

Jubilejni študijski dnevi na Opčinah

Foto DPD

Veličastno slavlje v Postojni

40 let izhajanja revije Ognjišče

Foto DPD

Uvodnik

Igor Gregori

Kaj je pomenila Draga nekoč, kaj pa pomeni danes?

Stem vprašanjem, v katerem se zlahka zrcali usoda večdesetletnega svetovnega razkola in obenem razdvojenost našega narodnega tkiva, smo se odpravili pod šotor v parku openskega Finžarjevega doma.

Vprašanje se poraja samo od sebe in nedvomno hrani v sebi še eno.

V svojem večdesetletnem življenju in razvoju so bili študijski dnevi nerazdružljivo povezani z življenjskimi peripetijami naše domovine. V času železne zaves je bila Draga za slovenske nasprotnike tedanjega režima omizje, kjer so lahko nemoteno obravnavali teme, ki so se jih doma lahko lotili le med domačimi zidovi ali morda niti med njimi. Po prelomnih letih 1989-1991, ko so se mednarodne politične dinamike na vrat na nos spreobrnilo in naglo zamenjale nekdanje podpisnike varšavske pogodbe z demokratičnimi državniki, ki jim je bil naš zahodni svet blesteči zenit, do katerega pripeljati življenjski standard svojih državljanov, se je Draga znašla v trenutku, ko demokracija v osamosvojeni Sloveniji ni bila zgolj neotipljiva želja, temveč magmatsko dejstvo. Udarniška Draga je tako postala prostor spoznavanja slovenske zgodnje demokratizacije. Danes pa, ko je ta državni ustroj že utečen oz. ko je demokracija edino možno politično igrišče naših rojakov onkraj meje, se sicer poraja vprašanje, kakšno Drago si želimo v prihodnje.

Predsednik Državnega zbora France Cukjati je v svojem uvodnem pozdravu na prvem večernem srečanju Drage izrekel nekaj besed, ki so bile morda navidezno spontano postavljene sredi stavka, ki pa bodo vendar ob sklepu letošnje 40. izvedbe študijskega foruma izzvenele za najbolj eklatantne. "Tu se je rojevala tudi nova Slovenija, ki je nastala po letu 1991."

Čeprav je bilo v tistih časih ostrega pogleda in še česa na pretek in so jugoslovanski cariniki temeljito preiskovali naše fiate, preden bi nas spustili čez na pol odprto železno zaveso, je bilo naše zamejstvo prizorišče pomembnega ideološkega foruma. Po mnenju predsednika Cukjati je se tudi pri nas - misleč na Drago - rojevala nova Slovenija, čeprav smo nekateri kratko malo ali, boljše, malomarno mislili, da bodo svetovnonazorski vzorci tistih, ki so tako na eni kot na drugi strani ideološkega praga ponosno nosili titovko oz. lipovo vejico, ostali kristalizirano zakoreninjeni v času in s seboj pobrali še prostor in ljudi na njem. Očitno se je tudi v tedanji pristni zamejski igri razdvojenosti kljub vsemu dogajalo neverjetno rojstvo slovenske države v majhnem zaledju Drage; očitno imamo zamejci veliko več adutov, kot bi si lahko mislili. Morda tudi več fantazije, kot bi lahko pričakovali. Z obrobja v center dogajanja: preko nekaj desetletij Drage smo se peljali po tej vrtoglavi enosmerni relaciji. Draga in predvsem ostalo zamejstvo bi se lahko zlahka upravičeno zadovoljila zgolj z ustrojem slovenske države, do katere smo vzpostavljali in še naprej vzpostavljamo dvorezen odnos, ki se izkazuje v nasprotnih si polih matere in mačehe, in ne mislila na nove samozavestne kremenitejše korake vnaprej.

'Kdor se zadovolji, tisti uživa,' pravijo Italijani. Menim pa, da Slovenci v zamejstvu ne smemo slediti temu načelu bistrega italijanskega čutenja. Za nas mora veljati golo, neizogibno in kruto dejstvo, da 'kdor se zadovolji, le tisti umre'.

POSTOJNA Več kot deset tisoč ljudi je praznovalo jubilej revije

"Poživljajoča alternativa drugim javnim glasilom"

Pričakovali smo veliko ljudi, gotovo pa ne take množice, nam je v nedeljo, 4. septembra, na ogromnem prizorišču prazničnega slavlja pred Postojnsko jamo ob 40-letnici izhajanja revije Ognjišče navdušeno povedal odgovorni urednik mag. Božo Rustja. Od najmlajših do najstarejših Slovencev so se namreč iz vseh koncev Slovenije odzvali na vabilo priljubljene revije in se prišli zahvalit Bogu za vse, kar je preko tega verskega lista naredil v štirih desetletjih za naš narod. Hkrati so s praznično vseslovensko slovesnostjo na primorskih tleh obeležili 20-letnico Sončne pesmi, 10-letnico oddajanja radia Ognjišče, to pa je bilo tudi 25. srečanje Prijateljev radia Ognjišče.

Starejši gospod si je v sončnem septembrskem jutru z začudenjem ogledoval morje ljudi okrog sebe ter nam skoraj ganjen in obenem s hvaležnostjo Bogu v očeh povedal, da si leta 1965 gotovo nihče ni predstavljal, da bo 40 let kasneje lahko doživel kaj takega. Revija je namreč zagledala luč sveta na zelo skromen način 18. aprila 1965, ko so verniki Postojne in Kopra na Veliko noč dobili v roke prvo številko - takrat še farnega - Ognjišča, glasila župnij omenjenih primorskih mest. Razmnoženo je bilo na ciklostil, saj ga v tisk ni želela sprejeti nobena tiskarna. Prva številka je izšla v nakladi 1.300 izvodov, vendar je ta hitro naraščala. Že ob koncu naslednjega leta je bila naklada 18.000 izvodov, prva številka letnika 1967 je bila tiskana v 35.000 izvodih, leta 1971 je dosegla naklado

85.000, leta 1984 pa je preseгла mejo 100.000. Več let se je naklada gibala okoli številke 104.000, v zadnjih letih pa je tudi zaradi osipalne kulture padla pod 100.000, piše na spletni strani. Že več let je Ognjišče, čeprav verska revija, po raziskavah javnega mnenja, ki jih pripravlja Mediana, najbolj razširjen mesečnik v Sloveniji. Verjetno je to svojevrstni svetovni fenomen, menijo uredniki.

Glavna idejna voditeljica "projekta" sta bila tedanji postojnski župnik, sedanji direktor msgr. Franc Bole, ter takratni koprski kaplan msgr. Bojan Ravbar. Oba sta začutila, da morata navedeni mlade tudi s posebnim časopisom, ki bo pisal v takem slogu, da ga bodo ti radi brali.

Že v prvih letih izhajanja Ognjišča pa so verniki, duhovniki in drugi pastoralni delavci čutili potrebo po knjigah, ki bi pomagale k verski rasti. Tako je uredništvo Ognjišča začelo izdajati tudi knjige, v zbirkah in izven njih, kar v zavidljivo visoki nakladi. Zaradi hitrega višanja naklade revije in razgibane založniške dejavnosti so bili člani uredništva in uprave - zlasti v letih '70 - deležni preiskav, šikaniranja, nečloveško dolgih zasliševanj in tudi sodnih preganjanj. Nekaj let so vsem uslužbencem Ognjišča odvzeli potne listine.

Eno večjih preganjanj je bilo zaradi Poštnega predala dobrote, iz katerega je leta 1990 nastala Slovenska Karitas.

/ stran 16
Danijel Devetak

Pogovor

Ravnateljica goriške srednje šole Ivan Trinko
Elisabetta Kovic
o novi šolski stavbi in začetku šolskega leta

6

Pogovor

Gabi Frank
o stanju slovenščine na Koroskem in o tem, kakšen bi moral biti odnos do nje

12

Pogovor

Miran Franko o svoji nevsakdanji pobudi Poletje ob Soči za otroke, ki jo je obiskalo več kot 200 malčkov

14

Jubilej Koče sv. Jožefa v Žabnicah

V soboto, 10. t.m., bo ob 15. uri prijateljsko srečanje v Žabnicah ob 50-letnici Koče sv. Jožefa

7

Italijanska notranja politika

Italijo vodi stranka "kimavcev"?

Čeprav je osrednja vlada konec prejšnjega tedna tudi formalno sklepala o preustroju osrednjega državnega denarnega zavoda (Banke Italije), v javnosti še nikakor ni utihnila polemika o tem za italijanske notranjepolitične razmere zelo kočljivem vprašanju. Preustroj, ki ga predvideva sklep ministrskega sveta, pušča namreč vendar eno ključnih in v tem trenutku tudi zelo kočljivih vprašanj: nadaljnjo usodo guvernerja Antonia Fazio (na sliki), ki je že 12 let na čelu italijanskega osrednjega denarnega zavoda. Čeprav so tudi nekateri vidnejši predstavniki sedanje vladne večine zahtevali njego-

vo zamenjavo, se ministrski svet na zadnji seji te zadeve ni dotaknil. Predsednik Berlusconi pa je na vprašanje ča-

javno oglašil podpredsednik vlade in bivši minister za gospodarska vprašanja Tremonti ter javno izjavil, da bi moral guverner Fazio odstopiti. Pri tem je pristavil, da je tega mnenja bil že pred leti. Za Tremontijem je enako zahtevo postavil sedanji minister za gospodarske zadeve Siniscalco, ko je nastopil na simpoziju gospodarstvenikov v Cernobbio. Guvernerja Fazio še dalje odločno brani Severna liga, ki je celo zagrozila z izstopom iz vlade in njene koalicije (Doma svoboščin), če bo Berlusconi pustil Fazio na cedilu. Poznava valci razmer pravijo, da je Severna liga guvernerju Fazio hvaležna, ker naj bi ji pred leti odločilno pomagal, da se je brez kdovekakšne škode rešila iz hude finančne zagate, v katero je bila zašla zaradi nekega bančnega posla.

/ stran 13
Drago Legiša

Od Solidarnosti do svobode

Ob 25-letnici dogodkov v Gdanskem

Točno na jubilejni dan ustanovitve prvega svobodnega delavskega sindikata Solidarnost na Poljskem in v sovjetskem bloku nasploh pred 25 leti (31. avgusta 1980) so se v Gdanskem začele zadevne slovesnosti s pomenljivim geslom "Od Solidarnosti do svobode". Tamkajšnji ladjedelniški delavci, nekdanji oporečniki in drugi prebivalci so v jutranjih urah položili cvetje pred spomenik delavcem v nekdanji Leninovi ladjedelnici, kjer se je začel upor s socialnimi in političnimi zahtevami, med katerimi sta bili pravica do združevanja v neodvisnih sindikalnih organizacijah ter pravica do stavke in svobode govora. Isto dopolnje je potekalo mednarodno srečanje, ki so se ga udeležili visoki predstavniki nad trideset držav, mnogi pa so organizatorjem slovesnosti poslali pismene pozdrave, med temi ameriški predsednik Bush. Slovenijo sta zastopala predsednika vlade Janez Janša in zunanji minister Dimitrij Rupel. Seveda ni manjkala priložnostna maša, ki jo je daroval novi krakovski nadškof Stanislaw Dzivit, nekdanji osebni tajnik Janeza Pavla II.

Kot znano, je vodilno vlogo pri takratnih protestnih stavkah in potem pri ustanovitvi Solidarnosti imel delavec električar v gdanskem ladjedelnici Lech Walensa. Takratni dogodki v Gdanku so sprožili po vsej Poljski močno nerazpoloženje do komunistične vlade pod vodstvom Edwarda Gierka, ki je bila tako prisiljena se pogajati s predstavniki Solidarnosti na čelu z Walenso. 31. avgusta 1980 je vlada privolila v sprejem zahtev stavkajočih, med temi obstoj Solidarnosti kot neodvisnega sindikata delavcev, kar je bilo za komunistični sistem kot tak nekaj nepojmljivega. Na Poljskem je tako prišlo do zgodovinskega preobrata, ki je začel izpodjedati navidezno trdnost komunističnih režimov tudi v drugih državah Vzhodne Evrope in naposled v sami Sovjetski zvezi. Zgodil se je namreč pravi politični čudež v takrat navidez nespremenljivih razmerah, ko je samo na Poljskem bilo dvesto tisoč sovjetskih vojakov, v sosednjih državah pa še kak milijon. V takšnih okoliščinah ni bilo nikjer možnosti za spremembo režima, niti na Poljskem, in to kljub pojavu oporečniških skupin. Nič bolje

ni bilo v sosednjih "bratskih" državah vzhodnega bloka. V tem času je bil oktobra 1978 v Rimu nepričakovano izvoljen za papeža poljski kardinal Karol Wojtyła, ki je že naslednje leto kot papež Janez Pavel II. prvič obiskal Poljsko. Njegova izvolitev je bila namreč veliko presenečenje zlasti za komunistični režim na Poljskem. Po začetni zadregi se je s tem dejstvom sprijaznil in bil primoran pristati na obisk prvega Poljaka na Petrovem prestolu. Nekateri se še živo spominjamo, kako navdušeno so ga poljske množice sprejele. Spodbudil jih je k pogumu in vztrajnosti ter jim ponovno vлил upanje v boljšo prihodnost. Kot že omenjeno, so po sedemnajstih dneh stavke ladjedelniških delavcev v Gdanku oblasti 31. avgusta 1980 priznale sindikat Solidarnost, kar je pomenilo konec partijskega monolitizma v sovjetskem taboru. Deset let pozneje pade berlinski zid (1989) in nato razpade še sama Sovjetska zveza (1991).

Sosledje takratnih dogodkov kaže na to, da je bila izvolitev Janeza Pavla II. oz. njegovo zavzemanje za vrednote svobode tako za posameznika kot narode odločilnega pomena za velike spremembe, ki so potem nastale. S svojimi nastopi je nedvomno veliko pripomogel k razkroju komunizma, ki ni preстал izpita pred zgodovino, ker je bil v osnovah slab sistem. Ko so časniki pri pred kratkim o tem vprašali Lecha Walensa, je ta odgovoril, da je za končno zmago Solidarnosti papež prispeval 50 odstotkov, sebi in Solidarnosti je pripisal 30 odstotkov zaslužnosti za padec komunizma, ostalim, zlasti mednarodnim dejavnikom, pa 20 odstotkov. Ustanovitelj Solidarnosti Walensa bo konec septembra dopolnil 62 let. Dobil je številne mednarodne nagrade, med temi Nobelovo nagrado za mir leta 1983. Leta 1990 pa je postal prvi demokratično izvoljeni predsednik Poljske. Toda leta 1995 ga je v vodilni bitki premagal reformirani komunistični kandidat Kwašnjewski, ki je spretno izkoristil nezadovoljnost Poljakov v zvezi z bolečim prehodom gospodarstva na tržni sistem. Nekje razočaran se je Walensa umaknil iz aktivne politike. Šele na pogrebu Janeza Pavla II. aprila letos se je s stiskom rok spraval s Kwašnjewskim. "Zaradi prihodnosti Poljske," je ta korak sprave utemeljil Walensa.

Alojz Tul

Napetosti v Sveti deželi še trajajo

Po umiku Izraelcev se odpira novo poglavje

Z umikom izraelskih naseljencev iz zasedenega ozemlja Palestine se za Bližnji Vzhod odpira novo poglavje. Šele ta korak izraelske vlade ima nameč - bolj kot kakršna koli mirovna konferenca - resnično moč, da pripomore k rešitvi ene izmed najbolj zapletenih mednarodnih kriz naših časov.

Izraelska država je bila ex novo ustanovljena po drugi svetovni vojni, ko so se po grozotah, ki jih je pod nacifašizmom utrpela judovska skupnost, zavezniki slednji odločili oddolžiti z ustanovitvijo judovske države. Za kraj, kjer naj bi nastala nova država, so izbrali področje svetopisemske Obljubljene dežele Palestine. Nekonvencionalno odločitev je bilo v prvih povojnih letih možno sprejeti v prvi vrsti zaradi ogorčenja, ki ga je odkritje koncentracijskih taborišč vzbudilo v svetovni javnosti, dalje pa tudi zato, ker je izbrano območje takrat pripadalo kolonijam evropskih sil, ki so torej z njim lahko razpolagale. In vendar je kljub vsemu kmalu postalo očitno, da bo postavitve izraelske države sredi muslimanskega sveta s sabo prinesla velike težave, ki so se dodatno zaostriale, ko se je po afriških kolonijah začel proces dekolonizacije in z njim preroda čustev nacionalnega ponosa

in volje po mednarodni uveljavitvi. Dalje se je izraelsko-palestinski spor uokviril tudi v dinamike hladne vojne. Izraelci so uživali podporo Američanov, Palestinci pa arabskega sveta in Sovjetske zveze. Odpor bližnjih držav do novega sosedstva se je kmalu prelevil v vojaške akcije. Eden najostrejših sporov med Izraelom in sosedi - Egiptom, Sirijo in Jorda-

nijo - je bil vojna iz leta 1967, ko so izraelske čete v pičlih šestih dneh presenetile nasprotnike in s preventivno akcijo zasedle ne samo desni breg Jordana ter območje Gaze in Golan, pač pa (ponovno) tudi celotni Sinaj. Izrael in Egipt sta naposled prišla do sporazuma

in izraelska vojska se je z egiptovskega ozemlja umaknila. Dediščina tistega konflikta pa so do danes ostala judovska naselja na ostalih zasedenih ozemljih, na katera so se vselili najbolj radikalni predstavniki judovske skupnosti. Od tistega trenutka dalje so se vsa mirovna pogajanja, tudi najbolj uspešna, vsakič zapletla prav pri teh naseljih, ki jih s svoje strani Izrael nikakor ni nameraval umakniti, Palestinci in arabski svet pa nikakor ne sprejeti.

Odlok za umik iz naselij, ki ga je Ariel Šaron (na sliki) podpisal kljub splošnemu nasprotovanju znotraj države, je izredno pogumna gesta, ki ga bo v najboljšem primeru stala mesto prvega ministra. In, resnici na ljubo, bi si do pred nekaj leti take odločitve nihče ne pričakoval, predvsem pa ne s strani enega izmed najbolj zagriženih predstavnikov skrajne desnice. In vendar je bilo morda tako radikalen odlok možno

izpeljati ravno zaradi Šaronove osebne avtoritete, ki izvira iz dolgoletne politike trde roke. Ariel Šaron je, verjetno pod pritiskom Washingtona, sprejel dejstvo, da so se z 11. septembrom 2001 mednarodne okoliščine spemile. Osrednjo grožnjo naše dobe predstavljajo organizacije islamskih skrajnežev, ki med svoje glavne sovražnike prišteva prav Izrael in ZDA. Teroristične organizacije se za motiviranje lastnih mož poslužujejo nekaterih ključnih argumentov, med katerimi je prav izraelsko-palestinski spor eden izmed najbolj učinkovitih in prepričljivih. Evakuacija izraelskih naselij sama po sebi ne bo zadostovala za zmago nad mednarodnim terorizmom, dejstvo pa je, da predstavlja pomemben in pogumen korak v smer miru in normalizacije odnosov na BV.

Erika Hrovatin

Opozorilo

Deželni svetovalca SSK dr. Mirko Špacapan spominja občinske uprave in privatne obrtnike ali kmetovalce, da 22. septembra zapade rok za predstavitve prošnje na razpis za pridobivanje energije z biomasami. Dežela lahko prispeva od 40% do 60% za realizacijo naprav za ogrevanje ali proizvodnjo električne energije, ki zmanjšujejo proizvodnjo ogljikovega dioksida in s tem širjenje ozonove luknje z uporabo biomas kot goriva (ostanki lesa, poljščin, gozdnega pridelka itd.)

Več informacij na spletni strani
<http://www.regione.fvg.it/ambiente/allegati/bandoBiomasse.pdf>,
<http://www.regione.fvg.it/ambiente/allegati/bandoBiomasse.pdf>

Povejmo na glas

Katrina ali temna senca ekologije

V tem razmišljanju ne bomo govorili o posledicah tragičnega razdejavanja, ki ga je v New Orleansu in okolici povzročil uragan Katrina. Tudi ne bomo govorili o žrtvah in vseh tistih preživelih, ki bodo še leta občutili udarec te naravne katastrofe - izvedence obhaja bojazen, da utegne velik del prebivalstva za vedno zapustiti opustošene kraje. Govorili bomo o "upravičenem sumu", da so naravni pojavi takšnih razsežnosti v povezavi s tistimi vremenskimi spremembami, ki jih povzročajo vse večje onesnaženje našega planeta. Zaradi onesnaženja naj bi se temperatura ozračja vsaj dvajset zadnjih let višala, kar je že zadosten razlog za spreminjanje vremenskih pogojev z neslutnim razvojem dogodkov. Vsekakor naj bi vreme postajalo vse bolj radikalno, viharji močnejši, deževja silovitejša, sušna obdobja daljša in pogostejša. Uragan Katrina je torej svojo neznansko razsežnostjo in močjo le še en pokazatelj razmer, ki jih kot človeštvo s svojimi posejmi v naravo nenehno soustvarjamo ali celo ustvarjamo.

In tu se seveda postavlja temeljno vprašanje, zakaj kot prebivalci te naše zemlje ne podvzamemo odločnejših korakov, da bi zaustavili oziroma preusmerili sedanji tok navedenega dogajanja. Smo preveč zaposleni na lokalni ravni, vpeti le v reševanje nešteti vsakodnevni problemov in sporov ter v urejanje nikoli do kraja urejenih notrajdržavnih in meddržavnih medsebojnih odnosov? Kako to, da dobesedno prepuščamo prostor nastajanju in delovanju največjih nevarnosti za nas vse in

to so prav gotovo vsakršne vojne ter narušena ravnotežja v naravi? Kot da bi bile te največje nevarnosti, vojne in vse večje naravne katastrofe, izven naših moči ali celo nad nami, čeprav jih v bistvu povzročamo sami? Kako da nihče na najvplivnejših mestih v bistvu ne skrbi, ne more ali noče skrbeti prav za preprečitev omenjenih največjih groženj, katerih avtorji - kot rečeno - smo mi sami? Od kod ta čudna nemoč, ki je poraz že vnaprej, od kod to neizrečeno prepričanje, da na določene stvari ni mogoče vplivati in jim je najpametneje pustiti prosto pot? Spomnimo se le Kiota, poskusa svetovnega sporazuma o varstvu okolja, ki ga bojkotirajo praktično vse največje in najrazvitejše države, se pravi večji del človeštva.

Očitno smo vsi skupaj podlegli mašineriji pridobitniškega porabništva in človeško mrzle ekonomske logike. Slednja zlepa in zgrda spreminja svet v obrat proizvodnje in potrošnje, kar rojeva vse več revščine in lakote ter vse večji prepadi med razvitimi in nerazvitimi. Ekološka skrb je tako rekoč nična, prešibka je tudi pomoč revnim, saj je pridobitniški mašineriji podrejeno prav vse in zato deležno premajhne pozornosti. S tega vidika je neverjetno, kako ekonomski logiki poslušno sledimo, čeprav to zanesljivo vodi v vsesplošno zaostrovanje ter v vse bolj napadalno naravo.

Srečnejša možnost seveda obstaja, toda vse bolj se zdi, da vanjo vse manj verjamemo.

Janez Povše

Na dnu...

OPČINE, 2. - 4. SEPTEMBRA Študijski dnevi Draga 2005 na Opčinah

"Draga je še zmeraj najbolj luciden in narodni tradiciji zvest duhovni medij..." (Jože Felc)

Pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah se je minulo nedeljo zaključila jubilejna 40. izvedba študijskih dni Drage, ki je kot vsako leto privabila v našo zamejsko sredo pomembno skupino slovenskih izobražencev. **Petek, 2. septembra**

vklučeni v okolje, ki nam je tuje in pogosto odbojno -, vendar so po dolgoletnem režimu, ki je narodno zavest in domoljubje potiskal na obrobje, "cele generacije - onkraj meje - zrasle brez pravega odnosa do teh vrednot". Publicist nas je svaril tudi laskave podobe Evropske unije,

upajo izustiti." Gregorič je med drugim omenil pomembno povezovalno vlogo, ki jo ima pri nas Cerkev, in si zaželel spojitve dveh finančno in vsebinsko šibkih primorskih dnevnikov v enega gospodarsko trdnega, ki bi veliko pripomogel pri povezovanju Slovencev ob meji. Pre-

reč prišlo do zamenjave nacionalnih interesov s političnimi cilji. Skratka, pomešali so se med sabo." Predavatelj je izšel iz razpada Demosa, ki je takoj po dosegu ključnega cilja "moral plačati ceno osamosvojitve". Cena pa je bila skratka zagotovitev stari politični eliti - ki se je obvezala, da bo osamosvojitve podprla - nadaljnega vpliva na slovenskem političnem prizorišču. "Kdor se s tem ni strinjal, je bil obsojen revanšizma, kot na primer Jože Pučnik in Miro Petek." Predavatelj je mnenja, da slovenska politika potrebuje danes odprtje političnega prostora, da politično dogajanje stopi v razvoj. Po zadnjih državnoborskih volitvah je končno do tega prišlo, "stara levica pa je v konceptualni krizi, ker tega premika ni doživela. Sedanja vlada nadaljuje delo, ki ga je Demos opustil." Predavatelj se je nato spustil v presojo današnjega časa, ko smo razpeti "med končnostjo ideologij in neskončnostjo globalizacije." Globalizacija nudi človeku marsikaj, po drugi strani pa briše identiteto. "Kaj naj Evropa s tem stori," se je vprašal filozof. "Globalizacija izjiva ravno nas Evropejce v naši individualni položenosti, ki iščemo odgovor na podlagi svojega bivanja. Ta izjiva nas vodi k odgovornosti, k odgovorni izbiri." To zato, ker je dandanes človek sredstvo globalizacije, je njen objekt in ne njen subjekt. Obenem globalizacijski sistem teži k odpravljanju nacionalnih držav, ker se boji starih diktatur, vendar "kdo nam zagotavlja, da ne bo postal nov svetovni red jutrišnja diktatorska oblast? Filozof vidi možno rešitev v rehabilitaciji državnosti, v državnem samopremišleku". Le tako bomo lahko našli nov odnos, ki bo odgo-

dijskih dnevov Draga se je začel z jutranjo sv. mašo, ki jo je daroval koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak. V svoji pridigi se je dotaknil pereče problematike odnosa med državo in Cerkvijo. Božje kraljestvo je sicer popolnoma ločeno od tuzemskega sveta. Človek mora ne navsezadnje "dati Bogu, kar je Božjega, in cesarju, kar je cesarjevega." Država namreč skrbi za blaginjo, Cerkev pa za dušo, država skrbi za odnose med posamezniki, Cerkev pa za odnos med človekom in Bogom. Cerkev in država pa imata vseeno nekaj skupnih iztočnic: iskanje pravice in resnice, ki se kot filozofski pojem pojavi pri starih Grkih. V ozadju cerkvenega nauka stoji judovska morala, država pa sloni na rimskem pravu. V obeh primerih imamo torej teoretični podstavek za stremenje k resnici in pravici. Jezus Kristus je s svojim križem prav tako simbol Resnice, Pravice in Svetosti. Človek mora torej v tem svetu, kjer je hkrati del države in Cerkve, skušati čim bolj obratiti svet v tisto smer, v katero ga je Bog obrnil.

Jutranje predavanje, ki je sledilo sv. maši, je bilo razmišljanje dr. Janeza Grila, urednika Družine in direktorja inostoimenske založbe. Uvodne besede so izhajale iz ugotovitve današnjega stanja Cerkve. Gril se je navezal na sodobni relativizem, v katerem se človek odpoveduje odrešenju, ki ga Cerkev ponuja že 2000 let, in se raje posveča novodobnemu bogu, tržni ekonomiji. Duhovnost po novem predstavlja kapital, vlogo zakramentov prevzema tržna logika, visoke palače postajajo nove katedrale. Problem današnjega človeka je individualizem. Ljudi ne povezujejo več norme, posamezniki enostavno sprejemajo

Taizeja, Janez Pavel II. ter seveda Jezus Kristus), usmeriti se na stranke (postaviti se v kožo vernikov), zadati si visoke cilje, vzpostaviti dobro komunikacijo (oznanjevanje Boga), zavzemati se mora za dobro družbe ter vzpostaviti uspešno timsko delo z motiviranimi sodelavci. Cerkev vseeno ni delniška družba in tudi odrešenje ni na prodaj. Gre za dar oz. milost. Temeljno vprašanje za človeka je, kako biti kristjan in Cerkev. Odgovor, ki ga ponuja Gril in ki izhaja iz smernic Plenarnega zbora, je odločitev za služenje sočloveku in oznanjevanje evangelija.

Zadnji in osrednji del openskega jubilejnega foruma je bila popoldanska okrogla miza na temo Ali nismo preveč ravnodušni pred demografsko krizo?, pri kateri so sodelovali Marjeta Cotman, Nasto Sancin, Bogdan Žorž, Janez Malačič in Tomaž Merše. Malačič je najprej izpostavil zaskrbljujoče stanje glede nizke rodnosti v Sloveniji. Slovenska ženska rodi povprečno 1,2 otroka. S takim trendom bi Slovenija v le nekaj desetletjih izgubila dobrih 300 tisoč prebivalcev. To bi imelo hude posledice na področju pokojnin, medgeneracijskih transferjev in blaginje. Slovenski državljani so povprečno vse starejši. Do leta 2036 bo 25% ljudi povprečno starejših od 65 let. Obstoje družbe je odgovornost sedanega odraslega prebivalstva, rodnost pa bi se ne smela zmanjšati pod nivo 1,7 do 2 otrok na žensko. Bogdan Žorž je izpostavil dejstvo, da se naša družba in demografske probleme preveč odziva z zakonitostmi iz politične ekonomije. Medtem ko se v tretjem svetu rojeva veliko otrok, skuša zahodna civilizacija Afriko in Azijo osveščati z načinom in sredstvi za nadzorovanje rojstev.

Enačba naše civilizacije je namreč čim večji razvoj = tem manj otrok. To je po mnenju Žorža usodno za človeka. Družini je treba zato vrniti ugledni položaj. V Parizu živeči strokovnjak Nasto Sancin je poudaril potrebo po učinkoviti in realni demografski politiki, predvsem kar se tiče priseljenstva. "Slovenija bi morala dati prednost priseljenjem, ki so ji kulturno in mentalno blizu, saj nekritično priseljevanje vodi v getizacijo, ustvarjanje mafij ter v verski in ideološki fanatizem," meni Sancin.

Tomaž Merše, mlad oče, je izrisal trenutno stanje družinske politike in v nekaj predlogih razkril obete in načrte za prihodnost. Opozoril je na nejasne odnose med državo in družino, na zmanjševanje davčnih olajšav za številne družine in na poskus zmanjšanja otroških dodatkov. Med predlogi je navedel tudi izboljšanje konkurenčnosti staršev na trgu delovne sile, spodbujanje skrajšanega delovnega časa, ki naj ne bo v breme delodajalca, ter izboljšanje razmer za številne družine.

Krog diskutantov je sklenila državna sekretarka Marjeta Cotman, ki je orisala delovanje ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. V prvi vrsti je opozorila na nastanek strokovnega sveta za družino. Podčrtala je možnost izboljšave na področju dodatkov za velike družine ter na področju zaposlovanja staršev, zlasti mater.

Igor Gregori, Andrej Černic

Foto IG

Iztočnic, ki nam jih je letošnja Draga ponudila, je bilo kot po ustaljeni tradiciji kar nekaj. Še pomembnejša pa je zgodovinska razsežnost openskega družbeno-politično-verskega snidenja, ki je - kot je v svojem uvodnem pozdravu poudaril predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor - vedno vodila k "skupnemu razmišljanju o usodi slovenskega človeka, posameznika in skupnosti."

Pomenljiva sta bila pozdravna posega, ki sta ju izrekla minister za delo, socialo in družino RS Janez Drobnič in predsednik Državnega zbora RS France Cukjati. Slednji je občinstvu zaupal, da je bil nekoč čas, "ko smo v Sloveniji čutili, da se rojeva nek nov duh, da se govori nekaj novega, sproščena, demokratskega, - da se rojeva neko novo slovenstvo. Tu se je rojevala tudi nova Slovenija, ki je nastala po letu 1991. Šele potem, ko se je ta Slovenija rodila, se je prebudila tudi politika."

V imenu predsednika vlade Janeza Janše je prisotne pozdravil tudi minister Janez Drobnič in poudaril predvsem tri postavke, na katerih Draga temelji, se pravi na "kultiviranju slovenske krščanske tradicije, na izpostavljanju demokratičnih vrednot svobode in resnice ter na težnji po povezanosti slovenskega narodnega telesa ne glede na njegovo geografsko razpršenost s privilegiranim oziranjem na manjšinsko stvarnost."

Ko so se pozdravi gostov sklenili, je predsednik Pahor takoj povabil za predavalno mizo publicistko Vido Valenčič, ki je v izčrpnem referatu predstavila prvega predavatelja letošnje Drage, istrskega kulturnega delavca Milana Gregoriča. Slednji se je s svojim rahločutnim publicističnim slogom uokviril in ocenil obsejne razmere s kulturnega, gospodarskega in političnega gledišča. Gregorič je v uvodnem delu svojega predavanja poudaril, da tudi "danes še kako potrebujemo drug drugega," se pravi zamejci primorske Slovenije in obratno: zamejci smo itak manjšinci - se pravi "sami po sebi neke vrste tragedija", saj smo

saj lahko jutri "kot narod doživimo podobno usodo, kot jo danes doživlja manjšina". Izhajajoč iz gospodarskega preporoda, ki ga je slovenski del Primorske doživel po vojni, je Gregorič poudaril pomen Kopra in Nove Gorice, ki "sta že danes s svojo gospodarsko in intelektualno močjo postala pomembna nosilca regionalnega razvoja". Trst pa ohranja svoj položaj, predvsem pa se izkazuje kot nepravilna diskriminanta, ko bi iskali sodelovanje "na podlagi enakopravnih vlog sodelujočih. Ta neenakopravnost je npr. izrazito poudarjena že pri sami uporabi jezika, kjer pri močnejšem partnerju ni nobene pripravljenosti za upoštevanje jezika šibkejšega". Kar se gospodarstva tiče, je Gregorič prepričan, da mora biti to dovolj razvito, saj brez njega ni "pravega družbenega razvoja ne v matici ne v manjšini in tudi ne trdne in samozavestne skupnosti". Slovensko gospodarstvo v Italiji pa žal še vedno občuti posledice stečaja Tržaške kreditne banke in izgube goriške Kmečke banke ter spremljajočega verižnega sesutja številnih drugih slovenskih gospodarskih organizacij in ustanov. "Veliko si je manjšinsko gospodarstvo obetalo od zgodovinskega podviga Luke Koper, ki si je drznila stopiti v samo svetišče tržaškega gospodarstva, to je na VII. pomol." Gregorič je grenko poudaril, da "so nas iz Trsta izgnali, oni - Italijani - pa so v Kopr - Banki Koper - ostali". Pri tej politiki nazaduje ne le naše gospodarstvo, temveč celotni sistem severnojadranskih pristanišč. Predavatelj se je nato spustil v uspešen razvoj slovenskih visokošolskih ustanov na Primorskem, začeni z univerzo v Kopru in goriško politehniko. Gregorič je ostro ocenil nenehne spremembe in neurejen status Urada za Slovence po svetu kot tudi slovensko nekritično vztrajanje na dobrih odnosih z Italijo za vsako ceno, medtem ko "vprašanja internacionalizacije problema zaščite naših rojakov v Italiji in siceršnjih poskusov destabilizacije vzhodne meje si slovenski politiki ne

davatelj ni pozabil na številne dejavnike civilne družbe, ki delujejo v smeri presejanja meje. **Sobota, 3. septembra** Na sporedu drugega študijskega dne Drage, kateremu je prisostvoval tudi slovenski evropski poslanec Lojze Peterle, je bilo predavanje prof. Deana Komela z naslovom Politika, država in državljani. Kje je Slovenija?, ki se je posluževalo filozofsko-kritičnih adutov, da bi presodilo dejansko stanje slovenske biti s posebnim ozirom na vstop Slovenije v EU. "A smo stopili v EU s pravilno zavestjo?" se je

Foto DPD

vprašal predavatelj. V nadaljnem izvajanju svojega razmišljanja je obrazložil, da je bila ta priključitev sama po sebi cilj in ne sredstvo za uresničitev nacionalnih interesov, ki pa niso bili vnaprej določeni. Ob vstopu, ki je bil med drugim medijsko ovekovečen, je izostalo bistvo, ki bi se ga lahko strnilo z drugim vprašanjem: kje smo sedaj mi? V primerjavi z ostalimi devetimi novimi članicami, ki so imele jasno pred seboj svoje nacionalne interese, smo Slovenci zaostali. Prof. Komel je mnenja, da so se problemi nazadovanja začeli v obdobju, ki gre od osamosvojitve do vstopa v EU: "Tedaj je nam-

varjal na globalizacijo. S tem je obenem tesno oz. nerazdružljivo povezana dejavna identiteta, ki ne sloni zgolj na gospodarski učinkovitosti, temveč predvsem na razvoju političnega in kulturnega raziskovanja. V svojem sklepu je predavatelj nakazal tri področja, katerim se bomo morali Slovenci v bodoče temeljito posvetiti, se pravi zgodovinsko, zemeljsko in jezikovno. "V vseh treh ozirih smo bili Slovenci doslej nemarni. Vedno bolj se zanemarja humanistika. Jezik moramo trdno ohraniti," je sklenil, "da bomo lahko razmišljali."

Nedelja, 4. septembra Zaključni dan jubilejnih 40. št-

in jemljejo samo to, kar jim je všeč. V iskanju smisla življenja izberejo tako tisto "ponudbo na trgu", ki jim trenutno najbolj ustreza. Resnica postane tako samo še artikel, ki ga ponuja trg. Če želi pritegniti pozornost takega človeka, mora Cerkev ljudi ustrezno nagovoriti oz. znati mora komunicirati. "Zato je primerjava Cerkve z gospodarsko družbo mogoča, potrebna in tudi koristna, saj pomaga razumeti pomen in veličino človekovega dela in prizadevanja." Zato mora biti Cerkev sposobna zagotoviti dobro storitev (življenje v izobilju), skrbeti mora za blagovno znamko (osebnosti, kot so mati Terezija, brat Roger iz

Papež Benedikt XVI. na avdienci v Castel Gandolfu

Korak na poti sprave s skupnostjo izobčenega škofa Lefebvrea

Škof Marcel Lefebvre

Škof Bernard Fellay

Papež Benedikt XVI.

Sveti oče Benedikt XVI. je v zadnjih mesecih pokazal, da je izrazil moč dialoga. Pognal se je v zavzeto ekumensko prizadevanje, večkrat se je srečal z judovskimi skupnostmi, z veliko vnemo je šel med mlade v Köln. Prejšnji teden je vzbudil pozornost, ker se je v poletni rezidenci Castel Gandolfo srečal z msgr. Bernardom Fellayom, generalnim predstojnikom duhovniškega Bratstva sv. Pija X., ki ga je leta 1970 v Freiburgu ustanovil izobčeni škof Marcel Lefebvre. "Srečanje je potekalo v vzdušju ljubezni do Cerkve in želji po tem, da bi prišli do popolnega občestva," je po sestanku povedal tiskovnik predstavnik Vatikana Joaquin Navarro-Valls. Na poti sprave se sicer pojavljajo težave, je dodal, pogovori s predstojnikom skupine Fellayem pa da so pokazali odločno željo, da bi "postopoma in v doglednem času" nadaljevali s plodnimi pogovori v smeri sprave.

Francoškega nadškofa Lefebvrea, rojenega leta 1905, je izobčil papež Wojtyła leta 1988, potem ko je zaradi doktrinalnega spora prekinil dialog s tedanjim kustosom katoliške vere (kard. Ratzingerjem) in je proti volji Vatikana v svojo bratovščino posvetil štiri mlade škofe. Lefebvre, ki je umrl marca leta 1991, je bil med drugim mnenja, da je drugi vatikanski koncil (1962-65) izdal katoliško vero. Njegova shizmatična skupnost se drži tradicionalnih obredov maševanja sv. Pija V., pri katerih med drugim uporabljajo latinščino, torej zavrača liturgično reformo, versko svobodo, ekumenizem ali katerikoli dialog z drugimi verami. Po izobčenju je francoski škof še naprej zbiral podanike in celo ustanovil seminarije, na katerem so seveda učili po navodilih tridentinskega koncila (1542-1563). S Pav-

lom VI. se je vedno samo kregal; ob imenovanju poljskega papeža leta 1978 je vse kazalo, da bo spor počasi odpravljen, saj je bilo tudi v naslednjih letih - zlasti po zaslugi potrpežljivega dela prefekta kard. Ratzingerja - narejenih veliko korakov. Ko so bili že tik pred spravnim dejanjem, je posvečenje škofov leta 1988 prisililo Vatikan sprejeti odločitev o izobčenju. Prizadevanja za spravo med katoliško Cerkvijo in Lefebvreovimi "tradicionalisti", ki ne priznavajo modernizacije in odpiranja Cerkve, trajajo že več let. Nekateri izobčenci so namreč pokazali željo za spet približati rimski Cerkvi med jubilejnim letom 2000, prisotni so bili tudi na srečanju z mladimi v Kölnu. Podrobnosti o srečanju s papežem, ki naj bi trajalo več kot pol ure in so vsekakor ostale ovite v strogo tajnost, niso znane; Ratzinger naj bi - po ugotov-

vitvah poznavalcev "vatikanskih hodnikov" - pokazal resen namen odpraviti ovire, ki so na osnovi shizme, po drugi strani pa naj bi bil prisiljen zahtevati od Lefebvreovih pristašev pokorščino Vatikanu. Msgr. Fellay je po srečanju sporočil, da je bila avdienca priložnost, ko je lahko izrazil, da je "Bratstvo vedno bilo in bo ostalo navezano na Sveti sedež"; med vrsticami zadnjega stavka njegovega sporočila pa je zaznati, da je tradicionalistična skupnost trdno zaverovana v svoj prav in ne namerava veliko odstopati od svojih načel, saj Lefebvreova skupnost "moli, da bi se sveti oče okreplil in našel izhod iz krize Cerkve ter ponovno vzpostavil Kristusov red." Med štirimi škofi Bratovščine sicer ni sloge. Sam Fellay, po rodu Švicar, star 48 let, ki je prosil za avdienco s papežem, ima resne težave s škofom Williamsonom; ta je znotraj skupnosti postavil na noge pravo disidentsko strujo, ki noče nikakršnega dialoga z Vatikanom.

DD

Papežev poziv med generalno avdienco

Otroci prinašajo življenje in blagostanje

Demografski padec v nekaterih predelih sveta jemlje družbi upanje v prihodnost. O tem je prepričan sveti oče Benedikt XVI., ki je prejšnjo sredo, 1. septembra, o tem spregovoril zbrani množici med generalno avdienco na Trgu sv. Petra (običajno poteka avdienca v dvorani Pavla VI., a prinesli so jo na trg zaradi prevelike množice). Rojevanje otrok je namreč dar, je rekel papež, ki prinaša življenje in blagostanje. Demografski padec prinaša za sabo pomanjkanje svežine in energije, ki sta potrebni za vsak narod.

ga iz družbe, ki je pogosto utopljena v izobilju. Sveti oče je ob tej priložnosti komentiral psalm 126 in dodal, da "solidna družba se rojeva s prizadevanjem vseh njenih članov, potrebuje pa tudi blagoslov in podporo tistega Boga, ki je žal pogosto izločen in zanemaren." Brez Gospoda se zmanjševarstvo graditi trdno hišo ali varno mesto, zmanjševarstvo in jemo kruh boleti (Psalm 126). Knjiga pregovorov s svojimi modrimi reki nas uči, da Božji blagoslov bogati in da samo naš trud ničesar ne premore. "Z Gospodom imamo obilje in plodnost, umirjeno družino, ki jo bogatijo otroci, dobro opremljeno in zaščiteno mesto, ki ga ne ogrožajo more in negotovosti."

Pri generalni avdienci se je papež spomnil tudi 25. obletnice ustanovitve Solidarnošča. Pozdravil je prisotne poljske romarje in javno rekel: "Zahvaljujem se Božji previdnosti za novi duh, ki ga je to gibanje prineslo do gibanja sodobne Evrope. Bog naj blagoslovi vse, ki si prizadevajo za promocijo družbene pravičnosti in za dobro delavcev," je dodal v poljskem jeziku. Srečanje je sklenilo z običajnim pozdravom vsej duhovščini in bolnikom, med-

Ratzinger je s svojimi tokratnimi besedami želel spodbuditi sodobni svet, naj ne izloča Bo-

tem ko so na trgu doneli zvoki tradicionalnih afriških pesmi.

DD

Ob stoletnici rojstva kardinala Franza Königa

Bog in človek delata skupaj

Katoliška Cerkve v Avstriji se je 3. avgusta spomnila stote obletnice rojstva kardinala Franza Königa. Ob jutranji maši v dunajski stolnici, ki jo je daroval za svojega predhodnika kardinal Christoph Schönborn, se je zbral avstrijski in državni vrh ob diplomatih in kulturnikih. Vsak je po svoje v spominih podoživel tega enkratnega cerkvenega dostojanstvenika. Kot zanimivost naj povem, da v avstrijskem Marijinem romarskem svetišču v Marijinem Celju spomnik 13. dan v mesecu darujejo spominsko mašo za pokojnega

kardinala, saj je bil s tem krajem tesno povezan. To gesto utemeljujejo s tem, da Marijino Celje za Avstrije ni samo kulturno mesto. Za kardinala Königa je bila pomembna povezava med vero in življenjem, zato naj bi romanja v to svetišče spominjala na kardinalovo pobožnost, njegovo prijaznost do sočloveka, pa tudi na njegov humor, s katerim se je odlikoval. Ta dan se lahko verniki, ki se udeležujejo te slovesne maše, tudi vpišejo v spominsko knjigo. Bilo je leta 1959, ko je pri založbi Herder na Dunaju izšla knjiga

z naslovom Stefan Wyszyński Der Christ und die Arbeit (Kristus in delo). V njej ima tedanji dunajski nadškof dr. Franz König uvod, kjer med drugim piše: "...Človekovo delo je in ostaja moralna, verska, kulturna in socialno-etična vrednota..." Knjiga je izšla v času, ko se je pojavljala neka oblika novosti v teologiji, ki smo jo imenovali teologija dela. Poljski primas kardinal Wyszyński je s svojim delom med prvimi opozoril, da je treba vsakemu poštenemu delu priznati duhovno dostojanstvo in ne samo materialno, kar je tedanji

marksistični red neprestano poudarjal z znanimi parolami, ki jih je bilo v tistem času v teh državah vse polno. Obenem pa je kardinal tudi dejal, da je napačen čas, ko naj bi človekovo delo ne bilo orodje pri zasluževanju človeka, kar se je dogajalo in se še, zlasti v tretjem svetu, pa tudi v industrijsko najbolj razvitih državah. O teologiji dela se v našem prostoru skoraj ni razpravljalo in se tudi ne, pa ne zato, ker ta tema ni zanimiva, ampak predvsem zato, ker jo premalo poznamo in prav njeno poznanje bi nam lahko pomagalo pri nasvetih, kako naj človek ravna, se znajde, ukrepa ..., ko ga pesti delo, ko mu preobilno delo celo razjeda zdravje, uničuje družino, ga oddaljuje od

domačega okolja in ga s tem razčlovečuje ... Naj nam citati kardinala Königa pomagajo tudi nam pri ovrednotenju našega dela. Takole pravi: "Delo je človekov pošten, moralni, verski in socialno-etični aspekt ... Bog in človek delata skupaj. Ljudje sprejemamo Božje sporočilo in se zavedamo, da ne moremo sami spremeniti družbe. Moč, ki jo dobimo od Boga, nam pomaga, da lahko storimo več, kot bi zmogli sami. ... Ne smemo pozabiti, da so neverujoči, ne da bi se ozirali na Boga, dosegli odpravo številnih socialnih zakonov, za katere se mnogi kristjani niso niti zmenili. Ob koncu 19. in začetku 20. stoletja so pogosto prav neverujoči dosegli, da otrokom do osemnajstega leta starosti ni bilo

treba delati. Po trdih bojih so dosegli 40-urni delovnik, plačan dopust in tako naprej. In kdo se je upiral pravici do stavk, ustanavljanja delovskih sindikatov, če ne mogočni krščanski gospodarji? Njihova vernost je bila eno, življenje pa drugo. In bili so prebogati. V denarju se skriva nevarnost. Nevarnost, da bo zastrupil vse, česar se dotakne ... Ti daš človeku kruha in človek se ti pokloni, zakaj nič ni bolj neoporečno od kruha; toda če v istem trenutku kdorkoli obvlada njegovo vest mimo tebe, o, tedaj bo celo zavrgel tvoj kruh in bo šel za onim, ki je spremenil njegovo vest. Zakaj skrivnost človeškega bitja ni v življenju samem, ampak v tem, za kar živi!"

Ambrož Kodelj

Evangelij
Viljem Žerjcl

24. NAVADNA NEDELJA

Sir 27,30-28,7; Ps 103; Rim 14,7-9; Mt 18,21-35

V Cerkvi niso sami svetniki, saj pride do nespoznanosti in trenj ter grehov. Niti skupna molitev ne odpravi vseh pomanjkljivosti do bratov. Zato pride v poštev tudi bratski opomin. Peter zastavi vprašanje Jezusu, ki naj pove, kolikokrat naj odpusti bratu, ki je grešil proti njemu. V judovstvu je veljalo pravilo, da lahko odpusti trikrat. Peter doda zraven še štirikrat, torej lahko odpusti sedemkrat. Jezus pa odgovori, da naj mu odpusti, če mu je žal, sedemdesetkrat sedemkrat, t.j.: vedno. Le tako smo Očetovi otroci, kajti on vedno odpušča, ako nam je žal (Mt 18,19-22).

Glavni cilj odpuščanja so namreč ljubezen, edinost, pridobivanje bratov, da s tem pustijo greh in začnejo vedno znova živeti kot bratje in sestre v pravi ljubezni in edinosti.

Modri Sirah, ki ga beremo v prvem berilu, govori o ostudnosti srda in jeze. Graja maščeval-

nost, zato ker maščevanje pripada samo Bogu. Poziva k odpuščanju krivice. Naj ostane samo spomin na hudo, ne pa sovraštvo, saj bomo vsi stopili pred sodnika-Boga, da bomo dali odgovor na vse. Tedaj smemo upati na odpuščanje, če smo sami odpuščali in smo bili usmiljeni.

Tudi misel na poslednje reči nas ohranja na pravi poti. Zapovedi pa so jasen kažipot k usmiljenju, k Bogu, ki je bogat v usmiljenju (Ef 2,4).

V psalmu ponavljamo odpev: "Gospod je milostljiv in usmiljen", in to kar štirikrat. Psalm pravi, da Bog odpušča, ozdravlja, rešuje naše življenje, krona nas z dobroto in usmiljenjem (Ps 103). Terorizem pa drugače govori in dela. O njegovih strahotnih delih nam že itak poročata radio in časopisje, fotografira jih televizija.

List Rimljanom je tudi danes aktualen. Spominja nas na dolžnost zastavljanja življenja za druge. To pa nam je enkrat za vselej zaživel Kristus: umrl je in oživel zato, da bi gospodoval mrtvim in živim (Rim 14,7-9).

Zaradi tega vedno znova poživljamo molitev za mir. Tudi potrudimo se, da bi ustvarili mir

v nas in okrog nas, t.j. da bi živeli pravičnost in ljubezen, saj je človek pot k Bogu, ki je naš mir in naša sprava. To je ustvaril s "povišanjem" na križu (gl. praznik 14.9.). Evangelij nam kaže, kakšni naj bomo do sočloveka. Razberemo najprej, da ne smemo biti dvojni, t.j. do sebe skrajno usmiljeni, kar pa pomeni varanje samega sebe.

Za vstop v nebeško kraljestvo veljajo čisti računi, to pa so ponižnost, priznanje naše grešnosti ter ljubezen do Boga in človeka. Bog nam namreč odpusti vse, če ga prosimo. Naš dolg je lahko ogromen: deset tisoč talentov. Tako ugotavlja Sveto pismo pri Mateju 18,24. To je vsota, mezda za kakih 60 milijonov delovnih dni (opomba istotam, str. 1506). Medtem ko je vsota, ki jo dolguje rojak človeku, ki mu je gospodar odpustil ogromno vsoto, le v vrednosti sto denarijev ali sto delovnih dni.

Po zgodovinarju Jožefu Flaviju (A.J. 17,318-320) je za Arhelaja znesel letni dohodek 600 talentov; za Heroda Antipa pa 200 talentov.

Iz tega nesorazmerja je razvidna človekova nesramna nevhvaležnost do Boga in do sočloveka. S takim ravnanjem si je neusmiljeni služabnik zaslužil večno kazen, ker mu grehi niso

odpuščeni.

Jezus takole zaključuje: "Tako bo tudi moj nebeski Oče storil z vami, če vsak iz srca ne odpusti svojemu bratu" (Mt 18,35).

V očenašu nas uči odpuščati našim dolžnikom, če hočemo, da so nam odpuščeni naši dolgovi (Mt 6,12). Če izkazujemo usmiljenje (Mt 6,12.14-15), posnemamo Jezusa, ki je rahločuten do izgubljenih ovc (v. 12-14; 9,36). (Vse po A. Poppi ofmconv, Sinossi e commenti, Padova 2004; str. 136).

V zakonu in družini je nešteto priložnosti za potrpežljivost. Namesto razveze, dviganja glasu, sklicevanja na pravice, opravljanja, ki bi rado našlo razumevanje samo zase, a rojeva obešanje umazanega perila v javnosti, naj vlada ljubezen. Saj usmiljenje potrpi, skuša reševati težave s pogovorom in z molitvijo. Svojo težo odpre v spovednici, kjer za gotovo prejme odpuščanje in pogum.

Prijateljsko srečanje v zakonski skupini s poslušanjem in pogovorom ne bo nikogar ponižalo, ko javno potoži svoje probleme.

Mali Šmaren (8.9.) naj poživi veselje nad popolnim človekom, nad povečano Materjo Marijo.

DUHOVNIJA SV. IVANA V GORICI Romanje-izlet v Rim

Ogled zgodovinskih in duhovnih spomenikov večnega mesta

Zupnja Sv. Ivana v Gorici je organizirala in izpeljala 4-dnevni izlet-romanje v sveto mesto od 23. do 26. avgusta.

Zbralo se nas je lepo število otrok, mladih in starejših pod vodstvom p. Mirka Pelicona ter nekaterih požrtvovalnih družin v duhovniji. Odpeljali smo se v jutranjih urah in v veselem razpoloženju potovali po italijanskih deželah proti cilju kljub rahlemu dežju, kmalu nato pa je zasijalo sonce, ki nas je spremljalo vse dni. Občudovali smo lepo zeleno naravo, bujno zaradi dežja; zlasti sta nas prevzela Toskana in Lacij s svojimi oljčnimi nasadi in vinogradi. Res enkratno pogled na bogate gričevnate kraje! Prvi dan je bil na programu tudi obisk znane srednjeveške opatije

Farfe, ene najpomembnejših verskih in kulturnih središč srednje Italije. Med vožnjo nas je p. Mirko seznanjal s potekom 20. svetovnega srečanja mladih v Kölnu, katerega se je udeležil z nekaterimi goriškimi mladimi. Proti večeru smo dospeli v Rim in se nastanili v študentskem zavodu Marianum v bližini Lateranske bazilike. Sredo smo posvetili obisku Vatikana. Znašli smo se sredi ogromne, nepričakovane množice ljudi iz vseh krajev, zato nam ni bilo mogoče vstopiti v dvorano Pavla VI. za avdience. Na Trgu sv. Petra so množici posredovali na velikem televizijskem zaslonu potek avdience. Kasneje nas je sprejel msgr. Franc Rode na sedežu kongregacije za ustanove posevečenega življenja in družbe apostolskega življenja, obrazložil svoje poslanstvo in naloge

ter odgovarjal na razna naša vprašanja. Še prej nam je njegov tajnik razkazal prostore sedeža in pojasnil njegovo delovanje. Popoldne smo imeli priložnost si ogledati veličastno baziliko sv. Pavla, pozneje pa še znamenitosti starega, klasičnega Rima, Kapitol, cesarske trge, Kolosej, Konstantinovo slavolok itd. V večernih urah smo se odpeljali na ogled mesteca Castel Gandolfo, kjer med Albanskimi griči preživlja papež poletne mesece. V četrtek zjutraj smo se zopet odpeljali v Vatikan, kjer nas je vodička pospremila v papeške vrtove, Sikstinsko kapelo in muzeje ter nam vse natančno obrazložila. Pozneje smo obiskali grobnice papežev, se ustavili ob grobu Janeza Pavla II., nato pa še stopili v baziliko sv. Petra in si med drugim tudi ogledali kristalno krsto, kjer počiva papež Janez XXIII. Proti

večeru smo še pohiteli do bazi-like Marije Snežne (S. Maria Maggiore), najstarejše in najpomembnejše Marijine cerkve; ob njej se dviga najvišji zvonik v Rimu; sredi trga pa je visok steber iz stare poganske dobe. Skupina neutrudnih izletnikov se je zvečer odpravila na ogled baročnega in modernega Rima. Zadnji dan potovanja smo se najprej napotili do Lateranske bazilike sv. Janeza, nato se odpeljali po Apijski cesti (via Appia), da so si nekateri ogledali Kalistove katacombe, drugi pa Ardeatinske jame, kjer stojijo spomenik, grobovi-sarkofagi z imeni in sliko ter muzej, namenjeni 335 nedolžnim žrtvam nacističnega terorja iz leta 1944. Tedaj je bilo že potrebno misliti na vrnitev, zato smo poiskali avtocesto in se nato usmerili proti severu. Blizu mesta Orvieto smo se povzpeli na Sabin-

ske griče, bogate z vinogradi in oljčnimi nasadi, ter dospeli do kraja Bagnoregio, domovine sv. Bonaventure. Med vračanjem smo bili deležni razmišljanja o raznih temah, ki jih je podajal p. Mirko z branjem iz knjige pokojnega papeža Janeza Pavla II. o duhovnosti, ljubezni, zlu itd.

Od časa do časa je seveda zazvenela marsikatera Marijina in ljudska pesem. Tudi otroci so pripevali k vedremu vzdušju s svojo radoživostjo, petjem in zgovornostjo. Potovanje v Rim je vse udeležence kulturno, duhovno in zgodovinsko obogatilo, zato ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Naša zahvala naj gre patru Mirku in mlajšim družinam za organizacijo in pomoč pri vodenju, da je vse tako lepo uspelo.

EPD

Skupina mladih z Goriškega na SMD v Kölnu

Zanimiva izkušnja, ki jo je treba osebno doživeti

Svetovni dan mladih je posebna izkušnja, ki se vsakemu udeležencu vtisne globoko v spomin. Letošnjega srečanja v Kölnu se je udeležila skupina mladih Slovencev z Goriškega, ki jih je vodil p. Mirko Pelicon. Romanje na SMD je spadalo v program Magis, ki nam ga je natančneje opisal sam p. Pelicon: "Program Magis je bil vezan na Družbo Jezusovo, ki je s tem načrtom želela posredovati posebej pristo do tega svetovnega

"Odkritosrčno moram priznati, da je komaj minuli Svetovni dan mladih precej utrdil in nadgradil moja katoliška prepričanja in v njih zasidrane medčloveške odnose. Po mojem prepričanju mora vsaka

turnim izrazom skupaj z nekakšno zadržanostjo in pristanskostjo utegniti prisvojiti velik delež pozornosti in naklonjenosti vseh mladih. Veliko si je prizadeval ohraniti Jezusov odnos do mladih v čisti brezmadežni nedotaknjenosti, zato ni želel prekiniti teh stikov s svojim osebnim vplivom. V sistem osončju neskončne množice sem se počutil kot majhna nepomembna zvezdica, ki se je z ostalimi planeti premikala v

duša občasno doživljati tako globoke notranje pretrese, saj vse to prinaša človeku veliko duševnega zdravja. Bogastvo raznovrstnih občutkov, ki je stalno spodbujalo in usmerjalo moja razmišljanja, je doseglo svoj višek pri sobotnem bdenju skupaj z Benediktom XVI. in pri njegovi nedeljski maši. Novi Petrov naslednik si je s svojo nežnostjo, s svojim obširnimi kul-

skupno Božje stičišče, v iskanje sličnih odgovorov in skupnega obzorja. Vsa tista množica, vsi tisti neopisni pogledi so primali v Köln Svetih treh kraljev z edinstvenim namenom, da bi počastili našega Božjega Sina; to je zares neverjetno. V tem trenutku moj pogled strmi že naprej, naravnost v naslednje srečanje mladih, v Sydney, v leto 2008".

Alessandra Posillipo (Gorica):

"Kaj naj lahko povem zanimivega o tem potovanju? To je izkušnja, ki jo je vredno doživeti. Srečanje mladih vsega sveta, ki se ne poznajo, ki se prej niso nikoli videli, ki se verjetno ne bodo več srečali, a vidijo v Bogu smisel svojega potovanja in iskanja. V imenu ljubezni, Božje ljubezni, si delijo bojzani, dvo- upanja in načrte. Mladi, ki leta 2005 iščejo odgovore na svoja vprašanja in jih iščejo v veri. Mladi, ki leta 2005 iščejo oporno točko v življenju in jo iščejo v Cerkvi. Mladi, ki leta 2005 še vedno upajo v ta svet, zaupajo eden drugemu in se trudijo, da bi lahko bili odgovoren in pristen zgled Božje besede. Mogoče utopično in malo realistično, a ko nisi sam, ko ob sebi čutiš moč in oporo milijona ljudi, se čutiš močnega in sposobnega marsičesa. Deležen si tistega poguma, ki ga rabiš, da lahko premostiš težave in strahove, ki te obdajajo.

David Sancin (Gorica): SDM, ki je letos potekal v Kölnu, je bil prvi zame (drugi so pač že bili v Torontu pred tremi leti). Nisem vedel, kaj bi si lahko pričakoval, presenetila pa sta me vzdušje in predvsem dejstvo, da se je toliko ljudi zbralo predvsem zaradi vere. Ko je prišel papež, je množica "eksplodirala" v veselje. Vsem, ki imajo to možnost, svetujem, naj se udeležijo naslednjega Dneva mladih, ki bo v Sydneyju. Gre namreč za enkratno izkušnjo za človeka. Edino šibko točko je predstavljala organizacija.

Kratke

Vabljeni prevajalci in tipkarji!

G. Dušan Jakomin, postulator v postopku za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarja, išče prostovoljce, ki bi pomagali prevajati Ukmarjeve govore iz slovenščine v italijanščino. Javijo se lahko tudi osebe, ki obvladajo računalnik in bi bile pripravljene pretipkovati gradivo. Zainteresirani naj kličejo g. Jakomina na tel. št. 328 1395532.

Evropski tisk o papeževem obisku v Nemčiji

Evropski časniki so na različne načine komentirali papežev obisk v Nemčiji, njegov prvi uradni obisk v tujini. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, Varšavski Rzeczpospolita ugotavlja, da je papež obiskal domovino, kjer se ni počutil doma, londonski The Times pa pravi, da je bila glavna tema papeževnega obiska nadaljevanje mišljenja njegovega predhodnika. Belgijski La Libre Belgique meni, da bo ta dogodek vplival na nemško politiko, ulmski Suedwest Presse pa ugotavlja, da se papež vsebinsko ni nikamor premaknil. Rzeczpospolita: Nemški narod ni s hrepenenjem čakal na svojega voditelja. Benedikt XVI. ni duhovni vodja Nemcev in tudi gotovo ne bo, ker ima nemški katolicizem drugačne značilnosti kot poljski. V nobeni drugi državi ni bil kardinal Ratzinger tako kritiziran kot v Nemčiji.

Kritika je bila vidna tudi med papeževim obiskom v Nemčiji. The Times: Nadaljevanje mišljenja nekdanjega papeža se kaže v poudarjanju Benedikta XVI., da krščanstva ne gre prakticirati kot vero "a la carte". Papež je poudaril, da vera ni potrošni material, katere predpise lahko človek samovoljno krši. Že od začetka je dal jasno vedeti, da bo tako brezkompromisen kot njegov predhodnik in da bo to tema njegovega obiska. Vendar pa tega ni storil z žuganjem in tudi ne z ukazovalnim tonom. Papež se ni obnašal kot prava zvezda, ob svojem prvem pomembnem obisku je srca vernikov osvojil s svojo ponižnostjo.

La Libre Belgique: Spektakularna okrepitev zmagovalnega katolicizma v deželi, ki ji vlada agnosticizem, bo gotovo vplivala na politično-religiozno klimo. Nemški katoliki prvič po dolgem času kažejo, da imajo pogum pozdravljati svojo vero v sekularnem svetu.

Suedwest Presse: Svetovni dan mladih je bil praznik verovanja in ne forum kritikov cerkve. Bilanca je enoznačna: Dobro, da imamo te mlade ljudi in dobro za nemške katolike, da se je veselo slavje v Kölnu postavilo ob bok Rimu in Torontu, pred 78-letnikom, ki je ob začetku svojega pontifikata dobro obvladal svojo nalogo, ne da bi posnemal svojega predhodnika in tudi ne da bi nastopil kot strogi varuh vere. Ne gre pa spregledati, da se vsebinsko ni nikamor premaknil.

Skopje se je spomnilo rojstva matere Tereze

V Skopju so 26. 8. obeležili 95. obletnico rojstva svoje najbolj slavne meščanke, pokojne matere Tereze, poroča nemška tiskovna agencija Dpa. Slovesnost, ki jo je organiziralo združenje Meščanka Skopja mati Tereza, je potekala v središču mesta pred spomenikom in spominsko sobo velike misijonarke, udeležili pa so se je najvišji predstavniki mesta in države ter tamkajšnji verski voditelji. "Celotno življenje matere Tereze je bilo posvečeno dajanju in sprejemanju ljubezni. S svojo ljubeznijo do Jezusa si je prizadevala za njegovo prosvetljeno srce, ki je postalo vir izražanja njene globoke ljubezni do Boga," je v slavnostnem govoru poudaril makedonski nadškof Kiril Stojanov. Ob tem je predlagal, da bi kot izraz hvaležnosti materi Terezi in njenemu delu obnovili njeno hišo, glavni trg v Skopju pa bi preimenovali v Trg blažene matere Tereze. Letošnji nagradi Matere Tereze pa bosta prejela Makedonska akademija znanosti in umetnosti ter Kirovi Kudo, profesor na univerzi v Tokiu, ki je na filozofski fakulteti v Skopju zagovarjal prvo doktorsko disertacijo o materi Terezi. Slovesna podelitev bo 12. septembra v prostorih Makedonske akademije znanosti in umetnosti, poroča makedonska tiskovna agencija MIA. Mati Tereza, sicer Albanska katoliške vere, se je rodila kot Gonxha Bojaxhiu 26. avgusta 1910 v Skopju, ki je bilo takrat pod Turki. Leta 1928 je zapustila Skopje in odšla najprej v samostan na Irskem, kasneje pa v mesto Kalkuta v Indiji, kjer je delala kot učiteljica. Leta 1946 je ustanovila novo samostansko skupnost Misijonarji ljubezni, namenjeno reševanju in pomoči bolnim in revnim po vsem svetu. Umrla je 5. septembra 1997 v Kalkuti. Leta 1980 je prejela Nobelovo nagrado za mir, leta 2003, šest let po njeni smrti, pa jo je tedanji papež Janez Pavel II. razglasil za blaženo.

Blagoslovitev prenovljene samostanske cerkve in posvetitev oltarja v Mariboru

V ponedeljek, 12. t.m., v mariborski škof Franc Krumberger blagoslovil prenovljeno samostansko cerkev in posvetil nov oltar v materni hiši Šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja, Strossmayerjeva 17. Začetek slovesnosti ob 11. uri.

Molitveni dan za duhovne poklice

Slovenski molitveni dan za duhovne poklice pod geslom Odrini na globoko bo potekal v soboto, 10. t.m., v vseh treh slovenskih škofijah na njihovih božjepotnih središčih: v koprski škofiji bo program potekal na Sveti Gori, v ljubljanski nadškofiji na Brezjah in v mariborski škofiji na Ptujski Gori. Program za koprsko škofijo: ob 8. uri bodo na Prevalu začeli z molitvijo križevega pota in posameznih desetk rožnega venca po skupinah. Ob 9.30 bo v Kapeli prikazovanja srečanje za strežnike in otroke, istočasno pa bo v baziliki potekala molitvena ura. Višek dneva bo sveta maša ob 10.30, ki jo bo daroval škof msgr. Metod Piriš, pri pridigi pa bo navzoče nagovoril koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Pri sveti maši bodo sodelovali tudi duhovniški jubilanti, kateheti in katehistinje. Ob tej priložnosti bodo diplomanti Katehetsko-pastoralne šole prejeli diplome. Ob 13. uri bo polurni koncert mladinskega zbora iz Kobarida, molitveni dan pa bodo zaključili s petimi litanijami Matere Božje.

Cristian Lavrenc (Doberdob):

Kratke

Mirko Špacapan za šolo v Krminu

Deželni svetnik SSK dr. Mirko Špacapan se je nedavno sestal s krminkim županom Claudiom Cucutom in se z njim pogovoril glede postopkov za nadaljnjo usodo slovenskih šol. Župan je Špacapanu zagotovil, da njegova uprava sledi smernicam, kot so izšle z junijskega posveta v Krminu. Ustrezna prošnja za popravilo stavbe I. Nievo za potrebe slovenskega vrtca je bila predstavljena, zdaj pa Cucut pričakuje deželno odobritev. Špacapan je bil nad tem korakom zadovoljen in je obljubil svoje posredovanje pri odborniku Morettonu, da bo prošnja dobila ustrezni prispevek.

Predlog za poimenovanje mesten ulice po kolesarju Uršiču

Predlog predstavljen s strani odbora športnega združenja Dom (Gorica) občinski upravi Občine Gorica in Občini Doberdob. V vednost Slovenski konzultni pri goriški občini.

PREDMET: Predlog poimenovanja ene od mestnih ulic po goriškem kolesarju Juriju Uršiču.

V prepričanju, da lahko zgodovino nekega mesta ovrednotimo na raznih področjih, tudi v športu, se Upravni odbor športnega združenja Dom iz Gorice obrača na Upravo občine Gorica (županu in Komisiji za toponomastiko) s prošnjo za poimenovanje ene od mestnih ulic po kolesarskem prvaku Juriju Uršiču, ki je na začetku šestdesetih let osvojil srebrno olimpijsko kolajno. Bilo je 17. oktobra 1964. Na kolesarskem dirkališču Hachijoi v mestecu Tachikawa na Japonskem je italijanski šport dosegel nepričakovano uveljavitev z zasluženim srebrno kolajno, ki jo je osvojil Gorican Jurij Uršič (Giorgio Ursi). Zlata kolajna je pripadla češkoslovaškemu kolesarju Jiriju Dalerju. V polfinalu, ki je bil na sporedu zjutraj istega dne, je Uršič premagal svetovnega prvaka, Nizozemca Groena z izjemnim časom, novim olimpijskim rekordom 4'56"64.

Jurij Uršič je s kolesarskim športom pričel konec petdesetih let. Poleg uspeha na Olimpijskih igrah v Tokiu je bil Uršič trikrat italijanski prvak v zasledovalni vožnji za amaterje (v letih 1965, 1966 in 1967) ter tretji na Svetovnem prvenstvu leta 1966 v Nemčiji. Leta 1965 je na olimpijskem kolesarskem dirkališču v Rimu dosegel nov svetovni rekord za amaterje.

Jurij Uršič je bil rojen 1. septembra 1942 v Doberdolu (Gorica). Že kot deček se je preselil v Gorico, kjer je živel do smrti. Umrli je 8. oktobra 1982, star komaj 40 let.

Upravni odbor športnega združenja Dom iz Gorice izreka svoje trdno prepričanje, da poimenovanje ene od mestnih ulic po goriškem kolesarskem prvaku predstavlja priznanje in poklon našemu odličnemu športniku. Obenem bi to dejanje pripomoglo k ovrednotenju našega športa. Jurij Uršič gotovo spada med zaslužne Goričane, ki so našemu mestu in vsej Goriški nudili trenutke pomembnih športnih zmag. Gorica, 9.8.2005 / ŠZ DOM (Gorica)

Predsednik, Igor Komel

Sklenila se je letošnja izvedba lutkovnega Puppeta festivala

Letošnja izvedba lutkovnega Alpe-Jadran Puppeta festivala v Gorici je bila dokaj uspešna, vsaj po obiskih sodeč. Predstave, ki so se vrstile v mestnih gledališčih, si je ogledalo okoli 3500 ljudi. Ravno ta vidik je podčrtal Roberto Piaggio, umetniški vodja festivala. Osredotočil se je predvsem na pozornost, ki so jo lutkovnim predstavam namenile družine in mladi. Obiskovalci so pogosto prihajali tudi izven same Gorice oz. izven mest in krajev ob Soči. Zaključni večer je številnim obiskovalcem ponudil posebno predstavo, "Le tigr di Mompracem", ki je potekala na vrtu knjižnice v ul. Mameli. Tam je več sto gledalcev lahko uživalo ob zimzeleih dogodivščinah Salgarijevega junaka Sandokana, o katerem je pripovedoval igralec Beppe Rizzo.

Izvedenci in strokovnjaki so se ob tem posvetili mednarodnim pobudam, ki naj bi se uresničile v dvoletnem projektu "Beckett&Puppet". Omenjena tematika lahko postane pravi magnet za naslednjo izvedbo lutkovnega festivala.

Glede Puppeta festivala 2006 pa je že danes jasnih nekaj novosti. Prireditve se bo "podvojila". Predstave lutkovnih gledališč bodo namreč naslednje leto na vrsti že julija in bodo povezane s festivalom "Marionette e burattini nelle valli del Natisone". Projekt, ki bo vključeval pobudo "Beckett&Puppet", se bo po vsej verjetnosti odvijal oktobra.

Pobuda za postavitve spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze

Bratuž v Gorici doprnski kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprnskega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredniku in upravi.

Za postavitve spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev. Novi darovi: Marija Žgavec 100,00; druž. Joško Kosič 100,00; N.N. 50,00; H.B. Števerjan 30,00 evrov.

POGOVOR Ravnateljica srednje šole Ivan Trinko Elisabetta Kovic pred novim šolskim letom

Nova stavba je lahko tudi priložnost za večjo rast dijakov v zrelosti

D deset dni pred začetkom šolskega pouka smo obiskali goriško srednjo šolo Ivan Trinko, ki se je letos poleti preselila v ul. Grabizio. Našli smo kar nekaj vedrih obrazov učnega in neučnega osebja, ki so z veliko vnetjem pospravljali in pripravljali prostore, da bi se dijaki čimbolje počutili v novem sedežu.

Na ravnateljstvu nas je kljub res številnim opravilom zelo prijazno sprejela ravnateljica Elisabetta Kovic, ki je za naše bralce rada spregovorila o zadnji selitvi šole in pa o začetku šolskega leta.

Kako bo potekal prvi dan pouka na šoli Trinko?

Šolsko leto se bo pri nas začelo v ponedeljek, 12. septembra. Ker je šola precej oddaljena od cerkve sv. Ivana, smo tokrat odločili, da bomo imeli šolsko mašo v bližnji cerkvi v Podturnu (San Rocco), kjer bo maševal g. Marjan Markežič. Zbrali se bomo torej v šoli ob 9. uri, obred pa se bo začel ob 9.30. Po maši bo g. Markežič blagoslovil obnovljeno šolsko poslopje, nato bo na vrsti pozdrav ravnateljice. Sledilo bo srečanje z osnov-

Portret Ivana Trinka, delo Enza Furlanija, v šolski veži

nošolci italijanske šole Fumagalli, s katero bomo še eno leto delili prostore stavbe. Po vsej verjetnosti bomo tisti dan skupaj pripravili ex-tempore. Zdelo se nam je primerno, da začnemo gojiti medsebojne odnose že od vsega začetka v tem slogu. Prvi dan pouka se bo zaključil opoldne. Naslednje dneve tedna, do vključno sobote, bomo imeli samo pet ur pouka, in sicer od 8.15 do 12.45. Starše otrok smo medtem s pismom seznanili o tem, kje je novi sedež šole, naj zavijejo v ul. Consortiva, da je na razpolago parkirišče; dali smo jim tudi navodila o prevoznih sredstvih itd. Gre za zadeve, ki jih običajno ne ureja šola, saj bi

vlakom, saj ne bodo več imeli na razpolago kombija, ki ga je lani nudil SSO. Šolabus so izgubili tudi učenci iz sovedenjske občine. Zato smo zadovoljni, ker nam je prevo-

no podjetje APT priskočilo na pomoč s posebnim avtobusom, ki bo izpred železniške postaje vsako jutro vozil dijake do glavnega vhoda v šolo.

Ste konec koncev zadovoljni z novim sedežem, kjer naj bi ostali kakih pet let?

Kljub vsemu smo zelo zadovoljni. Občinska uprava je držala besedo. Dosegli smo vse, kar smo želeli. Pobelili so vse prostore, kjer bivamo, položili so tla. Sedaj je vse lepo urejeno, toda ne morete si predstavljati, kakšni so bili prostori pred obnovitvenimi deli.

Dela je bilo verjetno res veliko...

Imeli smo ogromnega dela. Najprej se moram iskreno zahvaliti šolskemu osebju, predvsem postrežnikom in tajnikom. Postrežniki so, kot vedno, opravili največ dela. Mirno lahko rečem, da ima naša šola čudovi-

Tajnici v svojem uradu

kamor naj bi se dokončno preselila šola Trinko čez nekaj let?

Ne. Zadnje, kar vemo, je to, kar smo pred tedni brali v časopisu in so nas o tem seznanili tudi nekateri politiki, in sicer, da so na Deželi našli finančna sredstva, ki so še manjkala za popravilo omenjenega poslopja. Res je, da se v mesecu avgustu vse ustavi; upamo pa, da se bo zadeva z začetkom nove delovne sezone premaknila z mrtve točke, da bo kdo prišel mimo kaj povedat. Zdi se, da je sedaj po postopku na vrsti občina; če bo ta pokazala dobro voljo in naklonjenost, da pripravi načrt še v tem letu, potem lahko upamo, da se bomo v prostoru obnovljene šole v ul. Cappuccini preselili čez pet let.

Pet let? To je optimistično ali

Zunanost šolske stavbe v ul. Grabizio

morem poplačati na kakšen poseben način, ker šola ne razpolaga z denarjem. Na sindikalnih zborovanjih smo se zmenili, da bodo imeli nekaj več dopusta; to je tudi edina nagrada, ki sem jim jo po zakonskih določilih lahko podelila. Zato pa se jim želim tudi javno najtopleje zahvaliti.

Ste v zadnjih časih prejeli še kakšno zagotovilo o obnovitvenih delih, ki jih je potrebna stavba v ul. Cappuccini,

pesimistično gledanje?

Po naravi sem optimist. Vedno upam, da se bodo stvari dobro iztekale. Tudi v stavbi v ul. Grabizio, kjer smo letos, je na začetku kazalo slabo, saj so bili prostori zelo zanemarjeni in grdi. Sedaj pa imam vtis, da so z njimi zadovoljni tudi profesorji, ki so se po dopustu vrnili na šolo. Ne vem, kako bodo letošnja novost sprejeli starši. Ponavljam: tu bo problem prevoza, na začetku bodo gotovo

Tudi profesorice pomagajo pospravljati

težave. Kar je bilo v moji moči, sem naredila; več ne morem. Starši naj malo potrpijo, prepričana sem, da se bodo prilagodili in kmalu navadili. Prav tako hudo ni. Otroci, ki obiskujejo srednjo šolo, pa tudi niso več tako majhni, da bi jih bilo potrebno vsak dan pospremiti do vrat razreda. Treba jih je nekoliko bolj osveščati in tudi naučiti na določene odgovornosti, ko prihajajo v šolo. Otroci bodo morali verjetno vstati malo prej kot običajno; avtobusov je na pretek. Sploh pa mislim, da se morajo začeti otroci v današnjem svetu jasno seznanjati z dejstvom, da jim ni dano več živeti razvajeno in mehkužno. Vsi smo za nekaj odgovorni, vstajati je treba zgodaj, v življenju je treba nekaj delati. Njihovo delo je v tem trenutku šola, to je njihova prvenstvena skrb, ki naj jo opravljajo dobro. Če bo potrebna kakšna žrtev, bodo tudi sami videli, da bodo zanjo poplačani. O vsem tem govorijo tudi smernice Morattijeve in še prej Berlinguerjeve reforme, ki usmerjajo učence ne v kopičenje znanja, ampak v osvajanje kompetenc, večščin, da je sposoben biti odgovoren, neodvisen, samostojen; ta proces naj bi se začel že od vrtca dalje. Zato lahko - v našem primeru - tudi večjo oddaljenost šolske stavbe od mestnega središča začnemo gledati v tej luči.

DD

Na pobudo Mladinskega doma v ul. Don Bosco v Gorici

Poznopoletna priprava petošolcev na vstop v srednjo šolo

Mladinski dom, ki je v prejšnjem šolskem letu prvič in uspešno priredil pošolski pouk za srednješolsko mladino, je ob koncu brezskrbnih poletnih dni priredil še eno zanimivo in prepotrebno pobudo. V prostorih Alojzijeviškca v ul. Don Bosco je namreč od 29. avgusta do 2. septembra potekala še zadnja izmena polet-

nega središča Mladinskega doma, ki je bila v glavnem namenjena pripravi petošolcev na vstop v srednjo šolo. Dijaki, ki bodo v ponedeljek, 12. t.m., prestopili prag srednje šole, so se v spremstvu zanesljivih vzgojiteljev privajali novim dolžnostim in izzivom, ki jih čakajo v novem šolskem letu 2005-06. Tako so preverjali in obenem utrjevali svoje znanje

v slovenščini, italijanščini, matematiki in angleščini. Med odmorom, pred lekcijami in po njih pa so se ukvarjali z morda najljubšim od vseh šolskih predmetov, s telesno vzgojo (brez profesorja seveda...). Popoldanski pošolski pouk za srednješolce v Mladinskem domu se bo letos začel teden dni po začetku šole, in sicer v

ponedeljek, 19. septembra, in bo potekal od ponedeljka do petka od 13.30 do 17.30. V četrtek, 15. septembra, bo ob 18. uri potekalo srečanje, na katerega prireditelji topla vabijo starše zainteresiranih otrok. Obenem organizatorji sporočajo, da so še možni vpisi (tel. 0481 546549 ali 0481 536455).

Prijetna prireditev na Soči

Jubilejna izvedba Soške regate

Dvajseta izvedba Soške regate, ki je potekala v nedeljo, 4. septembra, je štela kar 250 udeležencev, ljubiteljev veslanja. Gre za tradicionalno prireditev, ki želi povezovati ljudi tostran in onstran meje. Med številnimi prisotnimi "tekmovalci" so bili tudi uslužbenci mestnih občin Maribor, Novo mesto, Nova Gorica in Gorica. Poleg tega so veslali še člani društev

KD Sabotin, KS Pevma Oslavje Štmaver, KD Briški grič, KK Krka, ZSSDI in drugi. Poseben pozdrav je ob začetku regate izrekla predsednica krajevne skupnosti Solkan Darinka Kozinc, spregovorila sta tudi župana mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc in občine Gorica Vittorio Brancati. Regata se je sklenila v popoldanskih urah pri cestnem mostu v Podgori. Tam je predsednik KK

Foto Bumbaca

Šilec Robert Makuc izročil priznanja posameznikom in organizacijam, ki so posebej

zaslužni za 20-letno prirejanje tovrstnih kajakaških prireditev.

"Ves svet je ena sama celina," je rekel koreograf južnoameriške folklorne skupine v nedeljo, 28. avgusta, pred zvečer zbrano navdušeno množico na Trgu Battisti v Gorici. "Zato je danes nadvse pomembno, da si vsi skupaj prizadevamo za mir in spravo med narodi!" Okrog tisoč udeležencev-umetnikov dvajsetih skupin iz trinajstih držav s štirih celin (Slovenijo je zastopala skupina Brkini iz Mrč), ljudje najrazličnejših ras, jezikov in kultur, odeti v najrazličnejše noše, od živorumenih brazilskih do resnobno črnih gruzijskih, so z ljudskimi plesi, glasbo in dobro voljo na letošnjem 35. svetovnem folklornem festivalu na poseben način želeli posredovati številnim obiskovalcem sporočilo miru in gradnje mostov med ljudmi in narodi; v času vojn in terorizma je potrebno na vse načine, tudi s folklorno paradom, podpirati prizadevanja

Uspel svetovni folklorni festival Za mir in gradnjo mostov med ljudmi!

za mir, pravičnost in svobodo. Da bi to potrdili, so v nedeljo zjutraj obiskali simbolni kraj sodelovanja med različnimi, skupni goriški trg pred severno železniško postajo, kjer sta jih bila posebno vesela tudi župana Vittorio Brancati in Mirko Brulc. Tradicionalna goriška poznopoletna pobuda je tokrat naletela na res lep odziv. Privabila je veliko množico ljudi, saj ocenjujejo, da se je zaključne parade, 40. po vrsti, ki se je v nedeljo popoldne vila od začetka Korza Italija na jugu mesta do Trga Battisti, udeležilo okrog dvajset tisoč ljudi. Ogromno

Foto DPD

jih je na mestnem trgu praznovalo dolgo v noč: tam so se skupine na odru še enkrat zvrstile v veselje navzočih med občinstvom, pa tudi tistih, ki so za kioski z gastronomskimi dobrotami imeli polne roke dela. Na zaključnem večeru so podelili tudi nagrade in odličja. Za ples je bila nagrajena skupina Tsiskari iz gruzijskega mesta Tbilisi, za glasbo Ukrainian Music Trio - Volya Group iz kanadskega mesta Edmonton, za kostume in koreografijo slo-

vaška skupina Gymnik iz Bratislave (na sliki), za izvirnost instrumentov skupina Bumba-Meu-Boi Brilho da Ilha iz Brazilije, za folklorno petje skupina Rancho folclorico e bom-

bos da casa do Povo do Paul iz Portugalske, za ohranjanje srednjeveške tradicije skupina Sbandieratori dei rioni di cori iz Latine, za tradicionalni repertoar ex equo skupini CPN le Perroquet iz kraja Porto Novo iz Benina in Spandan Sanskrutik Trust iz Indije; posebno nagrado je prejela skupina Companhia de danzas nacionalistas del Tachira iz Venezuele, ki je po mnenju režije najlepše predstavila sodobni razvoj plesa in ljudske glasbe.

Vabilo na srečanje v Žabnicah

Prijatelje in obiskovalce Koče sv. Jožefa v Žabnicah vabimo na srečanje ob 50-letnici tega gorskega središča, ki bo v soboto, 10. septembra 2005. Ob 15. uri sv. maša pred kočo, sledita srečanje in družabnost.

Katoliško tiskovno društvo
Fundacija Gorica

V soboto, 10. septembra, ob 15. uri

Obvestila

Didaktično ravnateljstvo slovenskih osnovnih šol ul. Brolo v Gorici obvešča, da bo za otroke otroških vrtcev potek didaktičnih dejavnosti naslednji: od 12. do 23. septembra 2005 od 7.30 do 14. ure (s kosilom); od 26. septembra 2005 dalje se bo didaktična dejavnost odvijala po normalnem urniku vrtca.

Ravnateljstvo srednje šole Ivan Trinko obvešča, da se bo pouk začel v ponedeljek, 12. septembra.

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice vabi svoje pevce in vse, ki bi se jim radi pridružili, na prvo vajo, ki bo v pevski sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v ponedeljek, 12. t.m., ob 20. uri.

SCGV Emil Komel sporoča, da se bo pouk začel v ponedeljek, 12. septembra. Lanski in novi učenci dobijo vse potrebne informacije na tajništvu šole (tel. 0481 532163 ali 0481 547569).

SCGV Emil Komel obvešča, da bo v petek, 9. t.m., ob 17.30 v Doberdobo možnost za potrditev vpisa oz. za nove vpise. Učenci, ki so že potrdili svoj vpis, bodo na srečanju dobili urnike za pouk. Vsi tečajji se bodo začeli v ponedeljek, 12. t.m.

Glasbena matica Gorica obvešča, da poteka vpisovanje za šolsko leto 2005/06. Podrobnejše informacije o pouku glavnih instrumentov in tečajev nudimo na tajništvu šole v Gorici, Korzo Verdi 51, od ponedeljka do četrta, od 11. do 12.30 in od 15. do 17. ure (tel. 0481 531508). (Posebna ponudba za pouk violine in violončela).

Novo v Gorici! Glasbena matica vabi k vpisu na tečaj ZABAVNE GLASBE v smereh petje in skupinska igra (bend). Informacije v uradih Glasbene matice, Korzo Verdi 51, tel. 0481 531508, od ponedeljka do četrta, od 11. do 12.30 in od 15. do 17. ure (tel. 0481 531508) ali na tel. 347 5156982 (Andrejka Možina).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja dvodnevni izlet 1. in 2. oktobra v Mantovo, Ferraro in Ravenna z ogledom najpomembnejših zgodovinskih in kulturnih spomenikov. Prijave do zasedbe

sedežev v avtobusu samo do 10. septembra pri poverjenikih ali na tel. 0481 882024 (Ivo Tomšič) ali 0481 390688 (Saverij Rožič). Akontacija 50 evrov.

Župnija sv. Andreja v Štandrežu vabi na romanje v Rim od 7. do 10. oktobra. Vpisovanje in informacije v župnijskem uradu v Štandrežu.

Darovi

Za dela v cerkvi na Vrhu sv. Mihaela: N.N. 600,00 evrov; Riccardo z družino v spomin na brata Štefana Grilla 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: družina Florenin, Kosovelova 52, 30,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: Ivič Kovc 10,00 evrov; družina Klemše ob poroki hčerke Majde 100,00 evrov.

Cestitke

Pevcema Urošu Zornu in Fabiu Marusigu ter njunima izvoljenkama Lauri Sušteršič in Majdi Klemše voščijo srečne dni na skupni življenjski poti pevci in dirigent zbora Lojze Bratuž.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 9.9. do 15.9.2005)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 9. septembra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 12. septembra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 13. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: V svetu dinozavrov II. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 15. septembra: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Vsem, ki so jo poznali in cenili, sporočam, da je 3. septembra 2005 v 98. letu starosti odšla v večnost moja mama

ZORA VALENTIČ vd. SFILIGOJ.

Na njeno željo smo jo položili v družinski grob na goriškem pokopališču v ožjem, ljubečem družinskem krogu.

Majda

Gorica, 7. septembra 2005

KATOLIŠKA KNJIGARNA

Nudi vsem odjemalcem s tem kuponom

10% POPUSTA

na veliki izbiri šolskih potrebščin

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Jubileji in okrogle obletnice so od nekdanj priloznost za obracun in pogled v preteklost ter hkrati nacrtovanje prihodnosti. Letosnja Draga je imela s tega vidika prav poseben prizvok ustajelne in s tradicijo bogate pubude, ki pa leto za letom ponuja tudi nove izzive in isce odgovore na aktualna vprasanja. Kresanje mnenj je ze od vsega zacetka glavni namen Drage. Zato smo na teh straneh zbrali mnenja in vse nekaterih udelezencev letošnjega jubilejnega openskega foruma.

Ettore Rosato

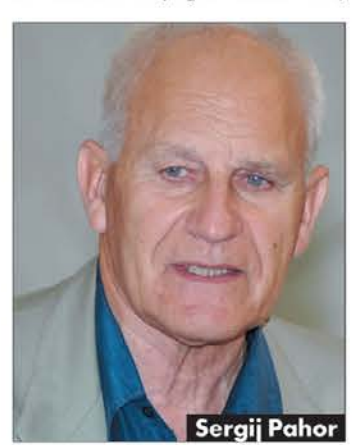
Draga je velikega pomena glede na prisotnost slovenske manjsine v Trstu, na odnos slovenske manjsine z Italijo in glede na zgodovino slovenske manjsine v odnosu z nekdanjo Jugoslavijo. Na tem mestu je delovala pomembna duša, ki je ob enem pripomogla k izgradnji nove Evrope. Dejstvo, da se v tem kraju govori o določenih vrtilnih, o rasti obeh skupnosti tako na eni kot na

Sergio Pahor

drugi strani meje, je izrednega pomena. **Msgr. Franc Vončina:** Drage se spominjam že od njene začetka, ki je bila - tako rekoč - Draga v Dragi. Z leti sem opažal, kako so študijski dnevi rasli. Veseli me, da na Drago prihajajo ljudje od vsepovsod: to pomeni, da ta manifestacija ni le krajevna značajka, temveč širšega, vse-slovenskega. V tej sredi se obravnavajo tematike, ki imajo globok pomen za naš narod in za našo Cerkev. **Sergij Pahor:**

Štirideset jih je za nami, kar sproži v nas veliko zadoščenje. Iz leta v leto se vrstijo novi predavatelji, nove tematike so v obravnavi in s tem potrjujejo vrednost in pomen Drage. To nam ob enem potrjujejo odmevi in vsi, ki nas obiskujejo. Prav je, da vsak misli na svoj način in da nosi svojo osebnostno svobodo. V tej svobodi je naša rast. Ustanovitelji Drage želijo, da ne bi bili Slovenci več razdeljeni, da to, kar se dogaja v domovini, se mora nekako preliti v naše zamejstvo: zamejstva pravzaprav ni, saj smo vsi v isti razsežnosti. Mi - prisotni - smo prvi, ki branimo Slovenijo, Slovenija pa mora braniti nas, da bomo še bolj utrdili našo prisotnost, da bomo še bolj rasli, da bomo demokracijo utrdili vsepovsod, posebej na našem prostoru - v mislih imam Benečijo -, ki je od osrednjega dogajanja odmaknjena. **Marija Breclj:** Draga je lepa priložnost za srečanje z velikim številom ljudi; to je njena najlepša lastnost, ki se iz leta v leto ponavlja. Ob enem ne gre pozabiti na zanimiva predavanja, ki nas gotovo bogatijo. Morda se njihovega pomena zavedamo šele takrat, ko vzamemo v roke zbornik in lahko z umirjeno dušo preberemo predavanje, ki je bilo na spre-

Sergij Pahor

institucionalizirano, se bolj trdno in še bolj trajno. **Kako pa si predstavljate Drago čez štirideset let?** No, mene sicer ne bo, ne upam, da bi lahko doživel tak jubilej. Mislim, da bo Draga gotovo lahko še opravljala svojo vlogo, če bodo mladi znali povzeti njeni osnovni misli, ki sta dialog in sodelovanje. Odvisno bo tudi od tega, ali bodo znali novi rodovi

Viljem Černo

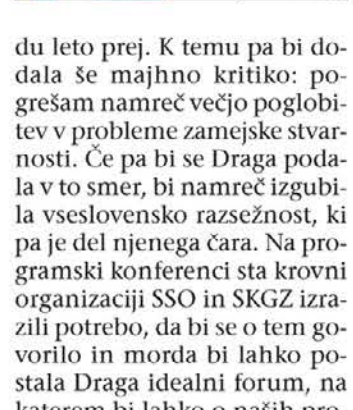
sprejeti to nalogo na svoja ramena.

Viljem Černo: Draga združuje ljudi in izobražence, ki želijo misliti, ki iščejo pot v prihodnost, ki združujejo Slovence ne glede na to, kako svobodno mislijo: prav je, da vsak misli na svoj način in da nosi svojo osebnostno svobodo. V tej svobodi je naša rast. Ustanovitelji Drage želijo, da ne bi bili Slovenci več razdeljeni, da to, kar se dogaja v domovini, se mora nekako preliti v naše zamejstvo: zamejstva pravzaprav ni, saj smo vsi v isti razsežnosti. Mi - prisotni - smo prvi, ki branimo Slovenijo, Slovenija pa mora braniti nas, da bomo še bolj utrdili našo prisotnost, da bomo še bolj rasli, da bomo demokracijo utrdili vsepovsod, posebej na našem prostoru - v mislih imam Benečijo -, ki je od osrednjega dogajanja odmaknjena. **Marija Breclj:** Draga je lepa priložnost za srečanje z velikim številom ljudi; to je njena najlepša lastnost, ki se iz leta v leto ponavlja. Ob enem ne gre pozabiti na zanimiva predavanja, ki nas gotovo bogatijo. Morda se njihovega pomena zavedamo šele takrat, ko vzamemo v roke zbornik in lahko z umirjeno dušo preberemo predavanje, ki je bilo na spre-

Marija Breclj

du leto prej. K temu pa bi dodala še majhno kritiko: pogrešam namreč večjo poglobitev v probleme zamejske stvarnosti. Če pa bi se Draga podala v to smer, bi namreč izgubila vseslovensko razsežnost, ki pa je del njene čara. Na programski konferenci sta krovni organizaciji SSO in SKGZ izrazili potrebo, da bi se o tem govorilo in morda bi lahko postala Draga idealni forum, na katerem bi lahko naših problemih razpravljali. Morda bi tako tudi naši rojaki iz Slovenije imeli možnost, da spon-

Milan Gregorčič

reprejeti to nalogo na svoja ramena.

Vse najboljše, zimzelena Draga!

najo težave, v katerih živimo. Draga je v letih gotovo zrasla.

Marij Maver

Spominjam se še, ko sem še na pol otrok spremljala prve izvedbe študijskih dni, ki so potekali v vasi Draga. Tedaj si lahko v živo prisluhnul ljudem, o katerih si slišal le govorniki in ki so soustvarjali našo stvarnost. Ko se je Draga preselila v Marijanišče, se je spremenila predvsem v obsegu. Mislim pa, da je ostala Draga v svoji vsebini zvesta nekdanji Dragi, čeprav so se razmere okoli nas spremenile.

Marij Maver

Draga je v teh 40 letih gotovo

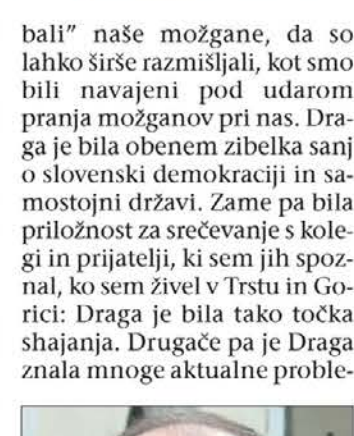
utemeljila svoj obstoj. Ko smo leta 1966 začeli, smo odpirali nov prostor, ki je bil takrat za betoniran. Dialoga tedaj ni bilo. Spominjam se, da smo na prvih Dragah poudarjali in govorili o dialogu med Slovenci. S tem dialogom smo končno prišli do prave demokracije. Danes lahko tako na široko govorimo o političnih problemih. Draga je tako odpirala naš prostor, ki je bil zaprt. Danes ima Draga drugačen domot. Slovenski prostor se je končno odprl, tako da lahko danes govorimo o problemih,

Rudi Pavšič

ko so danes pekoči. Načelnjamo potemtakem določene tematike, ki si jih drugi ne upajo načelnati. Ponavljam to, kar so že drugi povedali, in sicer, da je Draga še zmeraj potrebna, zato da širimo prostor, ki se je odprl. Geslo letošnjega Drage, ki ga je zapisal v nekem tekstu Jože Felc, se glasi: Draga je še zmeraj najbolj luciden in narodni tradiciji zvest slovenski duhovni medij. **Milan Gregorčič:** Draga je bila ena prvih svobodnih slovenskih tribun ob meji in na njej smo vsi tisti, ki smo živeli v Jugoslaviji, lahko

iskali informacije, ki nam niso bile dostopne. Tako so "razgurali" naše možgane, da so lahko širše razmišljali, kot smo bili navajeni pod udarom pranja možganov pri nas. Draga je bila ob enem zibelka sanj o slovenski demokraciji in samostojni državi. Zame pa bila priložnost za srečanje s kolegi in prijatelji, ki sem jih spoznal, ko sem živel v Trstu in Gorici: Draga je bila tako točka shajanja. Drugače pa je Draga znala mnoge aktualne probleme

France Cukjati

me zadeti in jih obravnavati ter prenašati informacije onkraj meje. Ob enem je tudi zbi-

torka dalje pa so se zvrstile razne delavnice, ki bi jih lahko imeli za predstavitev krožkov: slednji bodo potekali v sklopu Mosp-a prihodnje leto." Medtem ko so gledališčniki vadili svoje igralske sposobnosti, so slikarji pripravili skupno sliko. V deabnem krožku so razpravljali o različnih temah, v plesno-gibalni delavnici pa so ob zvokih glasbe spoznavali osnovne gibalne spretnosti. Z vokalno in instrumentalno glasbo so se ukvarjali v glasbeno-pevske delavnici. V mednarodni delavnici je glavna beseda tekla o manjšinah. Časnikarska delavnica pa je po torkovem predavanju novinarka Mira Petek oblikovala in načrtovala preiskovalno zgodbo. Sadove enotedenskega razvejanega delovanja so mladi predstavili v soboto minulega tedna.

Jože Felc

rališče slovenstva vsega sveta. Drago sem začel obiskovati ob koncu '60 let, se pravi malo narediti, če ni v ozadju in vna-prej duha, ki pravzaprav krepi sodelovanje, kulturo, narodnost in vse človeške vrednote. **Rafko Dolhar:** Drage se spominjam, ko se je ta začela v zakotnem kraju, to je v vasi Draga. Tedaj nas je bilo malo in, če po toliko desetletjih še obstaja, pomeni, da je upravičila svoj obstoj in se je nato še razširila preko ozkega začetka, v katerem se je rodila. Živela je v kritičnih letih, ko je v Sloveniji vladal režim, in to preko sodelovanja oz. nesode-lovanja zdomcev. Zamejci smo pač kritično presojali

Rafko Dolhar

njihovo prisotnost, ki je pomenila stresanje njihovih problemov. Očitno pa se je v letih srečanje treh Slovencev - kot smo ga tedaj imenovali - obneslo in vztrajanje ter širjenje programa je še vedno opravičljivo, tako da bo v celotnem slovenskem prostoru brez meje Draga še naprej upravičevala svoj obstoj. Povedati moram, da imajo pridelitjelji ne-lahko delo, večih morda nimajo niti posrečene roke pri

Mirko Špacapan

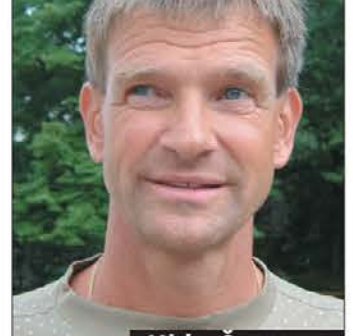
izbiri tematike: če pa se ven-dar pregledajo zborniki Drage, ki so v vseh teh letih izšli, je bila slovenska tematika izredno na široko obdelana; Slo-venec tematik gotovo ne bo zmanjkalo ne na tej kot niti na oni strani meje, ki jo bomo v kratkem odpravili. **Igor Škammerle:** Pomen Drage je bil vedno zelo velik in mislim, da tak tudi ostaja. To predvsem zato, ker je Draga že od nekdanj presega-

la državne meje in jih še danes presega. Draga je forum vse-slovenskega srečevanja in tudi kritični opazovalec sodobnega trenutka. **Samo Pahor:** Septembra leta 1974 sem pre-daval na Dragi z referatom, ki se je glasil: Kaj moramo stori-ti, da se bodo naše razmere spremenile. Od takrat me niso več videli na Dragi, če že ni-sem prišel na lastno iniciativno. Tedaj niso hoteli slišati, kaj bi bili morali napraviti, in sedaj se nahajamo v tem položaju, nad katerim se vsi jočejo. Re-cept je bil dober, rezultat pa slab: jaz lahko pokažem tri raz-sodbe ustavnega sodišča, ker sem šel po lastni poti naprej, ostali lahko pokažejo le nek ubogi zakon, ki predstavlja le-golo izigravanje. **Mirko Špacapan:** Draga je bila tribuna, na kateri je vedno veljala pravica vsakega, da lahko svobodno izrazi svoja mnenja, tudi če so bila proti toku. Danes pa je Draga edinstvena priložnost za zamejske Slovence, da lahko imamo na razpolago kakovosten dotik z matično

Samo Pahor

dravni meje in jih še danes presega. Draga je forum vse-slovenskega srečevanja in tudi kritični opazovalec sodobnega trenutka. **Samo Pahor:** Septembra leta 1974 sem pre-daval na Dragi z referatom, ki se je glasil: Kaj moramo stori-ti, da se bodo naše razmere spremenile. Od takrat me niso več videli na Dragi, če že ni-sem prišel na lastno iniciativno. Tedaj niso hoteli slišati, kaj bi bili morali napraviti, in sedaj se nahajamo v tem položaju, nad katerim se vsi jočejo. Re-cept je bil dober, rezultat pa slab: jaz lahko pokažem tri raz-sodbe ustavnega sodišča, ker sem šel po lastni poti naprej, ostali lahko pokažejo le nek ubogi zakon, ki predstavlja le-golo izigravanje. **Mirko Špacapan:** Draga je bila tribuna, na kateri je vedno veljala pravica vsakega, da lahko svobodno izrazi svoja mnenja, tudi če so bila proti toku. Danes pa je Draga edinstvena priložnost za zamejske Slovence, da lahko imamo na razpolago kakovosten dotik z matično

Bojan Brezigar

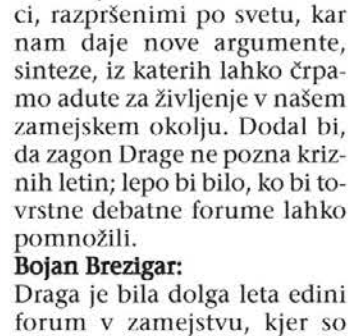
Slovenijo in ostalimi Sloven-ci, razpršeni po svetu, kar nam daje nove argumente, sinteze, iz katerih lahko črpa-mo adute za življenje v našem zamejskem okolju. Dodal bi, da zagon Drage ne pozna kriz-nih letin; lepo bi bilo, ko bi to-vrstne debatne forume lahko pomnožili. **Bojan Brezigar:** Draga je bila dolga leta edini forum v zamejstvu, kjer so prihajala od izraza drugačna mnenja, taka, ki so bila v na-sprotju z uradno politiko, ki so jo v glavnem vodili Ljubljana in njeni tukajšnji zavezniki. Tega zgodovinskega obdobja ne bo mogoče nikoli izbrisati. Predsednik Državnega zbora Cukjati je na današnji otvorit-vi pravilno ocenil, ko je dejal, da predstavlja Draga začetek samostojnosti Slovenije. Goto-vo predstavlja Draga začetek soočanja različnih mnenj, neke odprte diskusije, ki tista leta v Sloveniji ni bila dovolje-

o samostojni demokraciji državi, čeprav je bila s strani takratne oblasti nezaželjena in več let tudi blokirana. Danes dobiva Draga nek drug po-men, to je pomen srečevanja novih idej v gledanju v bodočnost, v razvoju Slovenije ter obmejnega pasu. **Janez Povše:** Zelo težko je povedati nekaj iz-virnega o Dragi, ker se pač vsi zavedamo izjemne dragoceno-sti, ki jo je Draga imela ne sa-mo v preteklosti, ampak jo ima tudi v sedanjosti in pre-pričan sem tudi v prihodnosti. Draga je ob enem tudi zgod-

Janez Povše

stavljala temelje vsem tem do-godkom. Ko je bilo v Sloveniji še težko razpravljati o dolo-čenih tematikah, je to omogoča-la prav Draga. Kresala so se mnenja in s tem je pobuda na Opčinah zorela. **Vinko Ošlak:** Človek je po eni strani v nega-tivnem pomenu ujetnik svoje zgodovine, po drugi strani pa ga zgodovina obdaja. Pravi problem se postavi, ko človek po-že rožene korenine. To je sicer romantična pripodoba, ki pa je skodljiva. Človek namreč od Stvarnika ni koncipiran kot drevo s koreninami, ampak kot bitje, ki leta po vesolju; se-veda ne fizično, ampak duhovno. Korenine namreč niso naša ustrezna analogija. Kristusov nauk je eno samo žaganje korenin. On je pretrgal ne samo z rodovnostjo v širšem družbenem smislu, ampak tudi v ožjem, nepo-sredno s svojo družino. Vsi njegovi nastopi so ostru de-monstracija, da se mora človek odtrgati od svojih kore-nin, ne sme biti ujetnik zgo-dovine. Človek je naraven v prihodnost, toda ne tisto v ča-sovnem smislu, temveč v ab-solutno prihodnost, v kateri bo odrešen. Mi smo z Jezuso-vim nastopom rešeni treh st-vari: greha, postave (postava ni samo Mojzesova, ampak vanjo sodijo tudi vse etične postave, tradicije in navade); ne nazadnje smo odrešeni tu-di zgodovine: nismo torej ujet-

Janez Drobnič

mokracičnosti. V njej se je utrjevala slovenska duša. Sama Draga je veliko pripomo-gla, da so se izboljšali pogo-ji na tej strani meje. Zato bi ob tej priložnosti iskreno čestital vsem, ki so za njen uspeh za-služni. Po mojem mnenju lahko tudi v prihodnosti obr-dži Draga svojo vlogo rezer-voarja za nove ideje in nove pubude in postane hkrati od-skočna deska za nova sode-lovanja. Pred nami so namreč

na. V zadnjih letih se je seveda marsikaj spremenilo in Draga je postala dru-gačen diskusijski ta-bor, morda išče neko novo identite-to v spremenjenih razmerah; res želim, da bi to novo iden-titeto našla in da bi se čimbolj utrdila predvsem zato, da ne bi shirala, kajti upadanje udeležbe v zadnjih letih postaja zaskrbljujoče in to je res velika škoda za vse Slovence, tako za tiste, ki živimo v zamejstvu, kot za ti-ste, ki živijo v Slove-niji. **Jože Šušmelj:** Draga je bila že od začetka vez sloven-ske demokracične družbe, v kateri so se takrat izven Slo-venije rojevale ideje

Janez Drobnič

nija vstopiti kot celota. **Msgr. Jurij Bizjak:** Ob pomembnem jubileju si Draga nedvomno zasluži isk-ren čestitke. V vseh teh letih je bilo njeno poslanstvo izred-nega pomena. Predavatelj dr. Gril je omenil, da bi kdorkoli pred kakimi tridesetimi leti zelo težko napovedal vse spre-membe, ki so se medtem zgo-dile. Draga je te spremembe napovedovala, dejansko je po-

Msgr. Jurij Bizjak

stavljala temelje vsem tem do-godkom. Ko je bilo v Sloveniji še težko razpravljati o dolo-čenih tematikah, je to omogoča-la prav Draga. Kresala so se mnenja in s tem je pobuda na Opčinah zorela. **Vinko Ošlak:** Človek je po eni strani v nega-tivnem pomenu ujetnik svoje zgodovine, po drugi strani pa ga zgodovina obdaja. Pravi problem se postavi, ko človek po-že rožene korenine. To je sicer romantična pripodoba, ki pa je skodljiva. Človek namreč od Stvarnika ni koncipiran kot drevo s koreninami, ampak kot bitje, ki leta po vesolju; se-veda ne fizično, ampak duhovno. Korenine namreč niso naša ustrezna analogija. Kristusov nauk je eno samo žaganje korenin. On je pretrgal ne samo z rodovnostjo v širšem družbenem smislu, ampak tudi v ožjem, nepo-sredno s svojo družino. Vsi njegovi nastopi so ostru de-monstracija, da se mora človek odtrgati od svojih kore-nin, ne sme biti ujetnik zgo-dovine. Človek je naraven v prihodnost, toda ne tisto v ča-sovnem smislu, temveč v ab-solutno prihodnost, v kateri bo odrešen. Mi smo z Jezuso-vim nastopom rešeni treh st-vari: greha, postave (postava ni samo Mojzesova, ampak vanjo sodijo tudi vse etične postave, tradicije in navade); ne nazadnje smo odrešeni tu-di zgodovine: nismo torej ujet-

Janez Povše

na 40. Draga. Ta forum še ved-no obravnava vprašanja z našo sedanjostjo in prihodnostjo. Njegova sporočilnost je vse-skozni na zelo visoki ravni. Nekatera vprašanja se odpi-rajo, nekatera dobijo ustrezen odgovor. Iz predavanj in debat navezavane lahko večkrat iz-luščimo konkretne vzpodbu-de za naprej. Drage se zato z veseljem udeležujem, če le morem. **Igor Gregori, Andrej Černic:**

novi izzivi: med glavne bi opredelil ustanovitev skupne evroregije, v katero želi Slove-

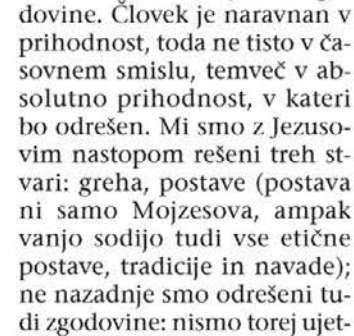
Boris Pahor

vanju, ne bo rešen, če ne bo-mo prej spoznali pomena na-rodne identitete. S tem ne bo-mo reševali slovenske države, ampak v prvi vrsti slovenski narod in šele kasneje državo. **Marija Kacin:** Letosnja Draga mi v spomin priključuje prvo Drago izpred štiridesetih let in takratno prvo predavanje z naslovom Polo-žaj Slovencev danes, ki ga je imel moj oče, dr. Anton Kacin.

Marija Kacin

Gre za temo, ki je še vedno ak-tualna. Primerno bi bilo, da bi jo organizatorji letos ponovno vključili v spored: preučil bi se lahko položaj Slovencev na raznih področjih. V štiridesetih letih se je namreč spre-mnilo res veliko stvari bodisi v Sloveniji, pa tudi v zamejstvu in zdomstvu. **Lojze Peterle:** Z odpiranjem novih proble-matik ohranja Draga svoj smi-sel. To je dokazala tudi jubilej-

Lojze Peterle

na 40. Draga. Ta forum še ved-no obravnava vprašanja z našo sedanjostjo in prihodnostjo. Njegova sporočilnost je vse-skozni na zelo visoki ravni. Nekatera vprašanja se odpi-rajo, nekatera dobijo ustrezen odgovor. Iz predavanj in debat navezavane lahko večkrat iz-luščimo konkretne vzpodbu-de za naprej. Drage se zato z veseljem udeležujem, če le morem. **Igor Gregori, Andrej Černic:**

niki tega, kar je bilo, ampak osvojenosti od tega, kar šele bo.

Boris Pahor

vanju, ne bo rešen, če ne bo-mo prej spoznali pomena na-rodne identitete. S tem ne bo-mo reševali slovenske države, ampak v prvi vrsti slovenski narod in šele kasneje državo. **Marija Kacin:** Letosnja Draga mi v spomin priključuje prvo Drago izpred štiridesetih let in takratno prvo predavanje z naslovom Polo-žaj Slovencev danes, ki ga je imel moj oče, dr. Anton Kacin.

Marija Kacin

Gre za temo, ki je še vedno ak-tualna. Primerno bi bilo, da bi jo organizatorji letos ponovno vključili v spored: preučil bi se lahko položaj Slovencev na raznih področjih. V štiridesetih letih se je namreč spre-mnilo res veliko stvari bodisi v Sloveniji, pa tudi v zamejstvu in zdomstvu. **Lojze Peterle:** Z odpiranjem novih proble-matik ohranja Draga svoj smi-sel. To je dokazala tudi jubilej-

Lojze Peterle

na 40. Draga. Ta forum še ved-no obravnava vprašanja z našo sedanjostjo in prihodnostjo. Njegova sporočilnost je vse-skozni na zelo visoki ravni. Nekatera vprašanja se odpi-rajo, nekatera dobijo ustrezen odgovor. Iz predavanj in debat navezavane lahko večkrat iz-luščimo konkretne vzpodbu-de za naprej. Drage se zato z veseljem udeležujem, če le morem. **Igor Gregori, Andrej Černic:**

Draga Mladih / Park Finžgarjevega doma Solidarnost v sodobni družbi

V soboto dopoldne je pod sotorom v parku Finžgarjevega doma potekal sklepni del 15. Drage mladih, katere osrednji del je potekal že julija v Celju. Letosnja osrednja tema je bila *Solidarnost v sodobni družbi*, solidarnosti pa je bila posveče-na tudi zaključna okrogla mi-zna na temo *Solidarnost v kontekstu sodobne ekonomije in psihologije*. Mladim so spre-govorili profesor psihologije iz Gorice Piergiorgio Gabassi, nekdanji direktor telekomu-

nikacijske družbe Siol Miran Kramberger in novinarka TV Slovenija Vida Petrovič. Gabassi je analiziral pojem so-lidarnosti v sodobni družbi. Slednje vse bolj zaznamuje konkurenčnost, medtem ko je za vrednote solidarnosti vse manj prostora. Kljub temu ob-stajajo oblike solidarnosti, ki so v italijanski stvarnosti zelo razširjene, kot npr. neprofitne organizacije in prostovoljno delo. Miran Kramberger je s stališča podjetnika dejal, da je solidarnost tudi za podjetnika

kategorija, ki jo mora obvezno upoštevati, saj brez nje podjetje ne bo uspešno. Drža-va pa take solidarnosti ne bi smela vsiljeno vlagati prek davčnega sistema, ki je za podjetnike nepravilno previ-sok. Za Vido Petrovič pa ima solidarnost v sodobni družbi mesto pastorka, saj se vsi do-letje obnašajo bolj mačehov-sko. "Slovenija iz nekdanjega zaukazanega kulta dela in soli-darnosti prehaja zdaj v kult tr-ga, kjer solidarnosti ni več, za-to je treba solidarnost ponov-

Jože Felc

no najti in rešiti, ker je po-membna," je dejala Pe-trovičeva. Kot narekuje že ustaljena tra-dicija, je Draga mladih predvsem prizorišče aktivne soude-leženosti naše mladine. V ted-nu med 29. avgustom in 4.

septembrom so imeli mladi tudi tokrat na razpolago števil-ne delavnice, med katerimi je lahko vsakdo poiskal sebi pri-merno. "V ponedeljek smo imeli tudi odbojarski turnir," nam je povedala ena od prir-editeljic, Raffaella Petronio, "od

Kratke

Mladika št. 7

V zadnjih avgustovskih dneh je izšla sedma številka tržaškega mesečnika Mladika. Revija se tokrat tematsko navezuje na študijske dneve Draga, ki so potekali od petka, 2., do nedelje, 4. septembra 2005, v parku Finžarjevega doma na Opčinah.

Študijski dnevi so beležili letos svojo štirideseto obletnico. Prvič so namreč potekali leta 1966 v tržaški vasi Draga z namenom, da bi prireditelji združevali demokratično usmerjene kulturne delavce in intelektualce, ki bi lahko svobodno razpravljali o aktualnih političnih in nacionalnih problemih. Tej pomembni obletnici namenja Mladika svoje začetne strani s prispevkoma dveh zvestih obiskovalcev Drage, prof. Tomaža

Pavšiča in pisatelja Alojza Rebule, ki je za to priložnost v reviji objavil odlomek iz novega. Še neobjavljenega romana Zvonovi Nilandije z naslovom Vestalka Rupe.

Sledi novela Začetek ali, kot jo je avtor David Bandelli označil, Odlomek iz širše zasnovanega dela, morda romana, ki je bila priporočena na literarnem natečaju revije Mladika za leto 2004. Objavlja se tudi pesem Marija, Tvoje ime, ki jo je napisal Vladimir Kos.

Sledi daljši prispevek Iva Jevnikarja z naslovom Vloga povojnih beguncev v našem zamejstvu. Gre za referat, ki ga je avtor prebral na strokovnem pogovoru o vlogi slovenskih beguncev pri utrjevanju narodne zavesti v zamejstvu 2. julija letos na dvanajstem Taboru Slovencev po svetu. Jevnikar začenja svoj referat z letom 1945, obravnava status begunca in se loteva začetkov kulturnega in verskega življenja po fašističnem molku. Peter Merku' nadaljuje svoje spomine na starše. V štirinštiridesetem nadaljevanju se spominja dobe šolanja v Turinu na Visoki tehniški šoli. V rubriki Numizmatika Mitja Petaros obravnava novosti v zvezi z evrom, in sicer kovance vrednosti dveh evrov, ki imajo na averzu različne podobe od običajnih.

Bruna Pertot je avtorica članka o ameriški uspešnici Da Vincijeva šifra. Strokovno izpodbija nekatere neresnične trditve avtorja Dana Browna s področja vere in zgodovine.

Na zadnjih straneh Mladike je bogata rubrika Antena, ki prinaša novice iz zamejstva, zdomstva in matice. Sledijo še ocene knjig in drugi del poročila o verskem življenju Slovencev v Švici in Liechtensteinu.

Mladinsko prilogo Rast odpira razmišljanje Ambroža Peterlina o nedavnem terorističnem napadu v Londonu. Sledi poročilo o prvem, poletnem delu 15. Drage mlade, ki je potekala na začetku julija v Celju in katere drugi, jesenski del se je pravkar končal na Opčinah. Sledita še intervju z mladim zamejskim odbojkarjem Visilijem Kantetom in novela Dane Čandek Manel, ki je prejela prvo nagrado na literarnem natečaju Skk-Mosp 2005.

Pri Sv. Ivanu so odprli bazen

Minuli teden so pri Sv. Ivanu predali namenu nov bazen, na katerega je naše mesto čakalo dolga leta. Občinstvo bo lahko z novo strukturo razpolagalo od 3. oktobra dalje. V poslopju, v katerem je bila nekoč nameščena konjušnica, so vgradili dva bazena, enega večjega, drugega manjšega, v katerem bodo lahko plaval otroci. Obenem bodo v plavalnem centru delovali še fitness center, masažna služba, center za estetiko in savna.

Literarni natečaj Mladike

1. Revija Mladika razpisuje XXXIV. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.

2. Na razpolago so sledeče nagrade:

PROZA

prva nagrada 300 evrov

druža nagrada 200 evrov

tretja nagrada 150 evrov

PESMI

prva nagrada 150 evrov

druža nagrada 100 evrov

tretja nagrada 70 evrov

3. Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov MLADIKA, ulica Donizetti 3, 34133 TRST, do 1. DECEMBRA 2005. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presega deset tipkanih strani, ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset).

4. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: pisatelj Alojz Rebula, prevajalka prof. Diomira Fabjan-Bajc, pisateljica Evelina Umek, prof. Marija Cenda ter odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.

5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku - Prešernovem dnevu - na javni prireditvi in v medijih. Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 2006. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo. Rokopisov ne vračamo!

OPČINE Odkritje spomenika

Padli, ne umrli

“Pred nami je danes spomenik, ki kaže na hudodelstvo in sovražstvo sodobnega človeka. Angela Bandi, Mira Bandi, Slava Grahonja, Ana Parovel, Elvira Kocjančič, Marija Grmek, Baldo Bolle, Leopold Mervic in Miroslav Metlikovec so bile pokončne žene in kremeniti možje, uprli so se klečeplazcem sodobnega časa, tvegali so življenje, so 'padli, ne umrli.'”

To so bile besede, ki jih je openski župnik g. Franc Pohajač izrekel pred blagoslovom spomenika, ki so ga v ponedeljek minulega tedna odkrili med ulicama S. Fosca in S. Isidoro na Opčinah. Spomenik bo odslej končno otipljivo spominjal na žrtvovanje skupine devetih zapornikov, ki so jih nemški vojaki spričo nelagodja zaradi vedno bolj uspešnega odpora partizanskih enot odvledli iz openske karabinjerske postaje in nedaleč od tod, na kraju, ki mu domačini pravijo Mandrija in kjer se je nekoč raztezala kraška gmajna, ustrelili.

Velika množica zamejcev, ki so se jim pridružili še italijanski prijatelji, so tako počastili spomin na kurirke in partizane, ki so bili doma iz Brega in s Krasa. Med množico, ki se je zbrala ob

Foto IG

jeklenem spomeniku, katerega načrt je sestavil arhitekt Andrej Križnič, je bilo lahko zaslediti župane okoliških občin, predsednika vzhodno oz. zahodnokraškega rajonskega sveta Bruna

Rupla in Zorana Sosiča, konzula in generalnega konzula RS v Trstu Zorka Pelikana in Jožeta Šušmelja, predstavnika krovnih organizacija SSO in SKGZ Sergija Pahorja in Igorja Gabrovca, poslanca v italijanskem parlamentu Ettore Rosata, sen. Miloša Budina, profesorico na tržaški univerzi Cristino Benussi, predsednika tržaške sekcije Anpija Giorgia Marzija. Po odkritju jeklene-

z nekaterimi predstavniki večinske skupnosti, takimi, ki se zavedajo pomena sožitja, razmišljamo o boju zoper naci-fašističnega zloдея. Marino Vocci, bivši župan devinsko-nabrežinske občine, sodi gotovo med te. V svojem priložnostnem posegu je poudaril pomen spomina, ki je danes pod udarom revizionizma. “Sleherni pa mora očistiti svoj spomin, da ga lahko izroči svojim sinovom.” Zgodovinar Borut Klabjan pa je svoje izvajanje posvetil vsestranskemu liku ženske, “ki jim je v vojni prav verjetno usojena še težja vloga kot moškimi. (...) Mislim na kurirke iz Prebenega, ki so bile na tem mestu ustreljene, na aktivistke in vse tiste, ki so preprosto podpirale partizansko gibanje, bodisi z Opčin bodisi iz vseh ostalih krajev sveta.”

Odkritje spomenika so obenem spremljali glasba pihalnega orkestra Breg pod vodstvom Maurizia Kodriča, petje združenega zbora iz Brega, ki ga je vodil Edvin Križmančič, zbora Tabor z Opčin pod vodstvom Armanda Škerlavaja in zvok harmonike Mirana Gustinčiča. Drago Gorup pa je prebral poeziji Sabine Lucetti in Mateja Bora.

Igor Gregori

ZGONIK Glasbeni maraton

Mir ljudem na zemlji!

“Pojma miru si ne razlagam zgolj kot pomanjkanje vojn: mir pomeni sodelovanje, sožitje in spoštovanje do narodov, ki so nam blizu.” Tako

pred 60 leti privedla do položaja, v katerem se je čutil “tujca v obeh krajih, katerim pripada - Italiji in Hrvaški, za kar so krive meje in birokratski uslužbenci na njih, ki člo-

kot na drugi strani meje?” Teško bi se pisatelj Scotti nadel na drugačne misli v sredo minulega tedna, ko je v zgoniškem prireditvenem prostoru potekal glasbeni maraton, ki ga je priredilo Vse-državno omizje miru.

Pobuda je nastala v sklopu osveščanja javnosti o pomenu prisotnosti na pohodu miru med Perugia in Assisijem, ki bo potekal 11. septembra. “Nocojšnji koncert je nastal zaradi prizadevanja odbojnika za kulturo zgoniške občine Igorja Gustinija in domačih društev,” nam je povedal odgovorni za tržaško pokrajino Vse-državnega omizja miru Alessandro Capuzzo. “Povod za nocojšnji glasbeni maraton je bilo obenem kočljivo vprašanje o tržaškem jedrskem pristanišču.” Naše zalivsko mesto sodi namreč na podlagi sporazuma zveze Nato med dvanajst italijanskih prista-

nišč, kjer lahko pristajajo ladje oziroma podmornice na jedrski pogon. “Ker sodi v ta sporazum tudi kopsko pristanišče, smo obenem navezali stike tudi s somišljeniki na drugi strani meje.” Tržaška skupina Vse-državnega omizja miru je ravno pred zgoniškim maratonom priredila tudi soočenje kandidatov levosredinske koalicije, ki se bodo pogovarjali za mesto župana tržaške občine, o vprašanju tržaškega jedrskega pristanišča. Ettore Rosato, Alessandro Metz in Claudio Bonicioli so soglasno podpisali dokument, v katerem med drugim odločno podpirajo načrt ‘2020 Vision’ in ‘Mayors for peace’ za popolno jedrsko razorožitev sveta.

Menda so se člani skupin, ki so se v poznoavgustovski noči zvrstile na odru zgoniškega prireditvenega prostora - se pravi skupine Black panthers, Flames, Jimmy Joe's Band, Kraški ovčarji, Makako Jump, Snifferson Family in Zamejski kvintet - strinjali z besedami domačega župana Mirka Sar-doča, ko je v svojem začetnem pozdravu povedal, “da mir ne sme biti zgolj prazna beseda, ki nam polni usta. Gre za univerzalni cilj, ki ga moremo v prihodnje udeležati z optimizmom!”

IG

Foto Kroma

nam je povedal hrvaški pisatelj italijanske narodnosti Giacomo Scotti, čigar življenjski položaj lahko nedvomno primerjamo našemu slovensko-zamejskemu: vojna vihra ga je

veka istovetijo le z njegovim potnim listom. Mar niso srečnejše ptice, ki lahko nemoteno letajo nad žico, ali niso drevesa in kraški kamen srečnejši od človeka, saj so isti na eni

ton je bilo obenem kočljivo vprašanje o tržaškem jedrskem pristanišču. Naše zalivsko mesto sodi namreč na podlagi sporazuma zveze Nato med dvanajst italijanskih prista-

PREBENEG Kulturno glasbena manifestacija

Vzhodno od raja

Minuli konec tedna je na prireditvenem prostoru v Prebenegu potekala letošnja izvedba glasbene manifestacije AllEStdeIEden - Vzhodno od raja, ki jo že peto leto zapored prireja združenje European Music Artists.

Gre za nadvse zanimivo soočanje s tako vrsto glasbe, ki ji prireditelji pravijo heterodoksa, kar pomeni, da je ni

mogoče uvrstiti med klišejske glasbene zvrsti. Med številnimi skupinami, ki so se od petka do nedelje zvrstile na prebeneškem odru, gre omeniti predvsem izvrsten glasbeni večer, ki ga je ponudil sardinski avtor in kitarist Paolo Angeli, ki je v svoji glasbeni karieri sodeloval tudi s svetovno znanim jazz kitaristom Patom Metheneyem. Slednji je s svojevrsno kitaro, ki jo je sam izdelal in jo

poimenoval ‘ghiterra’, očaral premraženo občinstvo z izved-

bo, pri kateri se je poslužil tako rok kot tudi nog.

Kulturni dom Zamejsko šolstvo

40. seminar za slovenske šolnike v Italiji

V petek minulega tedna so v Kulturnem domu slovesno odprli 40. seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji-Juljski krajini, ki je potekal v Trstu in Gorici do 7. septembra. Seminar prirejata slovensko ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, italijansko ministrstvo za šolstvo, univerzo in raziskovanje, Deželni šolski urad za F-Jk in Urad za slovenske šole v F-Jk. Program seminarja je pripravila višja svetovalka za slovenske šole v Italiji pri Zavodu RS za šolstvo Andreja Duhovnik Antoni, ki je uvodoma med drugim poudarila, da za program iz slovenskega šolskega prostora črpajo tiste vsebine, ki bi bile lahko zanimive za slovensko šolo v Italiji. Uvodoma je nastopila tudi državna sekretarka na

slovenskem ministrstvu za šolstvo Alenka Šverc, ki je izpostavila pomen skupnega sodelovanja in načrtovanja med slovenskimi šolniki na

sporocilo deželnega šolskega ravnatelja Francesca Pagliusa, ki se odprtja srečanja ni udeležil. Bernard pa je med drugim povedal, da sodelovanje med slovensko in italijansko stvarnostjo

Foto Kroma

obeh straneh meje, šolo pa je označila kot hrbtnico tako v narodnem kot državljanem smislu. Predstavnica Deželnega šolskega urada za F-Jk Franco Bernard je predstavil

naide svoj stični prostor ravno na šolskem področju, saj obmejna šola ni problem, ampak prednost, ker odpira poti v širša obzorja. Bernard je omenil tudi šolsko reformo v Italiji, glede katere

je posebna komisija italijanskega ministrstva za šolstvo lani že posredovala predloge za njeno izvajanje na osnovnih in nižjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom. Pred začetkom je izvajanje reforme višjih srednjih šol, pri čemer je potrebno sodelovanje vseh, je sklenil Bernard.

Vodja urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za F-Jk Lučka Barei pa je opozorila, da ima lahko vsaka naključna ali načrtna sprememba stroja slovenskih šol v Italiji svoje posledice, ki lahko vodijo tudi v ukinitve šole, zato mora vsak šolnik biti pomemben dejavnik pri soodločanju. Pred slavnostnim odprtjem je imela uvodno predavanje dekanka Pedagoške fakultete v Ljubljani Cveta Razdevšek Pučko, ki je govorila o vlogi motivacije v učenju in poučevanju.

Sicer so se v okviru 40. seminarja za slovenske šolnike v ponedeljek začela predavanja po ciljnih skupinah, ki so potekala na slovenskih šolah na Proseku in v Gorici.

IG

Obvestila

Barkovljani obveščamo, da bo tudi letos rožnovenčna procesija ob morju takoj po sv. maši ob 8. uri jutraj. Vabljeni Marijini častilci od vsepovsod! Zelo je zaželjena prisotnost narodnih

noš, belih, barvanih, otroških. Pridružimo se v čimvečjem številu tej edini slovenski procesiji v mestu! Vodil jo bo škofov vikar msgr. Franc Vončina.

Potekale so od 22. do 24. avgusta

Duhovne vaje za žene in dekleta: zaključek

Vesela sem, da se je letošnjih duhovnih vaj od 22. do 24. avgusta udeležilo lepo število žena in deklet. Na tej fotografiji nekatere manjkajo, v prvi vrsti fotografka Tiziana. Čisto ob zaključku sta nas prijetno presenetila obisk in pozdrav škofa Evgena Ravignanija. Ko je prišel, smo se že odpravljale domov. Škofov vikar msgr. Franc Vončina pa je bil z nami pri zaključni sv. maši in večerji. Na škofovi levi strani stoji naš letošnji voditelj, p. Leopold dr. Grčar, ki je prišel med nas s samih Brezij. Bog mu je zares dal posebno govorniško moč. Tako živo in privlačno nam je govoril, da se nam je zdelo vsako premišljevanje prekratko, četudi je včasih trajalo skoraj celo uro. In to trikrat na dan! Zraven pa še malček krajši govor pri sv. maši in po večerji razgovor, ko je vsaka ude-

ležka bila povabljen, da pove svoje vtise iz dnevnega programa. Ob vsakem našem podajanju pa je pater razvil še svoje misli, tako da se je večerni sestanek zavlekel kar precej v noč. Svoje govore je poživil z diapozitivi, enkrat o Kristusovem trpljenju, drugič o Magdalenini Gornik, za katero naj bi se kmalu pričel postopek, da bi bila razglašena za blaženo. Vmes je še našel čas, da je vsaki posebej posvetil dovolj časa za osebni razgovor in spoved. Veliko nam je dal, Bog mu obilo povrnil! Kaj več o patrovih razmišljanjih bom napisala prihodnjič, pa tudi o Magdalenini Gornik. Danes bi se rada samo še zahvalila škofu in vikarju za obisk, redovnicam za skrb za naše fizično udobje, obema fotografkama, zlasti pa pozhrtvovalni gospe Normi Jež, ki nam je bila za vodnico.

Nada Martelanc

V Slovenskem informativnem centru

Niz prireditev v spomin na naše junake

V soboto minulega tedna so v Slovenskem informativnem centru, ki ima sedež v pritličnih prostorih nekdanjega Narodnega doma, predstavili niz prireditev ob 75-letnici ustrelitve naših bazoviških junakov. Prireditve so se pričele že ta teden tako pri nas kot tudi v Sloveniji in se bodo zaključile 18. septembra. Osrednja svečanost bo - kot po ustaljeni tradiciji - potekala na

bazovski gmajni v nedeljo, 11. septembra, ob 15. uri, ko bodo ob častni straži skavtov in tabornikov naše organizacije polagale vence. Pred svečanostjo in med njo bo na prodaj spominška razglednica s poštnim žigom, ki jo je pripravil Slovenski filatelistični krožek Lovrenc Košir v sodelovanju z Odborom za proslavo bazoviških junakov. Svečanost bosta spremljala petje združenih zborov pod vodst-

Foto Kroma

vom Janka Bana in glasba pihalnega orkestra iz Divače. Pred mikrofonom pa bosta stopila osrednja govornika, in sicer sen.

Miloš Budin, čigar govor bo v slovenskem jeziku, in tržaški zgodovinar Giovanni Miccoli, ki bo spregovoril v italijanščini.

Pogovor s predsednico zbora Jacobus Gallus Nevo Zaghet

Začenja se nova pevška sezona

Zbor Jacobus Gallus, ki deluje v okviru Glasbene matice, je letošnjo pevsko sezono začel predčasno. V sredo, 7. t.m., so se namreč pevci odpravili v Marke, kjer se bodo v mestecu Fano udeležili mednarodnega pevškega srečanja z večletno tradicijo. Po lanski uspešni sezoni se torej pričinja letošnja, ki bo tržaškemu zboru gotovo vlila nove motivacije in svežega elana, saj gallusovce čaka kar nekaj novih pa tudi že tradicionalnih pevskih izzivov. Neva Zaghet, predsednica zbora Gallus, nas je s pričujočim pogovorom seznanila s pestro paletto obveznosti, kateri gredo pevci naproti. Najprej pa smo se s predsednico zaustavili ob lanskih nadvse uspešnih pevskih podvigih. Lansko sezono bi označila kot prelomno. Po desetih letih se je namreč dotedanji dirigent Janko Ban odločil, da zbora ne bo več vodil, čeprav je duhovno ostal vsem nam zelo blizu. Ko je prišel Matjaž Šček, nismo vedeli, kako se bodo nadaljnje dinamike razpletale. Poznali smo ga sicer kot odličnega zborovodjo, a vedno se je porajalo vprašanje o tem, kako se bo novi dirigent znašel z novim zborom, oz. kako bo zbor reagiral na novega vodjo. Lansko sezono smo

zato posvetili medsebojnemu spoznavanju. Obenem smo nastavljali zvok, vnašali precejšnje spremembe v repertoar in se spoznavali tudi med samimi pevci, saj je lani pristopilo k zboru kar nekaj novih članov. Delo je zato potekalo bolj na študijski osnovi. Tako je pač bilo, da smo zelo malo nastopali.

Na katerih revijah oz. tekmovanjih ste gallusovci sodelovali?

Prvič smo nastopili decembra, in sicer v ljubljanskem Cankarjevem domu. Teden kasneje smo imeli našo običajno božično revijo v Rojanu. Čeprav so bile tedaj v izvedbi morda določene pomanjkljivosti, vendar so se po skopih treh mesecih skupnega dela prvi sadovi že poznali. Do aprila smo se nato posvetili zgolj študiju, nakar smo nastopili na reviji Primorska poje. Slednja je bila generalna, saj smo se tedaj predstavili s programom, ki smo ga nato ponesli na tekmovanje v Vittorio Veneto.

Res uspešna preizkušnja, kaj ne?

Tekmovanje v Vittorio Venetu je predstavljalo krono celotne sezone, krasno zadoščanje za vse nas.

Kaj pa pomeni zmaga na

takem tekmovanju za zbor, ki je komaj zamenjal pevškega vodjo?

Veliko, res veliko. Preden se pevski sestav z novim dirigentom predstavi na pomembnejšem tekmovanju, navadno raje počaka. V Vittorio Venetu smo se sicer podali izredno motivirani, saj smo v tem kraju že večkrat nastopili, še v času, ko je naš zbor vodil Stojan Kuret. Tedaj je zbor Gallus kot prvi odnesel veliko nagrado Efrema Casagrande. Tudi v naslednjih sezonah se je naš pevski sestav zelo dobro uvrstil. Kar pa se lanskega nastopa tiče, bi še dodala, da je bilo treme kar precej, vendar razplet dogodkov - se pravi prva nagrada v folklorni skupini, zmaga velike nagrade Casagrande, priznanje za najboljšega dirigenta našemu Matjažu Ščeku in priznanje za najbolje izbrani program - je dokazal, da smo dotlej delali po pravi poti. To se pozna tudi na začetku letošnje sezone.

Kdaj ste se odločili, da boste sodelovali na mednarodnem pevskem srečanju v Fanu?

Srečanje prireja že več kot 30 let polifonski pevski zbor Malatistiano. Že lani jeseni smo prišli v stik z njimi in vprašali so nas, ali bi bili pripravljeni sodelova-

ti na mednarodnem srečanju.

Naš curriculum

je bil dokaj prepričljiv in podkrepila ga je tudi naša zmaga v Vittorio Venetu, tako so bili prireditelji s svojo izbiro še bolj zadovoljni. V zameno pa bo zbor Malatistiano gostoval pri nas decembra v sklopu naše tradicionalne božične revije, ki bo potekala 11. decembra. Naše božično pevsko srečanje poteka iz leta v leto v različnih župnijah na Tržaškem, kjer je vsekakor prisotna naša manjšinska verska skupnost. Kraj letošnje revije bomo naknadno sporočili.

S kakšnim programom se boste predstavili občinstvu v Fanu?

V Fanu bomo nastopili s precej raznolikim programom, ki obsega tako tradicionalne skladbe kot tudi sodobnejše. Prepletajo se namreč slovenske skladbe Sama Vremšaka, Andreja Misona, Marija Kogojca, Franca Gruberja. Ob tem bomo imeli Thompsonovo Alleluio, jazz priredbo Hendlove alleluie, s katero smo se predstavili tako v Cankarjevem domu kot tudi lani v Rojanu: tokrat ne bo spremljal našega zbora pianist, temveč harmonikar Aleksander Ipavec. Poudarila bi, da je to

nekaj povsem novega in nenavadnega. Našega zborovodjo je namreč Ipavec jazz zvok tako navdušil, da se je odločil za plodno sodelovanje s harmonikarjem.

Kdaj pa so se pričele vaje za mednarodno pevsko srečanje?

Začele so se že v ponedeljek minulega tedna in kar intenzivno potekale do odhoda. Poletni premor je naše glasilke nekako ovil s tancico prahu, tako da so bile vaje nadvse potrebne.

Kdaj pa se bo uradno začela letošnja sezona zbora Gallus?

16. septembra bo na sporedu naša prva pevška vaja. Nekateri novi pevci so k zboru že pristopili, 16. pa bodo imeli možno-

st se nam pridružiti še drugi, ki jih petje razveseljuje. Nove adute z veseljem pričakujemo.

Kaj načrtujete za novo sezono?

Novo pevsko leto se predstavlja drugače kot prejšnje. Že oktobra nas čaka tekmovanje Corovivo, decembra imamo tekmovanje v Postojni. 11. decembra pa bo na sporedu naša božična revija. Z nekaterimi italijanskimi zbori načrtujemo nova sodelovanja, vendar v drugem delu sezone. Omenila bi tudi sodelovanje s koroškim zborom, ki se imenuje ravno kot naš. Za nadaljnje obveznosti pa se bomo morali šele pomeniti. Zbor bo nastopal veliko bolj kot v lanski sezoni.

IG

POGOVOR Mag. Gabi Frank o slovenščini na Koroškem

“Človek mora gojiti svojo materinščino in jo s ponosom uporabljati”

Mag. Gabi Frank poučuje med šolskim letom slovenščino na raznih višjih šolah na avstrijskem Koroškem in na Pedagoški akademiji v Celovcu, poleg tega pa prevaja knjige, piše za koroške medije ter je bila v predsedstvu KKZ in NSKS. Z njo smo se v najbolj toplih julijskih dneh pogovarjali o prav tako vroči temi za slovensko narodno skupnost na Koroškem, in sicer o položaju slovenščine na Koroškem, in sicer z zornega kota človeka, ki dela na področju izobraževanja.

Mag. Gabi Frank: Nekaj tednov že imam počitnice, vendar so moje letošnje počitnice delovne. Pred nekaj dnevi sem se vrnila iz Novega mesta, kjer Krščanska kulturna zveza organizira že 16 let Jezikovne počitnice za koroške otroke. Naši otroci dva tedna preživijo pri družinah in slovenščino utrjujejo v naravnem slovenskem okolju.

Sedmo leto spremljam počitnice - pristojna sem za dobro počutje naših otrok, novomeške pa učim nemščine - in vedno znova me prese- neča gostoljubnost in odprtost družin gostiteljic. V Novem mestu smo imeli družino, ki je že skozi celih 15 let gostila naše otroke. Sami so v družini imeli pet otrok in družinski oče je vedno zadrževal, da je njihova dolžnost, da skrbijo za svoje rojake na Koroškem. In res. Družine našim otrokom posredujejo ne le jezik, predstavijo jim deželo, kulturo. Tako naši otroci dobijo tudi drug odnos ne samo do slovenskega jezika, temveč tudi do Slovenije. Na Koroškem imamo namreč še vedno dijake ali celo absolvente Slovenske gimnazije, ki na primer še nikoli niso bili v slovenski prestolnici.

Koroški otroci navezujejo tudi stike z novomeškimi otroki - prijateljstva trajajo tudi leta, med nekaterimi družinami so se razvile celo dolgotrajne vezi. Tudi pri poučevanju opazam pri otrocih za šolo neobičajno

veselje in vedno skušam izkoristiti priložnost, da se otroci učijo drug od drugega. Tako na igriv način delajo domače naloge, in koroški otroci pomagajo novomeškimi pri nemščini, Novomeščani pa Koroškem pomagajo pri sklonih slovenščine in novih besedah. Ta letna akcija, in tudi druge akcije, ki jih nudita kulturni or-

ganizaciji, so za nas in našo prihodnost življenjsko pomembne.

Tudi med šolskim letom je opazno povečano zanimanje za pouk slovenščine.

Zanimanje za učenje slovenščine nasploh vedno bolj narašča. Število otrok v koroških šolah sicer pada, vendar se večja števila otrok, ki so prijavljeni za slovenski pouk. To da navidez pozitivna številka zame ni preveč razveseljiva, saj v resnici nemško govoreči starši vedno bolj prijavljajo svoje otroke za slovenski pouk. Večinoma ti otroci brez kakršnegakoli znanja slovenščine v dvojezičnih šolah predstavljajo večino. To je lahko za slovensko govorečega otroka, ki pride z dobrim znanjem slovenščine v prvi razred, usodno. Takšna situacija je za učitelja velik izziv, saj mora naučiti nemško govoreče otroke

prvih besed, slovenskega otroka pa mora spodbujati v njegovem znanju. Tudi sama poučujem na različnih gimnazijah in imam v kaki skupini tudi več nivojev znanja. To ne pomeni samo več priprav za pouk, temveč včasih povzročajo kakšno težavo, saj bi otroci radi bili vedno zaposleni vsako minuto in potrebujejo več pozornosti in pomoči, sploh začetniki. Tako mora učitelj najti pravilno mero, da zaposli vsakega učenca, da nihče ne nazaduje v znanju. **Povečanje zanimanja za slovenščino na Koroškem je opazno ne le na šolah...**

Tudi odrasle poučujem na raznih ustanovah. Število tečajev narašča, povpraševanja je zelo veliko. Tako tudi naša slovenska kulturna društva ponujajo tečaje slovenščine, tudi v far-nih domovih pripravljajo pogovore v slovenščini, Dom prosvete v Tinjah se

je prav tako zapisal posredovanju slovenščine. Odrasli se jezika učijo zaradi poklica, ker imajo tako boljše poklicne možnosti. Na Koroškem ponujajo tudi posebne intenzivne tečaje za brezposelne, da bi nato imeli na delovnem trgu večje možnosti. Na začetku tečajnike vedno vprašam, zakaj se učijo slovenščine. Prej so bili odgovori podobni, da iz simpatije do slovenske kulture, ljubezni do slovenske pesmi ali da bi v Ljubljani lahko naročili po slovensko. Zdaj pa se ljudje odločajo zaradi poklicnih razlogov, da se lahko s svojimi kolegi pogovarjajo. Tudi na Pedagoški akademiji je vedno več študentov, ki se odločajo za dodatni študij slovenščine, ker imajo kot dvojezični učitelji večje možnosti za zaposlitev. Na večerni višji trgovski šoli pa se študentje, ki so podnevi zaposleni, vedno

bolj odločajo za slovenski jezik kot za italijanščino, ker že poslušajo Slovenijo ali pa vidijo večje možnosti, če znajo slovensko.

Tudi otroci že v šoli povedo, da se učijo slovenščine, da bodo potem imeli večje možnosti v poklicnem življenju. Vsako leto pa imam na vetrinjski gimnaziji tečaj za učitelje. To so geografi, zgodovinarji, ki pa se zavzeto zanimajo za jezik in učne ure dopolnjujejo s svojim strokovnim znanjem in tako urijo slovenščino tudi na tej ravni.

Med tečajniki pa se vedno znova znajdejo posamezniki, ki so v otroštvu govorili slovensko (nekateri temu jeziku pravijo vindiš), potem pa dolga leta ne, in v poznejšem obdobju spet iščejo korenine. Na začetku se taji svoje znanje, pokrelo, potem pa se odprejo. Pri posredovanju slovenščine pa je zagotovo najpomembnejše, da ljudi ne naučijo samo sklonov in njihovih končnic, temveč da jim poglobijo odnos do jezika, da slovenščino vzljubijo, da na uro slovenščine privedejo z veseljem. Posredovati moramo bogastvo jezika in tudi svoj pozitivni odnos do slovenščine. Ko otroci začnejo dodatno delati, dodatno spraveševati, ko neki tečajnik na učno uro prinese s seboj kako Prešernovo pesem, ki jo nato pred vsemi deklamira, potem vem, da sem na pravi poti.

Seveda pa se učenje jezika ne more osredotočiti samo na šolo ali druge ustanove, jezik moramo gojiti v šoli. Ker pa na Koroškem aktivna raba slovenščine še naprej upada in je vedno manj zavednih ljudi, ki bi brali slovensko literaturo, časopise, ki bi se peljali čez mejo na ozemlje slovenske države, je tudi vedno manj slovensko govorečih. Če starši otrokom ne posredujejo slovenske besede, so vsa prizadevanja naših kulturnih društev in političnih organizacij skoraj zaman. Človek mora gojiti svojo materinščino in jo s ponosom uporabljati!

Peter Rustja

Vprašanje dvojezične topografije (Ne samo) koroški paradoks

Širitev Evrope in meja Evropske unije smo t.i. zamejski Slovenci spremljali z velikim pričakovanjem in zanimanjem.

Evropska integracija pa še zdaleč ni pojem, ki ga lahko vzprejemo z razširitev miselnega obzorja ljudi, ki živijo na etnično mešanem območju Furlanije-Juljske krajine, Koroške, Štajerske in Porabja.

V Italiji se kljub zaščitnemu zakonu še vedno sprašujemo, zakaj še nismo "zakonsko zaščiteni" ter zakaj mora paritetni odbor ugotoviti, ali sploh obstajamo med Miljami in Kanalsko dolino.

Na Koroškem prav tako dolgo politika ignorira razsodbo avstrijskega ustavnega sodišča v zvezi z dvojezično topografijo.

Akcija "Vidna domovina" je v preteklih mesecih prispevala, da so se v številnih koroških krajih, kjer doslej niso postavili predvidenih dvojezičnih tabel, pojavile - in sicer na privatnih zemljiščih - dvojezične table. Simbolično dejanje, ki naj bi sprožilo razmišljanje, da je pač potrebno postaviti "prave", uradne table. Namesto tega so tudi na zasebnih zemljiščih dvojezične table postale tarče običajnih neznancev. Poleg privatnih napisov so v preteklih dneh padali še smerokazi v Bilčovsu ter celo, le teden dni pred začetkom pouka, slovenski napis šola v istem kraju. Nedaleč od Bilčovsa pa so se ves

teden zbrali likovniki iz Italije, Avstrije in Slovenije na jubilejnem 25. slikarskem tednu v Svečah, ki ga prireja Slovensko prosvetno društvo Kočna. Tako slikarji kot ljubitelji likovne umetnosti prav zaradi ljubezni do kulture najdejo vedno skupni jezik, ki pomaga premagovati tudi jezikovne pregrade. Žal pa je koroškimi mazačem tabel taka uporaba barve tuja...

Paradoks, in to ne samo koroški, pa je v tem, da so se pretekli teden v Celovcu na dveh centralnih krajih, in sicer na sejmu biološke hrane na Novem trgu in v okviru tedna Slovenije v nakupovalnem središču na jugu Celovca, pojavile slovenske stojnice. Slovenski rastlinski namazi, buteljčna vina, trojanski krofi in prospekti za številne slovenske turistične kraje niso izzvale nobenega odpora s strani mimoidečih.

Vprašanje pa je, kako bi reagirali, če bi na omenjenih lokacijah koroški Slovenci "tržili" ali, bolj rečeno, terjali svoje pravice.

Ob pliberškem jormaku, to je največjem ljudskem prazniku v Podjunu, so Novice tiskale posebno izdajo, v kateri so prve strani tiskane v nemščini, morda prav z namenom, da bi nemškogovorec približali slovensko stvarnost na Koroškem. Da gre žal ponovno za enostransko dejanje, pa se bralec lahko zave že pri branju oglasov, kjer krajevna imena niso povsod zapisana dvojezično.

PR

Idričanom se obeta mrežno povezovanje Evropski festival čipke tudi v Idriji

Konec avgusta se je Idrija, nekdanje rudarsko mesto, v čipkarski obrti in odlični organizaciji dobro odrezala tudi v organizaciji zaključnega dela evropskega festivala čipke.

V Idriji se tokrat, kot po običajni tradiciji, niso zbrale le posoške, gorenjske in notranjske klekljarice, ampak iz kar 12 držav. Tokrat tudi ni šlo le za prikaz tega zanimivega ročnega dela in za odkupno razstavo. Klekljarice so se predstavile v okviru letošnjega mednarodnega festivala, ki je po Evropi organiziral kar 50 čipkarskih prireditelj. V Idriji pa je čipkarsko mednarodno združenje udeležencev pripravilo kar 14 različnih razstavnih postavitev, in po oceni poznavalcev, na zelo strokovni ravni.

Po vzoru drugih prireditelj so letos domače klekljarice pripravile tudi tekmovanje za miss čipke. Seveda so morala dekleta svoj mladostni cvet dopolniti z obleko iz čipke.

Poleg omenjenega pa si je veliko obiskovalcev ali začetnic klekljanja udeležilo delavnice. Nekaj je bilo tudi natečajev, ki spodbujajo razvoj sodobnih prijemov popularizacije estetskega oblačenja v čipko v okviru visoko spoštovane tradicije v Evropi, ki se v današnji modi lepo prilaga kot okrasek oblekam, spodnjemu perilu in celo kopalkam.

Prvo nagrado za kreacijo večerne obleke je prejela Tanja Zorn Grželj iz Šempetra pri Gorici. Zaljubljenke in zaljublenci v

čipko pa so bili navdušeni še nad sporočenim obetom, da snuje Idrija, v okviru evropskega projekta Kultura 2000, mednarodno še opaznejše raziskovalno središče. Pretekli teden so z odlično zaključnim letošnjim mednarodnim festivalom idrijski organizatorji zrelost za to že dokazali. Predvsem, da zmorejo biti mrežni organizatorji, povezovalci vseh evro-

“Šestintrideset let... joj, koliko!”

Včasih mi uspe zbrati dovolj dobre volje, da vzamem nahrbtnik, stlačim vanj težke kotalke, si nadenem trenirko in se odpravim na malo ploščad na odprtem. Kotalkališča so verjetno že sama po sebi vaba za otroke: odprt prostor pod borovci, kjer se zogaš in se podiš, ne da bi ti kdo velel, da pazi na to ali ono. In tako velikokrat srečujem otroke, ki se ustavljajo ob ograji, me ogovarjajo, me sprašujejo o kotalkanju, kot tudi o vsem, kar sestavlja življenje v njihovih očeh. Zadnjič me je mala deklica nekaj minut opazovala, tako da sem se ji sama približala in jo pozdravila. Alice je imela na sebi roza majico, elegantno oprijeto in z volančki nad sportnimi kavbojki. “Na Kevinovem rojstnem dnevu sem” in že prihitel truma drugih otrok. Vsak mi želi pokazati nekaj svojega: prevajal, stojko, skleco, košček sendviča v rokah. Alice me vpraša: “Koliko si pa ti stara?” Pripravim jo na odgovor rekoč, da sem veliko starejša od nje. “Koliko pa?” “Trideset let starejša od tebe. Šestintrideset jih imam”. Alice razširi zenice, ročica

se ji avtomatično dvigne na lice in zašepeta: “Joj, koliko!” Nasmehnem se ji in pomislim, kako zelo se naše pojmovanje časa v življenju spreminja. Kot šestletno dekletce so se mi vsi nad trideset leti zdeli neverjetno stari; v šoli se nam je (verjetno ne več kot šestdeset let stara) učiteljica zdela skoraj nepojmljivo stara, da smo se s sošolci bali, da bo izdihnila v razredu in bomo morali klicati ravnateljico. Vsak kih, vsak navaden prehlad je bil v naših očeh že znanilec konca, ravno v razrednih prostorih seveda. Otroci imajo tisto neverjetno sposobnost, da živijo trenutek in samo tega. Nezmožni so predstavljanja samih sebe kot odrasle osebe, ki živijo popolnoma drugačno življenje. Potem odrasle in se zaveš, da je ravno ta sposobnost nekaj izrednega in jo tako podzavedno zasleduješ celo življenje. Živeti ravno tisti trenutek, ravno tisto obdobje, ne več včeraj (otroci ne mislijo na včeraj), ne še (tisti stalni) jutri.

“Kako je ne živeti več s svojimi starši?”, “Kaj rada delaš?": otroci sprašujejo bistveno, ne zanimajo jih dolge ure v službi, nova obleka ali težave v druženju z ljudmi. Kot

tudi drugače od odraslih pojmujejo padce in neuspehe. “Včeraj sem padla; kotalkala sem hrbtno in se želela obrniti, potem pa telednila na tla in si potrgala tudi hlačnico, pogledj”. Alice in druge padec sploh ne zanima: “Ja, kaj za to, potem si pa vstala, ne?”. V tistem trenutku sem pomislila, kako odraslemo in se ustavljamo ob tistem “visokem”, zato pa praznem delu kozarca, medtem ko otroški pogled ostaja modro osredotočen na tekočino, ki polni dno. Prepogostokrat ostajamo na tistem padcu, stalno in znova si v možganih vrtimo film, v katerem smo glavni igralci mi in naš padec na tla, ne znamo pa gledati na to tako, kakor to znajo otroci: važno je znati, kako pasti in predvsem, kako spet vstati. Potem pa gre dalje, glasba v ušesih in življenjske kotalke te ponesejo spet naprej. Danes so kolesca mirovala, telo in um sta mi bili sproščeni struni, na kateri so igrali Alice, Elisa, Kevin, Andrea in vsi drugi, ki me potem pozdravijo navadno, skoraj odsotno, zatopljeni v polnjenje plaste- nke z vodo pri sosednji “fontani”. Kot da bi se zopet srečali dan kasneje, brez kakršnekoli ceremonije. Te potrebujemo le odrasli.

MM

Po oprostilni sodbi še naprej ugotavljanje resnice o napadu na časnika Mira Petka

Skoraj nobenih možnosti več za sporazum o morski meji s Hrvaško

V Sloveniji se ljudje soočajo s sprotnimi življenjskimi tegobami in preizkušnja, ki so ob začetku jeseni tudi zaradi visokih stroškov za otroke v novem šolskem letu praviloma večji kot pa v drugih letnih časih. Tovarne zaradi zastarele tehnologije in proizvodnje, konkurence na tržišču, ki jo povzročajo ceni izdelki iz tujine (denimo oblačila in perilo iz Kitajske), pa tudi zaradi domačih težav, ki so posledica visokih davkov in drugih obremenitev, ki jih je predpisala država, odpuščajo delavce. Narasčanje brezposelnosti in s tem povečanje socialnih stisk je v zadnjem času najbolj očitno na Dolenjskem, kjer odpuščajo zlasti tekstilne delavke. Mednje prihajajo ministri, jim izrekajo solidarnost in razumevanje za njihovo usodo, toda prave in neposredne pomoči, denimo pri zagotavljanju nove zaposlitve, ne nudi nihče.

Politika, tista v Sloveniji in tista na širši globalni ravni, pa se obnaša in deluje po svoji že zdavnaj preverjeni logiki, na kar se javnost odziva na različne načine. Veliko je pridržkov in primerov ravnodušnosti. Večina Slovencev je prepričanih, da država kar naprej popušča v politiki do Hrvaške, in to od splošnih vprašanj pa do razmejitve državne meje med Slovenijo in Hrvaško v Piranskem zalivu. Stanje odnosov med državama je skrajno napeto, tako da bi po nekaterih

bojaznih lahko prišlo celo do incidentov in provokacij v zalivu. Z njimi grozijo hrvaški ribiči iz Umaga. Izjavljajo, da bodo s svojimi plovili zasedli sredinsko črto v Piranskem zalivu in s tem slovenskim ribičem preprečili ribolov v, tako pra-

vijo, "hrvaškem morju". Pri tem jih očitno ne zanima dejstvo, da državna meja v zalivu še ni določena, kar pomeni, da tudi tamkajšnje morje nima statusa. Milan Rakovac, hrvaški pisatelj, publicist in časnika iz Istre, je v časniku Večer 3. septembra objavil komentar z naslovom *Ciper na Jadranu*. Zapisal je tudi naslednje: "Bo res najbolje, da se zgodi kakšen resen incident, da se meje zaprejo, da se prekinejo dvostranski odnosi, da začnejo v Sloveniji trpinčiti Hrvat, na Hrvaškem pa Slovenec? Kajti tedaj bi morda Ljubljana in Zagreb prišla k pameti. Sicer bi lahko nastal Ciper na Jadranu. In zato, ali bolje sa-

mo zato, ne pristajam na noben višji interes, se ne pridružujem državnemu, nacionalnemu interesu niti moje države Hrvaške niti Slovenije, prisegam na zdravo pamet, na evropsko razsodnost, na skupnost, na sodelovanje. Dva Ivana, dva Janeza (Ivo Sanader in Ivan oz. Janez Janša) pa imata zdaj, ko so odnosi na vrhu obeh držav zastupljeni do absurda, priložnost dokazati svoje prijateljstvo: se sporazumi o meji na morju, kar bi bila edina učinkovita arbitražna".

Med novimi dogodki referendum o novem zakonu o RTV Slovenija

V Sloveniji bomo v petek, 16. septembra, prvič z veliko proslavo v Portorožu počastili 15. september 1947, dan vrnitve Primorske k matični domovini. Za praznovanje se je odločila država, na Prikmorskem pa so zadovoljni, ker je to območje končno dobilo svoj praznik, ki ga je dolgo pričakovalo. "To bo velika proslava, s katero bomo počastili primorsko domoljubje. Brez tega slovenska država ne bi bila takšna, kot je," je ob tem poudaril državni sekretar Aleksander Zorn, predsednik usklajevalnega odbora za državne pro-

slave pri vladi.

V nedeljo, 25. septembra, pa bo prvič v novi zakonodajni dobi v Sloveniji referendum o novem zakonu o RTV Slovenija. Zahtevali sta ga opozicijski stranki LDS in socialdemokrati z utemeljitvijo, da bi novi zakon sedanjo javno radiotelevizijo spremenil v politično ustanovo, ki bi jo usmerjal in vodil režim, ki bi prevladal na vsakokratnih parlamentarnih volitvah. Kampanja pred omenjenim ljudskim glasovanjem je zdaj še medla, volilci pa z besedilom zakona in pomenom referenduma niso dovolj seznanjeni. Po mnenju nekaterih politikov bo udeležba na referendumu nizka.

Potem ko je Okrožno sodišče v Murski Soboti oprostilo vseh pet domnevnih napadalcev na časnika Mira Petka (*na sliki*), 28. februarja 2001 so ga skoraj ubili, zadeva še ni končana. Ker je vse potekalo v naglici, se je pomanjkljiv predkazenski postopek iztekel v pomanjkljivo obtožnico, ta pa je omogočila politični proces. Mirko Zamerinik, poslanec SDS, ki je v prejšnjem mandatu vodil preiskovalno komisijo o zadevi Petek - tudi ta je zdaj poslanec SDS -, je dejal, da resnica mora priti na dan. Svoj del odgovornosti naj bi pri razčiščenju postopkov prevzela tudi nekdanji direktor slovenske policije Marko Pogorevc in generalna državna tožilka Zdenka Cerar.

Marijan Drobež

Ob obletnicah pomembnih dogodkov v naši preteklosti

Praznovanja v Novi Gorici in drugod na Primorskem

Na Primorskem se spominjajo različnih dogodkov iz preteklosti, ki so zaznamovali usodo in prihodnost naše narodne skupnosti na politično in zemljepisno zelo pomembnem območju, na meji med Slovenijo in Italijo. Neposredno po razpadu Italije, 8. septembra leta 1943, je ljudstvo začelo množično vstajati, katere cilj je bila narodna osvoboditev in priključitev Primorske k

matični državi oz. domovini. V spomin na pričetek vseljidskega upora, ko je bila v septembru 1943 za nekaj časa osvobodena vsa Primorska, razen Trsta in Gorice, imajo svoje občinske ali krajevne praznike v Novi Gorici, Sežani, Braniku, Solkanu in Grgarju. Proslave in prireditve že potekajo, so raznolike in združene z dosežki na raznih področjih. V Novi Gorici bo v soboto, 10. septembra, slavnostno

zasedanje Mestnega sveta Mestne občine, na katerem bodo podelili tudi priznanja te občine za letošnje leto. V okviru praznovanja bo v četrtek, 15. septembra, v goriški knjižnici Franceta Bevka odprtje razstave o pesniku in kulturnem ustvarjalcu Cirilu Zlobcu, ob njegovi 80-letnici. Počastili bodo tudi spomin na pisatelja Franceta Bevka. V soboto, 17. septembra, bodo priredili večer pred spomenikom pisatelju, kjer bodo brali Bevkova dela. Prav tako bodo v soboto, 17. septembra, ob 11. uri v spominškem parku narodno-osvobodilnega boja na Trnovem nad No-

vo Gorico odkrili doprsna kipa Lada Ambrožiča-Novljana (po vojni je oblast njegovo vlogo razvrednotila in ga politično osamila) in Jožeta Borštnarja-Gabrovčana, ki sta bila poveljnika IX. korpusa, to je največje partizanske enote na Primorskem in Gorenjskem. Slovenska vlada bo obletnico zgodovinskih dogodkov na Primorskem počastila z državno proslavo, ki bo namenjena vrnitvi Primorske matični domovini. Vrnitev oz. priključitev se je zgodila 15. septembra leta 1947. Proslava tega dogodka v organizaciji in na ravni države bo v petek, 16. septembra, v amfiteatru v Portorožu.

M.

Z 2. strani

Italijo vodi...

Bossijeva stranka pa uradno poudarja, da jemlje Fazio v zaščito, češ da ne meče polen pod noge tistim, ki se zavzemajo za ustanovitev velike "Padske banke". Za takšno banko pa se ogreva Severna liga.

V Berlusconijeve Domu svoboščin sicer še dalje vladajo dokaj napeti odnosi predvsem zaradi doslej precej samosvoje politike Follinijeve UDC (bivši kršč. demokrati). Nekateri njeni vidnejši prvaki namreč vztrajajo pri zahtevi, naj se Dom svoboščin odloči za nekaj zares prelomnih političnih potez, ki naj preprečijo usihanje političnega konsenza med volilnim zborom. Da takšen trend obstaja, dokazujejo izidi deželni in upravnih volitev po vsej državi. Volilci - pravijo

kritiki iz vrst UDC - se ne zadovoljujejo več z lepimi, vzpodbudnimi besedami in optimističnimi predvidevanji Silvia Berlusconija, saj se nereseni problemi kopičijo in nastajajo novi, pred katerimi si odgovorni politiki ne smejo zatiskati oči. Milanski Corriere della sera je v nedeljo, 4. t.m., objavil uvodnik, ki ga je napisal znani politolog Ernesto Galli della Loggia in ki pravi, kako je naravnost nepojmljivo, da v politični stranki, ki je v Domu svoboščin zdaleč najmočnejša in ki jo vodi Silvio Berlusconi, dejansko ni nobenega soočanja raznih stališč, kar je nekaj naravnega za vsako organizirano politično silo, temveč da v njej vlada popoln molk. V tej stranki je dejansko

slišati le glas njenega predsednika in ustanovitelja, vsi ostali strankini prvaki pa so navadni "kimavci" ali po angleško "yes men". Pisec pravi, da je Berlusconi zato strašno osamljen, odrezan od stvarnosti, tako da se njegova politična linija dejansko ne more prav v ničemer spremeniti. Če bi se Berlusconi odločil za skok v brezno - pravi uvodničar v milanskem dnevniku - bi za seboj potegnil vso stranko! Ob takšnem stanju, ni nič čudnega, če kritiki iz vrst UDC ne najdejo v Berlusconijevi stranki Naprej Italija! (Forza Italia) nobenega sogovornika. Zato je ves njihov trud zaman, zaključuje svoj članek Ernesto Galli della Loggia.

V levi sredini se nadaljujejo priprave na primarne volitve, na katerih bo Romano Prodi, kot vse kaže, gotovo potrjen za kandidata za mesto novega

predsednika vlade. Državnozborske volitve bodo, kot vemo, prihodnje leto. Iz nekaterih zadnjih anket izhaja, da bi leva sredina imela 10 točk prednosti pred svojim nasprotnikom iz vrst Doma svoboščin, če bi državnozborske volitve bile danes. To pa seveda še ne pomeni, da ima Prodi že v rokah zmago. Volitve bodo gotovo resna preizkušnja in leva sredina ne sme podcenjevati svojega nasprotnika. Naj spet ponovimo, da bodo za nas Slovence v Italiji bližnje volitve velikega pomena, ker nikakor ne smemo zamuditi predvsem tole: da izvolimo svoje predstavništvo tudi v obeh rimskih zakonodajnih zbornicah, kar bo morda celo odločilnega pomena za začetek izvajanja prav vseh določil zaščitnega zakona, ki je bil odobren tik pred zaključkom prejšnje legislature, a ki je v marsičem ostal še mrtva črka.

Kratke

Razstava del dveh likovnih umetnikov

V domu krajanov v Vipavskem Križu je odprta razstava del likovnih umetnikov Valentine Verč iz Malih Žabelj in Simona Jugoviča Finka iz Trzina pri Ljubljani. Slikarka Valentina Verč je zaključila srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, smer modno oblikovanje. V lanskem letu je diplomirala na oddelku za slikarstvo ljubljanske akademije za likovno umetnost. Simon Jugovič Fink je končal srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, smer grafično oblikovanje. Lani pa je zaključil študij na ljubljanski akademiji za likovno umetnost, kjer je diplomiral iz slikarstva. V priložnostnem katalogu je usmeritvi in dela obeh umetnikov ocenila likovna kritičarka Tanja Cigoj. Slikarka Valentina Verč in slikar Simon Jugovič Fink v domu krajanov v Vipavskem Križu predstavljata skupaj okoli 50 slik in drugih umetniških stvaritev. Razstava bo odprta do konca meseca septembra.

500 let cerkve Marijinega Vnebovzetja v Šmarjah pri Sežani

V Šmarjah pri Sežani, moderni in slikoviti vasi z več kot dvesto prebivalci, so izdali zgibanko, namenjeno tamkajšnji cerkvi Marijinega Vnebovzetja, ob njeni 500-letnici. Kot so zapisali, jubilej častijo "z mislijo na vse tiste, ki so že bili v Šmarjah pri Sežani, tiste, ki se vračajo, in na vse tiste, ki bodo šele prišli. Tudi z mislijo na prihodnje rodove, da bi znali v cerkvi najti zavetje, tolažbo, mir, srečo, veselje, ljubezen, prijateljstvo in zadovoljstvo. Mislimo tudi na verske, kulturne in narodne vrednote, ki ostajajo napogrešljive pri oblikovanju človeka v pravo osebnost". Šmarci so zelo ponosni na svojo cerkev, saj je vas po njej dobila ime. Cerkev Marijinega Vnebovzetja je enoladijska podružnična cerkva z lopo,

komunsko kaščo in kamnito ogrado. Sodí med najbolj slikovite spomenike na Krasu in tudi med sto najlepšimi cerkvami v Sloveniji. Zidana je iz domačega kraškega kamna. Zgrajena naj bi bila leta 1505 na že posvečenem mestu, saj se predhodna cerkev omenja že leta 1252 kot podružnica povrske župnije. Posvetil jo je takratni tržaški škof Pietro Bonomo, čigar postulat je trajal od 1502 do 1546. Do 18. stoletja je cerkev oz. cerkva Marijinega Vnebovzetja v Šmarjah pri Sežani veljala za priljubljeno romarsko pot. Imenovali so jo "Mati Božja v leškovoju", po kraju, kjer so verniki večkrat videli Mater Božjo. Ob enem od dveh vhodov v cerkev je prava kraška kamnita miza, ob kateri so se včasih ljudje po maši združevali, malo poklepetali ali pa prepevali.

Na Primorskem pričakujejo dobro letino grozdja

Velike vinske kleti v Vipavi, na Dobrovem v Brdih, v Sežani in v Kopru, pa tudi zasebni vinogradniki in vinarji na Primorskem, so pripravljani na pričetek letošnje trgatve. Gre za tradicionalno opravilo, značilno za naše kraje. Andreja Škvarč, svetovalka in specialistka za vinogradništvo pri območni enoti kmetijsko-gozdarske zbornice v Novi Gorici, je za naš časnik dejala, da se bo trgatve na Primorskem pričela okoli 15. septembra, torej v teh dneh. V vinorodnih območjih pričakujejo dobro letino. Dozorevanju grozdja najbolj koristita sonce in toplota, tudi zaradi tega, ker je bilo poleti preveč hladnega in deževnega vremena. Vinska klet na Dobrovem naj bi prevzela in predelala v najrazličnejša vina okoli 10,5 milijona kilogramov grozdja. Približno enako količino letošnjega pridelka bodo prevzeli tudi v kleti v Vipavi. Dobro letino napovedujejo tudi v zadrugi Vinakras. Ob tem morda edini v Sloveniji poudarjajo, da je njihova klet prazna, ker so vina iz lanske letine že razprodali. V vinski kleti v Kopru naj bi za predelavo prevzeli oz. odkupili okoli 5,5 milijona kilogramov grozdja. V vinskih kletih še niso določili odkupnih cen grozdja. Le-te naj bi bile nižje kot običajno, domnevno zaradi znatnih zalog starega vina, ki ga še ni bilo mogoče prodati, in spričo naraščajoče konkurence tujih vin na slovenskem tržišču. Skoraj povsod so očitni znaki vinske krize, pri čemer tudi prodaja slovenskih vin na tuja tržišča ni zadovoljiva. / M.

V občini Nova Gorica v novem šolskem letu 2.759 učencev

Pred pričetkom novega šolskega leta so novogoriški župan Mirko Brulc in funkcionarji občinske uprave časnika predstavili problematiko osnovnih šol, posebej glede vzdrževanja šolskih poslopij in števila učencev. Med počitnicami so v mnogih poslopijih opravili veliko vzdrževalnih in drugih del, za kar je Mestna občina Nova Gorica namenila okoli 200 milijonov tolarjev. Največja naložba je zagotovo zgraditev športne dvorane v Novi Gorici, s katero so zagotovili dovolj površin oz. prostorov za pouk telesne vzgoje in za športne dejavnosti učencev in dijakov, pa tudi za potrebe športnih društev. Datuma odprtja novega velikega objekta, ki sta ga skupaj financirali Mestna občina Nova Gorica in država, še niso določili. Na območju celotne občine je v otroške vrtnice vpisanih 909 otrok, ki so jih vključili v 54 oddelkov. Če bo potrebno, bodo v Novi Gorici med šolskim letom odprli tudi jasli za najmlajše otroke. Število otrok v vrtcih je skoraj enako kot lansko leto. Ponovno so odprli oddelke vrtca na Vogrskem, ki ga obiskuje šest malčkov. V osnovne šole je v novem šolskem letu, ki se je pričelo 1. septembra, vpisanih 2.799 učencev, in to na območju Nove Gorice kot tudi v drugih predelih občine. V primerjavi z lanskim letom so vpisani trije otroci več. Učenci so vključeni v 143 oddelkov. Šolski prag je prvič prestopilo 308 prvošolčkov. Nova Gorica se je v preteklosti postopno razvila v enega večjih šolskih središč v Sloveniji. Soloobveznim otrokom, ki smo jih obravnavali, je namreč treba dodati skoraj 6 tisoč dijakov gimnazije in srednjih strokovnih šol, ki bodisi živijo v Novi Gorici ali pa se k pouku vozijo od drugod na Goriškem. Tudi za srednješolce se je pouk pričel 1. septembra.

POGOVOR Miran Franko

Sončkovo Poletje ob Soči letos obiskalo skoraj 200 otrok

V soboto, 20. avgusta, je v kajakaškem centru Soških elektrarn potekala zaključna prireditev letošnjega Poletja ob Soči, ki ga je že peto leto zapored organiziralo športno društvo Sonček iz Solkana. Aktivne počitnice ob Soči, ki so tudi letos potekale v petih petdnevih izmenah, so namenjene osnovnošolcem s širšega območja Goriške, med udeleženci pa je vsako leto tudi nekaj srednješolcev. Letošnjega Poletja ob Soči se je udeležilo več

Srednji agroživilski šoli v Šempetru pri Gorici, a mu to očitno ni dovolj, tako da poleg že omenjenega Poletja ob Soči v okviru ŠD Sonček tudi čez leto organizira več podobnih športno obarvanih prireditev.

obarvanega memoriala prerasel v eno največjih, če že ne največjo košarkarsko prireditev za osnovnošolce (od prvega do šestega razreda) pri nas, na kateri sodeluje več ekip kot v SKL-ju (šolski košarkarski li-

trarne. Pod okriljem ŠD Sonček je Poletje ob Soči ponovno zaživel leta 2001 in od takrat dalje ga organiziramo vsako leto. Tudi smučanje smo imeli že dosti prej, v okviru raznih šol, pod okriljem Sončka pa bodo tudi smučarske počitnice letos organizirane osmič zapored.

Če se zdaj nekoliko osredotočiva na letošnje Poletje ob Soči: zanima me število otrok, število izmen, ipd.?

Kot rečeno, organiziramo Poletje ob Soči vsako leto od leta 2001. Že nekaj let pripravljamo pet petdnevih izmen, od ponedeljka do petka. Glede števila otrok pa lahko povem, da se jih bo do zaključka letošnjega Poletja ob Soči tu v Kajak centru Soških elektrarn zvrstilo najmanj dvesto. Prvo leto jih je bilo v eni skupini 18, kar se nam je zdelo ogromno, letos pa smo imeli v najbolje obiskani izmeni že kar 60 otrok.

Ob tem je treba omeniti zasluge, ki jih ima pri tem Kajak klub Soške Elektrarne. Brez podpore kluba ne bi mogli narediti ničesar. V bistvu se je vse skupaj začelo iz klubske želje in potrebe po večjem šte-

Od kod vse prihajajo otroci?

Največ jih prihaja iz Nove Gorice in Solkana, pa tudi iz Šempetra pri Gorici, Goriških Brd, Grgarja, Kanala ob Soči, Ajdovščine in celo iz Štanjela. Ker poskrbimo tudi za prevoz, se je treba prilagajati udeležencem posamezne izmene. V tej izmeni jih prevzemamo in dostavljamo v Grgarju, Novi Gorici, Šempetru pri Gorici in v Štanjelu.

Se Poletja ob Soči udeležujejo tudi otroci iz zamejstva?

Iz zamejstva prihaja le nekaj posameznikov. Predstavnike nekaterih zamejskih organizacij smo že pred časom povabili na obisk, da bi videli in se seznanili s tem, kako stvar poteka, a za zdaj se niso odzvali, tako da ta povezava še ni zaživila, upam pa, da bo v bližnji prihodnosti do tega prišlo.

Koliko je vzgojiteljev, ki ti pomagajo?

Načeloma je tako, da pride na pet otrok en odrasel. Včasih nas je malo manj, spet drugič celo nekoliko več, a očitno vedno dovolj, saj se ni v vsem tem času še nikomur od otrok zgodilo kaj hujšega.

Kaj pa gostje? Vem, da si imel v Bohinju, pa tudi tu v minulih letih precej odmevne goste - vrhunske športnike. Kako je letos?

No ja, odmevne. Gre predvsem za to, da so eni medij-sko bolj poznani kot drugi, sicer pa sem z leti spoznal, da je za otroka lahko zanimiv vsak odrasel človek, tako da ne gledam več na to, kdo je bolj znan. Ravno danes bo, na primer, na obisku verjetno najboljši gost zadnjih let - kriminalist z novogoriške Policijske

uprave. Pa tudi gasilci so bili na primer zelo dobro sprejeti.

Lahko opišeš, kako poteka običajni dan Poletja ob Soči?

Okrog devetih zjutraj fantje s

drugi si izberejo katero od iger z žogo, ipd. V bistvu mora vsak nekaj delati. Ves čas je treba "migat".

Nobenega ne pustite samega, da bi mu bilo dolgčas...?
Tako, ja. Potem je ob 12.30 uri kosilo. Ob 13.30 uri sledi vsakodnevni pogovor z gostom, razen ob petkih, ko je zadnji dan izmene in dobijo otroci domačo nalogo. Napisati morajo spis o tem, kako je bilo na počitnicah, ali pa narisati risbo, za kar prejmejo priložnostna darila v obliki zvezkov, knjig... Po obisku gosta gredo spet na Sočo veslat ali pa v bazen, tu na dvorišču Kajak centra. Ob 16. uri dobijo drugo malico, ob petih pa jih vadi telji s kombiji odpeljejo nazaj domov.

Ste letos kakorkoli obogatili ponudbo?

Ja, ena od novosti je prav gotovo čoln za rafting, ki tudi najmlajšim omogoča, da okusijo brzice pri jezu, kjer nastaja moderen kajakaški center. Bazen, v katerem je bilo treba lani vsak dan menjati vodo, smo opremili s filtri, tako da je voda zdaj ves čas topla, potem pa, da bo v več manjših pridobitvah, kot je na primer avtomat za hladno napitke, da otrokom ni treba več do bližnjega gostišča, ipd.

Bi kaj spremenil ali dodal, če bi imel proste roke pri odločanju in neomejeno vsoto denarja?

Obisk raste iz leta v leto, tako da sem kar zadovoljen. Če bi kaj spreminjal? (sledilo je dolgo razmišljanje). Ne, ne vem. Edino s prevozi imamo včasih težave, saj je težko zagotoviti zadostno število kombijev. Pomagamo si z voznim parkom Kajak kluba, pa s kombiji prijateljev. Glede financ je pa tako, da se mi zdi brez zveze nekaj jokati, v smislu, če bi bil denar, potem bi pa lahko delali ne vem kaj. Moram reči, da je finančno zdaj vse skupaj na mestu, prva leta pa je bil to največji problem. Ko je prišel konec poletja, je bilo treba plačati račune, tako da ne gledam več na to, kdo je bolj znan. Ravno danes bo, na primer, na obisku verjetno najboljši gost zadnjih let - kriminalist z novogoriške Policijske

Kaj te žene k delu za otroke, od katerega v materialnem smislu nimaš veliko, kar je v današnjem času vse prej kot cenjena redkost?

Ne vem, za zdaj si ne predstavljam, da tega ne bi delal. Konec koncev gre za to, da nekaj narediš. Nimam se za svetnika, ki bi se razdaljal za otroke. Nisem tista dobra

kot 200 otrok, ki so pod vodstvom uigrane ekipe mladih vadi teljev del šolskih počitnic preživeli z igranjem nogometa, košarke, odbojke na mivki, namiznega tenisa, pikada in hokeja. Preizkusili so se lahko tudi v športnem plezanju, lokostrelstvu, karateju in številnih drugih športih in družabnih igrah; poleg vsakodnevnega obiska zanimivega gosta (med njimi so bili številni športniki, glasbeniki, igralci, kriminalisti, gasilci...) pa so lahko vsi udeleženci opravili tudi začetniški in nadaljevalni tečaj kajaka.

Kljub ne najlepšemu vremenu se je zaključne prireditve udeležilo precej otrok, ki so ob tej priložnosti prejeli vsak svojo spominsko majico, diplomo in medaljo. Prišlo pa je tudi veliko staršev, ki jim je Poletje ob Soči še kako dobrodošlo zaradi res ugodne cene in razvejane programa najrazličnejših aktivnosti, predvsem pa zato, ker organizatorji vsako leto poskrbijo tudi za prevoz do kajakaškega centra, kar pomeni, da okrog devetih zjutraj poberejo otroke in jih na dom "dostavijo" šele med 17.30 in 18. uro, tako da imajo tudi očetje in matere na ta račun svoje kratke počitnice. Nič čudnega, da nekateri otroci obiščejo tudi dve ali celo tri izmene hkrati.

Za dobro udeležbo - število otrok je vsako leto večje - sta kriva tudi odlična organizacija in dejstvo, da se do zdaj nobenemu od več kot 1200 otrok, ki so letovali ob Soči, ni zgodilo nič hujšega od nerodnega padca, praske oz. odrgnine. Največ zaslug za to ima prav gotovo Miran Franko (za prijatelje Zobč), motor športnega društva Sonček, sicer pa 40-letni učitelj telovadbe iz Solkana, ki vso svojo energijo usmerja v to, da bi se imeli otroci dobro. Zakaj? Iz preprostega razloga, ker ob tem uživa. "Ko mi to ne bo več v užitek, bom nehal in predal palico komu drugemu, pravi in dodaja, da ni noben svetnik oziroma dobra duša, ki to počne zato, ker otroci nimajo kje biti in kaj delati, ampak predvsem zato, ker mu je to lepo.

Miran Franko - Zobč je zaposlen kot učitelj telovadbe na

Ko sem ga obiskal v Kajak centru Soških elektrarn, mi je v pogovoru med drugim povedal tudi, da je začel nase misliti šele pred kratkim, ko so ga začeli na to opozarjati prijatelji in ko je ugotovil, da bo treba na domači hiši v Solkanu zamenjati streho, ipd. Vse do takrat pa je vrsto let trkal na vrata različnih podjetij in institucij ter prosil za denarno pomoč pri organizaciji Sončkovih dogodkov in prireditev, od česar ni imel po opravljenem delu v materialnem smislu nič. Le zadovoljstvo globoko v sebi ob uspešno izvedenih prireditvah.

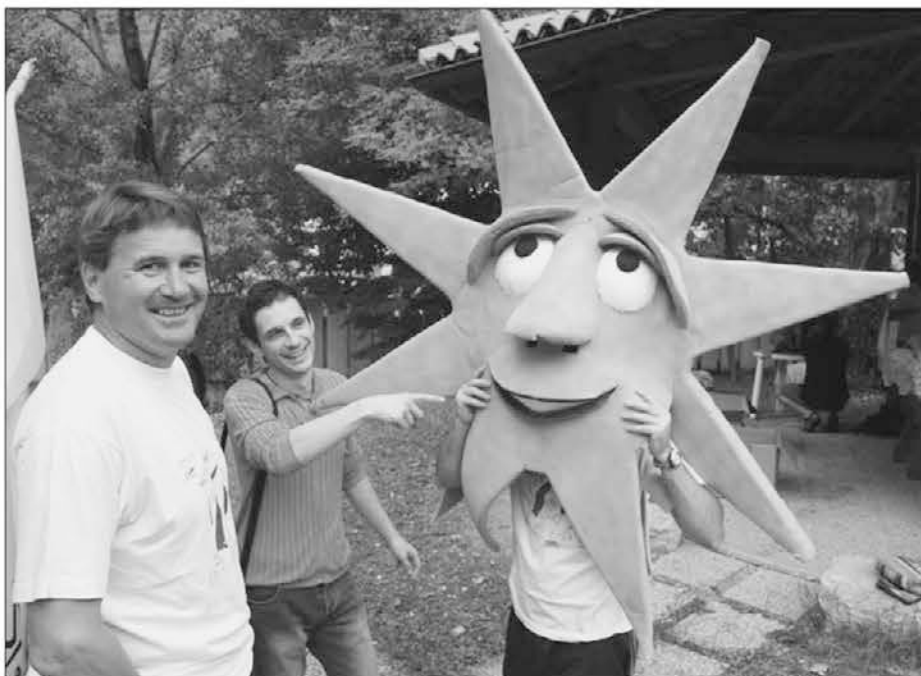
Od kod ideja po organizaciji športnih dogodkov in prireditev za otroke ter kdaj, kje in kako se ti je porodila?

Nekaj smisla in posluha za te reči sem verjetno že podedoval po očetu, ki je bil zelo aktiven na področju atletike, sicer pa sem skupaj z nekaj somišljeniki s prvimi prireditvami začel takoj po osamosvojitvi Slovenije, najprej v okviru raznih klubov in šol. Športno društvo Sonček je bilo ustanovljeno leta 1998. Pri ustanovitvi društva je največ pomagal pokojni Viki Humar, zdaj pri organizaciji vseh Sončkovih dogodkov in prireditev ogromno pomaga njegov sin Andrej.

Poleg Poletja ob Soči organizirate tudi več drugih dogodkov in prireditev med letom. Jih lahko za osvežitve spomina našteješ in poveš, koliko otrok se jih udeležuje?

Zdaj smo nekoliko zmanjšali obseg dogajanja oziroma poskrbeli za to, da se dejavnosti ne prepletajo. Tako je tudi veliko lažje delati, saj se začnejo pripravne na naslednjo prireditev takrat, ko se konča njena predhodnica. Ko bomo zaključili letošnje Poletje ob Soči, bomo začeli v septembru s pripravami na Sončkov dan oziroma Vikijev memorial. Ta je vedno na sporedu drugo nedeljo v decembru. V nekaj letih je iz nedolžnega, lokalno

gi). Vsako leto se prireditve udeležuje več ekip. Lani je nastopilo 79 ekip iz šestih držav oziroma okrog 1000 otrok. Sledijo zimske počitnice v Bohinju, ki so tudi že tradicio-

nalne. V Bohinju spimo, smučamo pa na Koblji. Potem so v mesecu maju na Bevkovem trgu v Novi Gorici na sporedu "male olimpijske igre". Gre za neke vrste športno tržnico s predstavitvijo različnih športov in na Goriškem delujočih klubov. Prireditev doseže svoj namen, že če samo enega otroka navdušimo za šport. Po malih olimpijskih igrah organiziramo na prvi dan šolskih počitnic tudi že tradicionalni košarkarski kamp v Šempetru pri Gorici, ki traja 8 do 10 dni. Vsako leto se ga udeležuje 100 otrok. Odprt je za vse, ki bi se radi naučili košarke ali izpopolnili svoje znanje, njegova posebnost pa je bistveno nižja cena od primerljivih kampov drugod po Sloveniji. Cena letošnjega je bila na primer 12 tisoč tolarjev, poleg vadbe pod strokovnim vodstvom pa je vsak udeleženec za ta denar dobil še športno torbo, žogo in še cel kup malenkosti.

Katera je najstarejša od vseh teh prireditev?

Sončkov dan, ki je neke vrste rojstni dan ŠD Sonček in bo letos na sporedu že osmič. Sicer pa smo Poletje ob Soči prvič organizirali že leta 1995 v okviru Kajak kluba Soške elek-

trarne. Pod okriljem ŠD Sonček je Poletje ob Soči ponovno zaživel leta 2001 in od takrat dalje ga organiziramo vsako leto. Tudi smučanje smo imeli že dosti prej, v okviru raznih šol, pod okriljem Sončka pa bodo tudi smučarske počitnice letos organizirane osmič zapored.

trarne. Pod okriljem ŠD Sonček je Poletje ob Soči ponovno zaživel leta 2001 in od takrat dalje ga organiziramo vsako leto. Tudi smučanje smo imeli že dosti prej, v okviru raznih šol, pod okriljem Sončka pa bodo tudi smučarske počitnice letos organizirane osmič zapored.

trarne. Pod okriljem ŠD Sonček je Poletje ob Soči ponovno zaživel leta 2001 in od takrat dalje ga organiziramo vsako leto. Tudi smučanje smo imeli že dosti prej, v okviru raznih šol, pod okriljem Sončka pa bodo tudi smučarske počitnice letos organizirane osmič zapored.

trarne. Pod okriljem ŠD Sonček je Poletje ob Soči ponovno zaživel leta 2001 in od takrat dalje ga organiziramo vsako leto. Tudi smučanje smo imeli že dosti prej, v okviru raznih šol, pod okriljem Sončka pa bodo tudi smučarske počitnice letos organizirane osmič zapored.

Nace Novak

Poletni tabor goriškega klana in noviciata

Lepa izkušnja z ovcami pod Mangartom

Klanovci in klanovke iz Gorice smo se po neuspeli načrtu taborjenja v Bosni odločili za drugačno izkušnjo... 5. avgusta smo iz Golega Brda krenili s težkimi nahrbtniki na naporno pot proti Logu pod Mangartom. Prvi del tabora je bil torej namenjen hoji, ki je za sabo s

našli, čeprav so nam tako blizu. Drugi dan smo nekje sredi popoldneva prisli spet v civilizacijo. Po dvojicah smo stopali 30 km do Kobarida, saj so nam za hojo upadle vse moči. Tam smo prespali v župnišču in se naslednjega dne že ob 7. uri zjutraj vkrcali na avtobus do Bovca, kjer smo se udeležili

tem župnišču. Še zadnjič smo "zavohali" vonj po civilizaciji, saj nas je v naslednjih dneh čakalo služenje na kmetiji in delo s 139 ovcami... In res, po gozdnih poteh smo prisli do čudovitega travnika, do pravljičnega kraja, na vseh straneh obdanega z visokimi gorami, kjer smo se nastanili. Že takoj nas je gostoljubna družina poslala na delo. Povzpeli smo se na planino, to je jasa s sirarnico na 1100 m nadmorske visine, kjer smo imeli orjaške gore na dotiku roke, kjer se nam je pogled razprostiral v obširne doline, kjer smo vdihovali res poseben zrak... Tukaj smo dva dni cepili in zlagali drva ter zgradili lijak. Fantje so medtem tudi peljali ovce na pašo na Mangartsko sedlo in ostali izredno presenečeni nad njihovo spretnostjo plezanja in vzpenjanja...

V naslednjih dneh smo opravljali najrazličnejša dela: od čiščenja koč, do kuhanja, nabiranja drv, izoliranja koč, spravljanja hleva in... kidanja gnoja, kar se je izkazalo za nekaj izjemno zabavnega, a upamo... neponovljivega! Kar pester teden, ki nas je soočil s pravim delom in z drugačno dimenzijo, oddaljeno od našega civiliziranega in frenetičnega življenja. Tukaj živijo

ljudje v popolnoma drugačnih pogojih, ki se morda nam zdijo nemogoči. So pa v tesnejšem stiku z naravo, na katero mi skoraj pozabljam. Živijo na pristnejši način. In tudi mi smo se v vseh možnih oblikah vživeli v ta način življenja. Nekaterim se je to zdelo precej neudobno, drugi pa so se v tem prepoznali.

Istočasno smo se držali tudi skavtskega načina življenja, v katerega spada, med drugim, tudi taborni ogenj. Letos smo privilegirali predvsem kvize, petje in pogovore, ki so obsegali zvestobo, najrazličnejše oblike ljubezni, prijateljstvo in sprejemanje življenja na premišljen ali instinktiven način. Vnele so se prave debate, ki so nas zelo zblížale, čeprav so se naša mnenja včasih popolnoma razhajala.

V tem duhu se je zaključilo tudi naših pet dni služenja, čaka pa nas je še zadnja točka tabora: hike. Voditelji so nas razporedili po dvojicah in nam rekli le to, da se naslednji dan opoldne spet srečamo na Sveti Gori. Pred nami je bilo torej celih 90 km, v katerih smo se morali sami znajti in se prepustiti na milost in nemilost ljudem... Kar tvegana izkušnja, v kateri bi lahko naleteli res na marsikaj... Te pa nauči pomena in tege, da si znaš sam pomagati v ekstremnih trenutkih. Naslednjega dne je vsakdo s svojo dogodivščino prispel na cilj, eni izmučeni, drugi pa siti in spočiti. V glavnem smo vsi prespali v seniku ali v župnišču, občutki in doži-

vetja pa so se razlikovala v najrazličnejših odtenkih. Z mašo se je zaključila naša devetdnevna pustolovščina. Tako hitro je minila... Vsakdo pa se

je gotovo domov vrnil bogatejši, z izkušnjo za sabo, ki bi si je v vsakdanjem svetu morda niti predstavljati ne mogel.

Tanja Zorzut - Klepetava sova

težavo puščala najrazličnejše vasice, od Kambreškega, do Kostanjevice, Liga, Srednji... Pot se nam je večkrat zdela neskončno dolga, naj se je vzpenjala ali spuščala. Vseeno pa smo odkrili nove, skrite kraje, ki bi jih sami gotovo nikdar ne

li nedeljske maše. Od tam pa je bil pred nami končno 10 km oddaljen Log pod Mangartom. Vreme nam ni bilo ravno naklonjeno, vseeno pa smo, premrazeni in premočeni, dospeli do cilja in se nastanili v tamkajšnjem ravnokar odpr-

Italija ima svojevrsnega kralja Midasa, ki kraljuje v glasbeni industriji. Pravzaprav gre za kraljico, ki se je v glasbenih vodah naučila zelo dobro krmariti. Caterina Caselli je vsem dobro znano ime: ne samo zaradi slavni verzov, v katerih je celemu svetu bičala, naj je ne sodi. "Nessuno mi puo' giudicare" je bila njena velika popevkarska uspešnica in simbol njene prve kariere. Kralj Midas je postala šele kasneje, ko je mikrofona obesila na klin in se prelevila v iskalko glasbenih talentov, v svojevrsnega Indiano Jonesa v kiklu. Pred kakimi desetimi leti je obiskala tudi naše kraje. In, saj poznate legendo o kralju Midasu: česarkoli se je on dotaknil, se je v hipu spremenilo v

zlato. Nekaj teh čarobnih dotikov so bili deležni tudi naši kraji, v prvi vrsti še Tržič. "Dobro, da je pozlačeni dotik oplazil naše kraje", si je mislila večtisočglava množica, ki se je v eni od prvih avgustovskih noči zbrala v poletno turističnem Gradežu. Na odru je medtem tudi glavna zvezda večera razmišljala o pozlačenih poteh, ki so jo po srečanju s Caterino Caselli vodili od rodnega Tržiča do vse širših in širših mednarodnih obzorij, ki imajo svoje najpomembnejše

Avgustovski večer z Eliso

Kralj Midas se je ustavil v naših krajih...

etape v zmagi v San Remu leta 2001, v treh platinastih ploščah, treh nagradah Italian music awards in v nastopu na zaključni prireditvi Zimskih olimpijskih iger v Salt Lake Cityju leta 2002. Večer v Gradežu je bil za poslušalce in za glavno junakinjo večera prav potovanje nazaj v čas, ko se je zgodba čarobne deklice šele začela.

"Together, here we are" je nankrat zadonele iz zvočnikov. Prodorni glas mlade Tržičanke je publiko prebudil s singlom iz najnovejšega albuma. Pearl days. Elisa, čudežno dekle, je pred domačo publiko stopila v zanj njo značilni preprosti in neizumetničeni podobi, v jeansih, beli majici in črnem sukniču. Obisk pri frizerju je pustil dokaj vidne sledove: izgnil je dolg šop las, ki je navadno prekrival njena ramena. Njegovo mesto je prevzela krajše pristrizena frizurica s črnimi lasmi, ki božajo njena ramena. Elisa je s spremembo svojega videza dobila bolj rockersko podobo. Tisto, ki jo je navdihovala pri ustvarjanju omenjene Together. Tipično rockerski ritem, ki prikaže tržiško pevko v morda nekoliko neobičajni, agresivni luči. Vtis je vsekakor zgrešen, saj je Elisa po svoji duši predana rocku in njegovim odloč-

nim ritmom. Iz te neizmerne zakladnice rada črpa in veliko izvaja. Na samem gradeškem koncertu je s pesmijo La Femme fatale predstavila izseke iz glasbe skupine Velvet Under-

ground, enega njenih najljubših bandov. V svojem nastopu je Elisa "citala" celo vrhunske mojstre rock ustvarjanja: zapela je priredbo Wild horses, ki je originalno nastala izpod peresa valjajočih se skal Micka Jaggerja in Keitha Richardsa. Omenjena pesem Together je neke vrste manifest rockovske plati tržiške pevke, ki v melodiji, ritmu in besedilu nakazuje upornost in energičnost, nikoli pa banalizirane brezglavosti. Gre za transverzalni sklop, ki ga Elisa izpostavlja v različnih albumih: Pearl days je samo zadnji izmed teh. Rockovske ritme lahko, čeprav v bolj umirjenih tonih, najdemo tudi na dru-

ustvarilo ob uspešnici Heaven out of hell, v kateri melodija v utrinkih raste in ustvarja climax, ki dobi svojo katarzično rešitev šele v refrenu, ki poje: "Iz pekla si naredi nebesa." Višek večera je seveda bila Elisina najbolj znana pesem Luce, v kateri so spomini in doživljaj pevke iz domačih krajev kot odmev glasov, ki ga iz daljave prinaša veter.

Elisin koncert je dobil tudi pop pečat s skladbami, kot je Broken, ki je v akustični verziji in v trodobnem ritmu zelo prijetna za poslušanje in jo mnogi poznajo zaradi videospota, ki je bil posnet v celoti v naših krajih med Gradežem, obalno cesto proti Trstu in v Trstu samem. Izrazito popovsko naravnano je bilo tudi igrivo povzemanje hitov letošnje pevke sezone. V nekoliko karikirani verziji zanjo neznačilnega stila mešanice popa in R&B je tako predstavila poletno uspešnico Rich girl ameriške pevke Gwen Stefani. Igrivo

in zabavno je Elisa z odra vodila zadnji del koncerta, v katerem je predstavila instrumentalne in vokalistične, ki so jo spremljali: da bi bil občutek domačnosti čim večji, je tudi spremljevalna ekipa bila v celoti iz naših krajev. "Z izjemo vokalistk" je dodala Elisa, "ki pa sta se že zelo dobro naučili tržiškega dialekta." Zadnji utrinek gradeškega večera je bila priredba uspešnice Mie Martini Almeno tu nell' universo. Mehki baladni toni so še zadnjič zaplavali med publiko, ki je še pozdravila domačinko na odru in se zazibala v njeni melodiji.

Andrej Černic

Foto AC

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. septembra, ob 14. uri.

S 1. strani

“Poživljajoča alternativa...”

Poglavje zase zasluži rojstvo Radia Ognjišče. Koprski studio je blagoslovil koprski škof Pirih junija 1994, rojstni dan ljubljanskega pa je 28. november, ko je začel radio oddajati po vsej Sloveniji; 15. aprila 1997 je radio Ognjišče postal slišen po vsem svetu, saj od takrat neprekinjeno oddaja na omrežju internet. Prejšnjo nedeljo je slovesno mašno daritev v Postojni, ki jo je Radio Ognjišče oddajal v neposrednem prenosu, vodil ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran. Ob njem sta stala msgr. Bole in msgr. Ravbar, somasnevalci pa so tudi nekateri uredniki in sodelavci revije. V homiliji je slovenski metropolit

Z leve: msgr. Bojan Ravbar, msgr. Alojz Uran, msgr. Franc Bole

pozabiti nanj, (...) kajti on je tisti, ki ti daje moč.” Današnji čas postavlja pred nas nove naloge, je dodal msgr. Uran. “Ko se soočamo s problemi nasilja

človeku. “To hočemo še naprej, brez odstopanja levo ali desno! Skupaj lahko veliko naredimo za dobrega Boga!” Preden se je poslovil, se je ljudem še enkrat zahvalil: “S svojo prisotnostjo ste nas presenetili. Ta dan se bo vtisnil v naš spomin.”

Po bogoslužju, ki ga je spremljalo krepko petje mešanih zborov župnije Postojna pod vodstvom Dominika Jurca, so prisotni dobili topel obrok. Imeli so tudi možnost ogleda Postojnske jame po ugodni ceni. Medtem se je začelo družabno srečanje, ki se je zavleklo pozno popoldne. V veselje mlajših in starejših so na odru igrali in peli Čuki, Nuša Derenda in Ansambel Franca Miheliča. Vmes so krajši utrinki popestrili prijetno druženje.

vseh vrst, s širjenjem mamil in alkohola v otroške vrste, z begom v hrup in celonočne zabave in celo z begom iz življenja v samomor, se moramo vprašati, zakaj.” Med razlogi vidi slovenski metropolit tudi “način obveščanja in predstavljanja življenja, ki je velikokrat enostransko.” Če nekritično sprejemamo vse kot edino resnico, se nam življenje predstavi kot “ena sama tragedija, za katero se ne splača truditi (...) Negativna atraktivnost informacij ima pogubne posledice za našo prihodnost.” Rojeva strah. To pa “ni vsa resnica, ni celotna podoba. V življenju je veliko več lepega in dobrega kot pa slabega. To pa moramo odkrivati sami in pomagati osvetljevati drugim.” Pri oblikovanju celovitega pogleda na življenje imajo danes izredno pomembno vlogo prav mediji. “Založba Ognjišča in radio Ognjišče sta v dosedanjem poslanstvu dobro opravila to nalogo. Bogu hvala za vse. V prihodnje pa bo to poslanstvo še pomembnejše.”

Po obhajilu je stopil pred mikrofona urednik Radia Ognjišče Franci Trstenjak, ki se je javno zahvalil “očetu” msgr. Boletu ter mu podaril podobo sv. Marka, delo radijskega kolega Jožeta Bartola. Pred *Zahvalno pesmijo*, ki je mogočno zadonela daleč naokrog iz grl velike množice, se je msgr. Bole zahvalil vsem navzočim: “Če ne bi bilo vas, bi tudi nas danes ne bilo tu. Vi ste junaki današnjega slavlja!” Ko je povedal, da ima Ognjišče po zadnji raziskavi bralnosti 270 tisoč bralcev in da torej ostaja najbolj bran mesečnik v Sloveniji, je spontan aplavz izzvenel samo še kot potrdilo žive prisotnosti revije med ljudmi. Prebrodili smo težke čase, je še povedal “oče” Ognjišča, sedaj živimo v svodobi; sodobne ovire pa izhajajo iz nas samih: bere se vedno manj, časnikov je vedno več, nimamo časa za versko branje. In vendar je za nas tisk način, kako oznanjati Kristusa in ga posredovati sodobnemu

povedal, da se v Postojni zahvaljujemo “za rojstvo revije Ognjišče, ki je v skromnem obsegu začela izhajati prav v tem mestu pred štiridesetimi leti.” Brez revije, njenih knjig in radia “si ne moremo več zamisljati slovenskega cerkvenega medijskega prostora. Delovanje Ognjišča tudi za slovenski javni medijski prostor pomeni prepotrebno dopolnilo in poživljajočo alternativo drugim javnim glasilom, Cerkev pa omogoča, da izraža to, kar sama misli in dela.” Nadškof je poudaril pomen stalne rubrike *Naši preizkušani bratje*: “Tako nam v času, ki poudarja uspešnost ter moč in bi se tako rad znebil bolnih in nemočnih ljudi, sporoča, da je vsako človeško življenje, tudi tisto, ki je zaznamovano s trpljenjem, nedotakljivo in vredno vsega spoštovanja, pa tudi naše pomoči.” V okviru revije se je razvila tudi “posebno plemenita pobuda”, romanje bolnikov in invalidov na Brezje. Nanj ohranja msgr. Uran veliko lepih spominov, saj “mi, ki smo pripravljali srečanja, smo tudi odkrili resničnost evangeljskih besed: ‘Bolje je dajati kot prejemati.’” Današnji dan naj bo dan zahvale, je poudaril nadškof, tistim, ki so sodelovali pri nastajanju revije, založbe in radia Ognjišče in še danes dajejo pečat tem medijem; pa tudi zahvale zvestim naročnikom. “Samo Bog ve, koliko življenjskih vprašanj in problemov so pomagale rešiti različne rubrike v reviji in sploh različne izdaje Ognjišča.” Nadškof je Mojzesov opomin Izraelcem iz prvega berila navezal na sedanje razmere: v naši družbi in domovini je “vse več lepih hiš, sitih ljudi,” množično bogastvo, “a, žal, v lepih hišah velikokrat ni več prostora za Boga, za molitev, pogovor, za otroški jok, za navzočnost ostarelih, bolnih ali onemoglih ljudi.” Stalno smo podvrženi skušnjavi, da se od Boga oddaljimo, ko se nam dobro godi. “Zato mi danes želimo Bogu izreči zahvalo in ne

Srečanje treh dežel na Sveti Gori v znanju evharistije

Poklicani smo, da tkemo odnose med narodi

Z leve: msgr. Metod Pirih, msgr. Alois Schwarz, msgr. Alojz Uran, msgr. Pietro Brollo (foto DPD)

Svetogorska Marija je prejšnjo soboto, 3. l.m., sprejela pod svoj milostni plašč skoraj dva tisoč slovenskih, avstrijskih, italijanskih in furlanskih vernikov, ki so se udeležili tradicionalnega Srečanja treh dežel. Romanje je tokrat nosilo naslov *Evharistija - sonce našega življenja*. V letu, posvečenem evharistiji, so prisotni škofje posvetili največ besed in misli prav skrivnostni prisotnosti Božjega Sina med nami ter sadovom soudeležnosti pri tej skrivnosti, t.j. prizadevanju za mir, spravo in sožitje med različnimi narodi.

Svečano bogoslužje ob 11. uri je vodil ljubljanski nadškof Alojz Uran, ob njem pa so poleg okrog 40 duhovnikov somasnevali videmski nadškof Pietro Brollo, celovski škof Alois Schwarz, graški škof Egon Kapellari, goriški nadškof Dino De Antoni, mariborski škof Franc Kramberger, upokojeni ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas, koprski škof Metod Pirih in pomožni škof Jurij Bizjak. Vse goste v baziliki Kraljice, ki nas ljubeče vabi in povezuje, je uvodoma pozdravil msgr. Pirih; poudaril je, da mora evharistija po besedah sv.

očeta v nas povzročiti “češčenje, notranjo preobrazbo in zedinjenje”, da bi znali “pričevati za sodoben slog občestva”. Msgr. Uran je v nagovoru ugotovil, da “raznolikost pogosto povzroča nepetosti, pa tudi konflikte. Še posebej je to nevarno, ko gre za različnost jezikov, kulturnih izročil in zgodovinskega spomina.” Sv. Gora je bila prizorišče najhujših strahot, ki jih lahko povzročita človeška omejenost in zaslepljenost, “bila pa je tudi priča vedno novega Božjega približevanja človeku po Mariji.” Nato je ljubljanski nadškof orisal živahno zgodovino primorskega svetišča od 14. stol. do danes. Preizkušnje in bolečine so potrebne za spoznanje, da Bog skrbi za nas. Spoznati pa moramo tudi, “da človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake Besede, ki prihaja iz Božjih ust”. V evangeliju smo slišali, da je Jezus živi kruh za življenje sveta; daje se nam, za nas je sam šel v smrt in “nazadnje čisto sam izbojeval najtežjo bitko v zgodovini: bitko z zlom in s smrtjo. Vstal je in živi! Pod podobo preprostega kruha nam tudi danes daje svoje življenje. To je sonce našega življenja.” Predstavniki treh dežel, treh narodov in štirih jezikov “smo različni po svojih koreninah in osebnih značilnostih,” je še povedal msgr. Uran. “In prav je tako. Ohranimo svoje posebnosti. Zakoreninjenost v svojem izročilu, v zvestobi maternemu jeziku je veliko bogastvo za vse. Raznolikosti so v preteklosti povzročile veliko hudega. Lahko pa predstavljajo tudi veliko bogastvo, če se sprejemamo v krščanskem duhu kot otroci istega Očeta, kot sestre in bratje istega brata Jezusa Kristusa in kot sinovi in hčere iste matere Marije.”

Msgr. Schwarz je pred koncem maše, ki jo je s petjem popestril MePZ župnij Hrenovice in Slavina, povedal, da je Kristus kot sonce vir, iz katerega črpa Cerkev moč. Danes smo zbrani, je rekel, da bi skupaj črpali iz tega vrelca in postali tudi sami nosilci luči. Msgr. Brollo je spomnil, da mora seme umreti, da obrodi sad. V tem je obljuba večnega življenja. “Danes smo klicani, da tkemo odnose med ljudstvi v Evropi.” Za to pa mora umreti naš individualizem. Le tako bo zavladal mir v naših družinah, skupnostih, narodih, le tako bomo pričevalci miru, prijateljstva in ljubezni.

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete Višarje. Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje. Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 18. junija do 11. septembra

Urniki:
Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15

Sobote in nedelje 11./12. junij
17./18., 24./25. september
1./2. oktober

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urniki Svetih Maš:
Delavniki 10.30 - 12.00
Nedelje in prazniki 9.15 - 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

PROMOTUR
Družba za promocijo turizma

Monte Lusari
Srečanje treh dežel

FRIULI VENEZIA GIULIA
Ospiti di gente unica

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 • FAX 0428 63085